ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

БРОЈ 1291

5 динара

24.9.1976. • ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ • ГОДИНА XXXVII

КОМПЛЕТАН СТРИП

„ПУСТИЊАК СА ОСТРВА“

Ripley **Веровали или не!**

РАТ ЗБОГ БРАДЕ

КРАЉ ЛУЈ VII (1121—1180) ДОБИО ЈЕ 1152. КАО МИРАЗ УЗ СВОЈУ ЖЕНУ ЕЛЕОНОРУ, КЋЕРКУ ЈЕДНОГ ВОЈВОДЕ, ДВЕ ФРАНЦУСКЕ ПРОВИНЦИЈЕ. АЛИ, КАДА ЈЕ ПОСЛЕ СВАДБЕ ОБРИЈАО БРАДУ, ЕЛЕОНОРА СЕ РАЗВЕЛА ОД ЊЕГА, УДАЛА ЗА ЕНГЛЕСКОГ ВЛАДАРА ХЕНРИЈА II И **ЗАТРАЖИЛА ВРАЋАЊЕ МИРАЗА!** ПОШТО ЈЕ ЛУЈ ТО ОДБИО, ХЕНРИ ЈЕ ОБЈАВИО РАТ ФРАНЦУСКОЈ. СУКОБ КОЈИ ЈЕ ТАДА НАСТАО ТРАЈАО ЈЕ **301** ГОДИНУ.

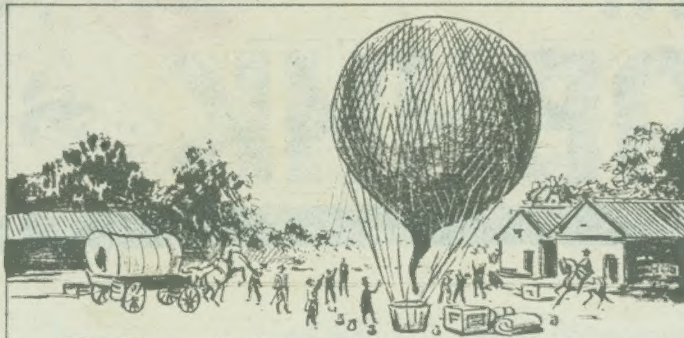

ПРВИ АМЕРИЧКИ ВОЈНИ ВАЗДУХОПЛОВЦИ БИЛИ СУ ЦИВИЛИ.

ВОЈНИЦИ СУ САМО ОПСЛУЖИВАЛИ БАЛОНЕ НА ЗЕМЉИ ДОК СУ **ЛЕТАЧИ-ИЗВИЂАЧИ БИЛИ ЦИВИЛИ.**

ЈЕДАН

ЏИНОВСКИ СТАЛАГМИТ

ВИСОК 20 МЕТАРА, У КАРЛСБАДСКИМ ПЕЋИНАМА (САД) **ПОДСЕЋА НА КРИВИ ТОРАЊ У ПИЗИ.**

ПЛАВИ ПАТЛИЏАН

У ОБЛИКУ ЉУДСКЕ ГЛАВЕ НА КОЈОЈ СЕ ЛЕПО РАСПОЗНАЈУ ОЧИ, НОС И УСТА — НАШАО ЈЕ МАЈКА МУРМЕН ИЗ МАУН СИТИЈА (САД).

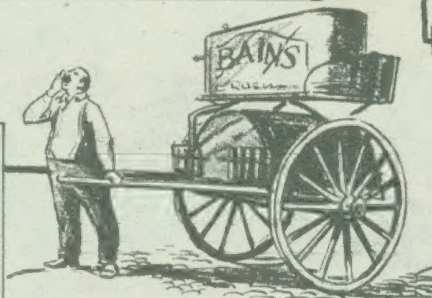

КУПАТИЛА НА ТОЧКОВИМА

КРСТАРИЛА СУ ПАРИСКИМ УЛИЦАМА ПОЧЕТКОМ 19. ВЕКА И **ГРАЂАНИ СУ МОГЛИ ДА ИХ УНАЈМЕ НА ОДРЕЂЕНО ВРЕМЕ.**

ПРОТИВ КЛЕМПАВИХ УШИЈУ

У ЛОНДОНУ СУ ПОЧЕТКОМ 19. ВЕКА ПРОДАВАНЕ ОВАКВЕ КАПЕ.

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА...

● физиолози тврде да треба да прође осам часова од узимања хране до њеног претварања у енергију. То се у спортској медицини назива „закон осам часова".

● петролеј је познат људима од најстаријих времена јер се понекад могао наћи и на самој површини земље. Године 1859. Американац Дрејк је први дошао на мисао да тражи петролеј испод земље.

● једна кокошка у месту Огден, у савезној америчкој држави Јутах, снела је јаје у коме се налазио комад најлон конца дугачак скоро седам метара.

● од октобра до маја месеца вода језера Самбахар на северу Индије веома је загађена и потпуно неупотребљива. У осталим месецима питка је и изванредно чиста.

● старе Инке употребљавале су за изградњу својих светих грађевина цигле округлог облика.

● најређа зрна бисера су зеленкастоплаве боје и могу се наћи искључиво у водама Танимбарског архипелага у Индонезији.

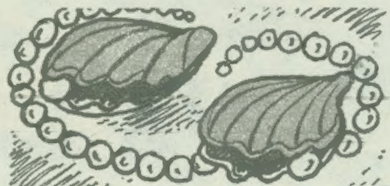

По мишљењу стручњака за бисере, до сада је извађено око сто оваквих бисера. Нешто више има такозваних црних бисера, мада они нису потпуно црни већ имају тамносиву боју графита. Црни бисери се могу наћи у водама Молучких острва у Индонезији.

● у ведрици с поклопцем од брезове коре течност се не замрзава чак ни на веома јаким мразевима.

● једну болест епидемиолошког карактера која је имала све симптоме грипа, први је забележио Хипократ 312. године.

● у раздобљу од 1732—1750. године у Немачкој су, у издању Седлера, објављена 64 тома „Велике енциклопедије свих наука и уметности". У тој енциклопедији чланак о здравицама заузима 38 стубаца ситно штампаног текста.

● извесне болести су наследне. Није, међутим, увек лако сазнати да ли је нека болест стечена или је наслеђена од родитеља. Италијански научник Луиђи Геда је посматрајући праве близнаке (зачете од једног јајета) дошао до занимљивих података. Тако су две близнакиње оболеле у исто време у 63. години од пернициозне (опасне) анемије. Две друге близнакиње оболеле су од тумора десне дојке у 64. години. На основу овога могло би се претпоставити да и пернициозна анемија и тумор дојки могу да буду наследни.

Walt Disney

ПАЈА ПАТАК

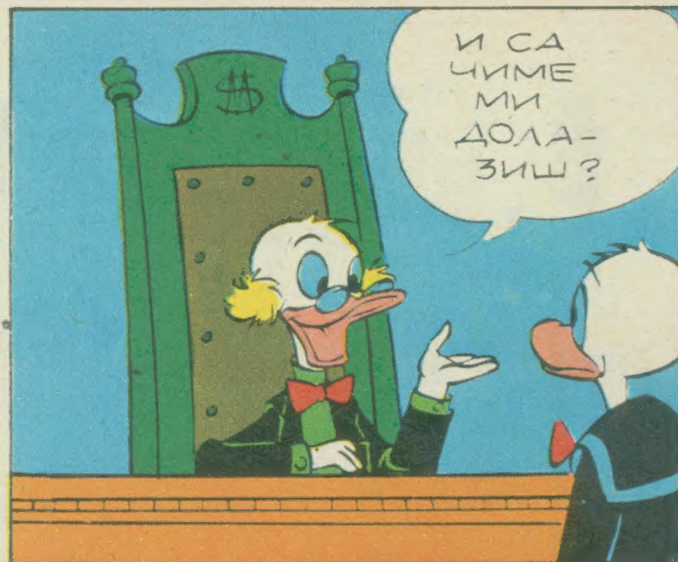

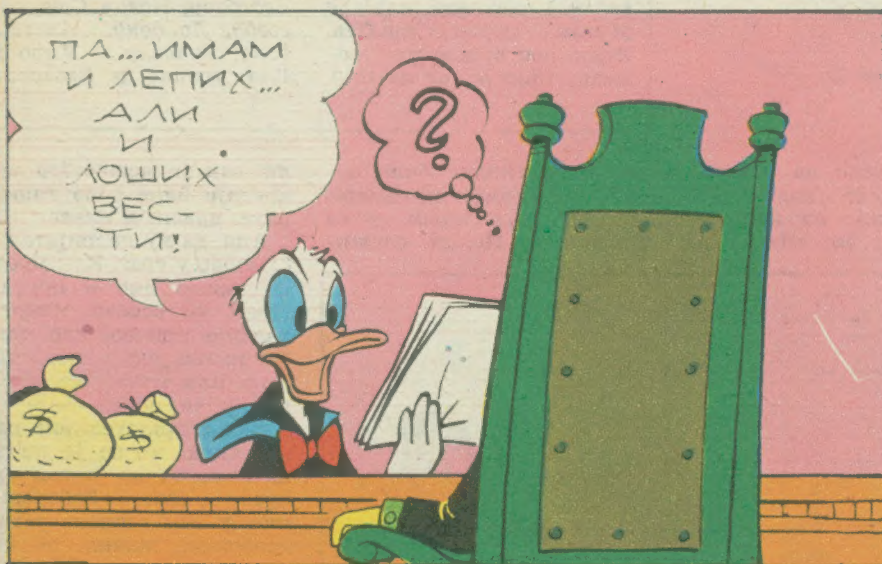

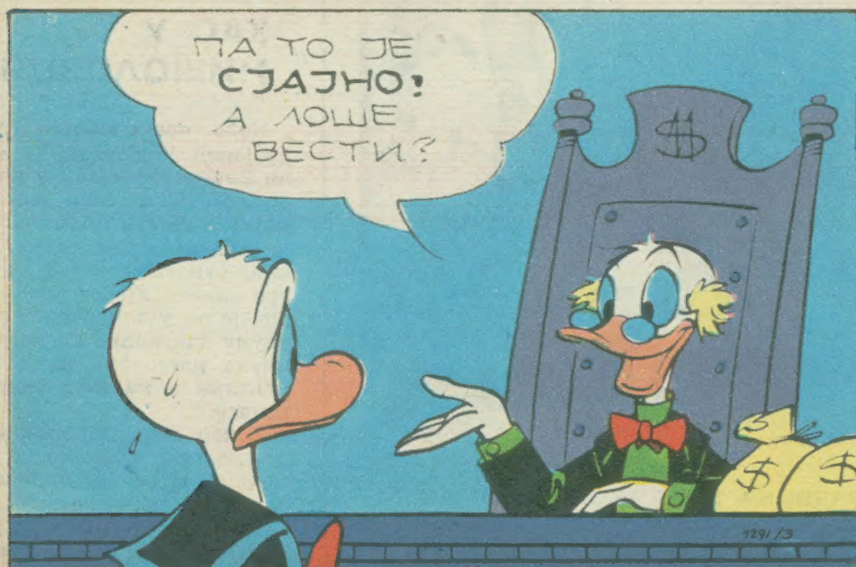

ИЗ СЛАВНИХ ДАНА НОБ-а

ЛЕГИТИМАЦИЈЕ У СТОМАКУ

Иако су знали да ће ускоро бити откривени, у замраченом склоништу Ђорђе Андрејевић Кун и др Иван Рибар нису губили главу: ако не могу спасти себе, могу бар своје другове!

Ђорђе Андрејевић Кун, сликар и графичар, борац и истиричар револуције, рођен је 31. марта 1904. године у Пољској, као син графичара Вељка Андрејевића. Још од малена интересује се за очев посао, а затим у Беогрду завршава уметничку школу и одлази на студије у Венецију, Фиренцу, Рим и Париз.

Одмах се опредељује за реализам, тврдећи како је само тај правац разумљив радницима, па зато и оснива групу „Живот" (1934. године) која се појавила с геслом: за борбени реализам.

Почетком тридесетих година своју уметност ставља у службу револуције, одлази у Бор где гледа исцрпљујући рад рудара и прави потресну мапу од 28 дрвореза — „Крваво злато", роман у слици о раду у рудницима, која је одмах забрањена. Био је активан учесник шпанског грађанског рата, сведок и тужилац фашистичке тираније. Чим се вратио у Београд, 1939. године изложио је 20 дрвореза у графичкој мапи „За слободу" која представља апел упућен свим људима света. Зато је одведен у притвор, али је одатле убрзо пуштен. Ипак, под присмотром полиције био је све до 1940.

године, када је интерниран у логор у Билећи.

Чим је почео други светски рат, Кун се међу првима нашао у редовима бораца против окупатора. На Другом заседању АВНОЈ-а био је изабран за члана тог форума, а учешће у НОБ-у обележио је низом радова. Његове мапе „Партизани" и „С партизанима" представљају документ о времену када се историја писала пушком, пером и палетом.

Био је члан САНУ од 1951. године, професор Академије ликовних уметности у Београду и носилац многих високих државних одликовања. Самостално је излагао у Београду, Новом Саду, Загребу, Лондону, Амстердаму, Бриселу... Умро је 1964. године у Београду.

Док је био сагнут над дрвеном пресом у илегалној партизанској штампарији која се налазила у подруму Хаџи Милетнијеве улице број 58, у Београду, Петар Антонијевић одједном зачу страшну експлозију. Кроз влажне камене зидове допрла је подмукла тутњава, знао је да се нешто страшно догодило ту негде у близини. Вероватно су Немци набасали на групу илегалаца и дошло је до обрачуна, помислио је у том тренутку. То је значило: цео крај ће за неколико минута бити опкољен и блокиран, непријатељ ће упадати у сва ку кућу и детально претресати.

Истрчао је из склоништа и попео се стрмим степеништем у стан. Кроз размакнуте завесе, тамо доле низ улицу угледао је Немце и жандаре како јуре према кући у којој је живео инжењер Лаза Симић. Заједно са својом супругом израђивао је диверзантски материјал.

Петру Антонијевићу све је постало јасно: експлозив се запалио у Симићевој лабораторији. Неколико тренутака касније видео је како њега и жену износе из куће — мртве.

Одмах се вратио натраг у склониште и почео да скупља печате, формуларе и легитимације, сав прибор који му је служио за — фалсификовање. Затим је кроз споредна врата изашао у двориште па кроз ограду од шибља у суседну улицу, према новом склоништу на Топчидерском брду. Započете фалсификоване легитимације и „аусвајсе" морао је на време да заврши.

ЧОВЕК БЕЗ ИМЕНА

Право име овог комунисте, шпанског борца и сликара није било Петар Антонијевић, већ Ђорђе Андрејевић Кун. Још 1935. године почео је да фалсификује документа за многе партијске руководиоце, а кад је почео рат и за илегалце. Друг Тито и Иво Лола Рибар, само су неки од њих.

Чим је почео рат, добио је партијски задатак да израђује печате истоветне оним на оригиналним немачким документима и ставља их на набављене формуларе у које је уписивао лажна имена илегалаца. На тај начин је из безизлазних ситуација спасио многе своје другове.

Његове кривотворине нико није могао да открије, јер је печате изванредно вешто правио од крушковог дрвета, без обзира да ли су оригинали били израђени од гуме или гвожђа. И црну боју, којом су се искључиво Немци служили, сам је мешао јер су у продаји биле само типизиране: црвена и плава.

ЖИВОТ РАДНИКА УВЕК ЈЕ ИНСПИРИСАО ВЕЛИКОГ СЛИКАРА: „КУЈНА БРОЈ 4" НАСТАЛА 1936. ГОДИНЕ.

Али, да му непријатељ не би ушао у траг, Кун је стално мењао име и презиме. Често се осећао, како је касније причао, као човек без имена, јер у свако доба дана или ноћи, без обзира да ли је поред њега био најбољи пријатељ или само познаник, морао је да зна како се тачно у том тренутку зове. Заборавити име, у тим тешким ратним условима, значило је исто што и — смрт.

КАО У МИШОЛОВЦИ

Неко време Ђорђе Андрејевић је боравио у кући Влајка Беговића, у којој су становале само његова мајка и сестра Радмила. Ту је живела и Параскева Јокић, Кунова свастика, па су три жене криле сликара док је он у замраченом подруму даноноћно исписивао имена илегалаца на документима и на њих ударао печате.

Једног дана Параскева је дошла сва узнемирена и саопштила да је направила неку несмотреност на улици, па су је Немци легитимисали. Свима је било

јасно да сваког тренутка треба очекивати претрес.

Управо тада, у зграду у улици Милована Маринковића, дошао је др Иван Рибар. После срдачног поздрава сликар га је одмах упозорио на опасност која их вреба.

Одлучили су да одмах уклоне и униште сав компромитујући материјал који се налазио у стану, а затим су сишли у склониште. Горе су остале само бака и њена кћерка које су морале да сачекају Немце.

И заиста, чим је почео полицијски час у зграду је упала група жандарма. Претресли су сваки кутак — отварали су ормане и фиоке, превртали кревете, цепали душеке...

— Нас две смо овде саме! — сакривени људи чули су како бака убеђује непријатеље. — Јокићка је отпутовала пре неколико сати, не станује више код нас. Извадила је возну карту јуче изјутра...

Изненада, у скровишту, Кунова свастика пребледе, а затим поче да муца:

— Готово је с нама, сада... сада ће нас открити. У журби сам заборавила да у склониште понесем и своју ташну, оставила сам је на столици поред врата. А у њој је моја возна карта, легитимација, пријава... све...

НИСУ ПОСУМЊАЛИ

Др Иван Рибар и Кун се згледаше: ако непријатељ створи ташну и пронађе документа одмах ће знати да је Параскева Јокић негде у близини. Почеће да муче и туку Влајкову стару мајку и може се десити да она ода илегалце у подруму. Ипак, искусни револуционари су знали да ни у тако тешкој ситуацији не треба губити главу — ако већ не може сопствена да се спасе, може бар туђа.

Почели су да уништавају многобројне легитимације и да их спаљују. Али, тада се Кун досетио — напољу је било топло и сунчано, дим из оџака одаће их непријатељу. Зато је почео да гута исцепане партијске материјале и документа, док је др Иван Рибар одшрафљивао бомбе које ће бацити на непријатеља чим открије скровиште.

Али, ништа се није десило! Иако су агенти долазили до самог улаза у склониште испред кога се налазила полица са шерпама, флашама и другим посуђем, ништа нису посумњали. После два сата су отишли бесни и разочарани.

Тек када су изашли, илегалци су могли да одахну: ташна је и даље стајала на видном месту у кухињи, а нико од агената није на њу обратио пажњу.

Б. Јеремић

Пропала свадба

ЦЕНТУРИОНИ КОЈИ СУ ИШЛИ КАО ПРЕТХОДНИЦА БАЦАЛИ СУ У ОКОВЕ СВАКОГ КОГА БИ ЗАТЕКЛИ НА УЛИЦАМА РИМА...

Као сваке јесени и 48. године славила се у Риму берба грожђа. Прослављала је царица Месалина у палати, окружена веселим и раскалашним друштвом. Жене су играле као баханткиње и приносиле жртве док се грожђе муљало и вино текло потоцима. Орила се разуздана песма праћена вриском и смехом, а сама царица је играла и наздравијала док ју је супруг, јер уједно се прослављало и њихово венчање, са бршљановим венцем на глави, пратио погледом.

Такво бучно весеље и не би било чудно у старом Риму препуном скандала да царица — није била удата! Цар Клаудије, њен прави муж, жив, здрав и још на власти, само тренутно ни је се налазио у граду. Отишао је у Остију на приношење неке жртве боговима, а упућени кажу да га је сама Месалина наговорила да тамо пође.

СКАНДАЛ

Месалина је била позната по неморалном понашању. Рим се згражао над њеним многобројним везама за које није знао једино — Клаудије. Велики римски историчар Тацит описује овог владара као туђавог и колебљивог, што сигурно објашњава многе његове поступке којима је „кумовала" баш Месалина, тридесет година млађа од свог супруга: на пример, погубљење разних људи на њен миг и без икаквог разлога, просто зато што су је осуђивали или јој сметали.

Клаудије, међутим, није био потпуно у њеној власти. Он је, у периоду римске историје када су цветали поквареност, мито и борба око власти, само био несигуран, као што би се вероватно осећао и други на његовом месту јер је престо Римског Царства био стална мета.

На престо је изгледа циљао и млади сенатор Силије, најновији Месалинин изабраник. Он је био богат, а откако је Меселина на њега бацила око, постао је то још више. Тацит пише да је она отворено долазила у његову кућу, пошто је, разуме се, прво избацила његову закониту жену. Долазила је у пуној помпи, са свитом, па су се убрзо царев намештај па чак и робови преселили код Силија.

Када је ова веза већ постала скандалозна својом дрском отвореношћу, Силије је предложио Месалини да се — уда за њега! Она је то прихватила, јер није имала шта да изгуби: док Клаудије буде у Остији, ковала је она свој паклени план, Силије ће прузети власт у Риму, а она ће остати царица — и то поред младог и лепог цара.

Тако је прослављено венчање. Али, одједном, усред те гужве неко дотрча Месалини и повика:

— Облаци долазе од Остије!

Месалина претрну. Није рачунала да ће се цар тако брзо вратити и мада није била сигурна да ли се та реченица односи само на време или симболично најављује Клаудија са трупама, сместа је прекинула славље.

НА КОЛИМА ЗА ЂУБРЕ

Месалинин страх био је оправдан. Клаудије је збиља био обавештен о њеној најновијој авантури, али се исто тако препао да Силије не преузме његово место на престолу и зато је са својим трупама кренуо пут Рима.

Остало је записано да је у граду на седам брежуљака на вест о његовом повратку завладала паника. Јер, центуриони који су ишли као претходница бацали су у окове свакога кога би затекли на улицама. За то време Месалина је већ имала нови план у глави.

Пошто су је сви напустили спасавајући сопствену кожу, она је пред цара послала једну свештеницу-весталку да га мало умилостиви, а затим је кренула са своје двоје деце, Октавијом и Британиком, да их покаже Клаудију и на тај начин изазове његово сажаљење. Рачунала је да ће он као отац имати милости да саслуша мајку његове деце.

Прво су Месалина и деца ишли пешке, а затим сели на колица за изношење ђубрета из баште: ништа није могло спречити ову жену кад нешто науми.

Тако су стигли пред Клаудија. Али, како пише Тацит, он је весталку послао да „гледа своја посла", а ни Месалину није био спреман да саслуша.

Не зна се тачно колико је дана протекло до судског процеса Месалини и Силију. Забележено је само да је Силије сам затражио од цара смрт, а слично су поступили и остали бивши Месалинини љубавници.

Када је Месалина стала пред цара да каже шта има, тужилац је, изгледа, видео да Клаудије почиње да се ломи, мислећи вероватно на своју децу која ће остати без мајке. Да би предухитрио цареву можда самилосну одлуку, пружио му је цедуљу на којој се налазио дугачак списак Месалининих миљеника. Клаудије је после тога само одсекао: „Смрт".

НЕ ЧЕКАЈ КРВНИКА!

После процеса Клаудије се вратио у палату да вечера. Загрејан вином, смирио се и наредио да му доведу „ону јадницу": мислио је на Месалину. Нарцис, један од људи из његове свите који га је и обавестио о Месалинином венчању са Силијем, претрнуо је на ове речи. Схватио је да последња Клаудијева слабост може стајати главе и њега и тужиоца, јер ако се цар разнежи и опрости Месалини, она ће умети да се освети.

Зато је Нарцис похитао и наредио центурионима и дежурном трибуну да Месалину одмах погубе. **„То је царева воља!"** рекао им је. Сам је отрчао пре њих и затекао Месалину у друштву своје мајке која је дошла да помогне кћери у тешкој невољи. Вероватно су заједно састављале очајничку молбу Клаудију да помилује грешницу.

Када су угледале Нарциса, мајка рече Месалини:

— Твој је живот прошао. Боље да не чекаш крвника!

То је значило да се Месалина сама убије, као што је у Риму био обичај и сматрало се часним за онога ко је осуђен на највишу казну.

Али, Месалина је сада показала кукавичлук. Сва у сузама и грцајући, вукла је врх мача од грла до груди и није могла да се одлучи да прекрати себи живот. Трибун који је пристигао у међувремену, узе мач и сам је прободе.

Када су Клаудију јавили о њеној смрти, не рекавши јасно да ли се сама убила или погинула од туђе руке, он није питао за појединости. Само је затражио пехар и наставио гозбу као да ништа није било. Па ни следећих дана, вели Тацит, није показивао ни радост ни тугу нити било какво друго осећање док је гледао друге како се радују, а своју децу како тугују.

Можда му је једино важно било то што је остао на престолу.

М. Крстуловић

АНТОНИ ФОКЕР

ЛЕТЕЋИ

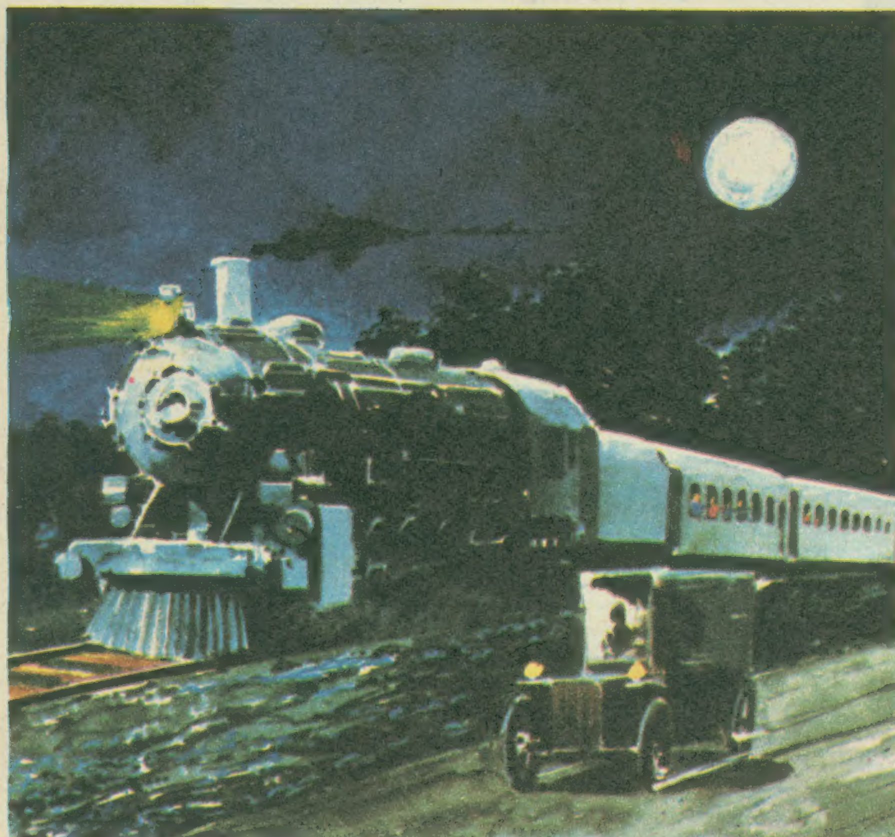

1 **МЛАДИ КОНСТРУКТОР** — Антони Фокер имао је 5 година када су његови родитељи, Холанђани пореклом, напустили Јаву и вратили се у своју земљу. Дечак је пошао у школу, али радије се бавио свим другим, него својим задацима. Родитељи су му доделили једну собу у поткровљу која је убрзо постала прави конструкторски атеље и место где се Антони најрадије задржавао; ту је он конструисао нову врсту еластичних и непробојних гума за точкове аутомобила, а испробавао их је утркујући се са аутомобилима.

2 **НЕУСТРАШИВИ ДВАДЕСЕТОГОДИШЊАК** — Ускоро, младић све више почиње да се интересује за авијацију. Родитељи имају разумевања за његове склоности и налазе средства да га шаљу у један немачки колеџ на изучавање механике и технике. Тамо Антони проводи све своје слободно време реализујући авион по сопственим замислима и нацртима. У 21. години, 1911. он се винуо у ваздух, на свој први самостални лет и то на свом авиону, а да претходно није имао ни један једини час пилотаже.

3 **ЛУПИНГ ЗА СУГРАЂАНЕ** — Авијација је тек у повоју. То је опасан спорт у коме је већ више људи изгубило животе. Пробни летови су одржавани свуда по Европи, пред одушевљеним посматрачима. Имена браће Рајт, Луја Блериоа и других, ушла су у историју. Фокер добија позив да дође у Харлем где му живе родитељи и да тамо демонстрира своју вештину. Дан кад је надлетао кровове Харлема седећи за командама свог авиона, био је најлепши дан његовог живота, а суграђани су га прогласили херојем.

4 **ТРАЖЕНИ ИНСТРУКТОР** — Холандија није имала могућности да финансира Фокерове изуме и он пресељава своју радионицу у околину Берлина. Планирао је да тамо израђује и продаје авионе и истовремено даје часове летења. Берлинци су масовно долазили да посматрају тог одважног холандског авијатичара који је при сваком лету ризиковао живот и од чијих им је лупинга застајао дах. Али, и поред напора уложених у производњу и рекламирање авиона, продаја је слабо ишла.

ХОЛАНЂАНИН

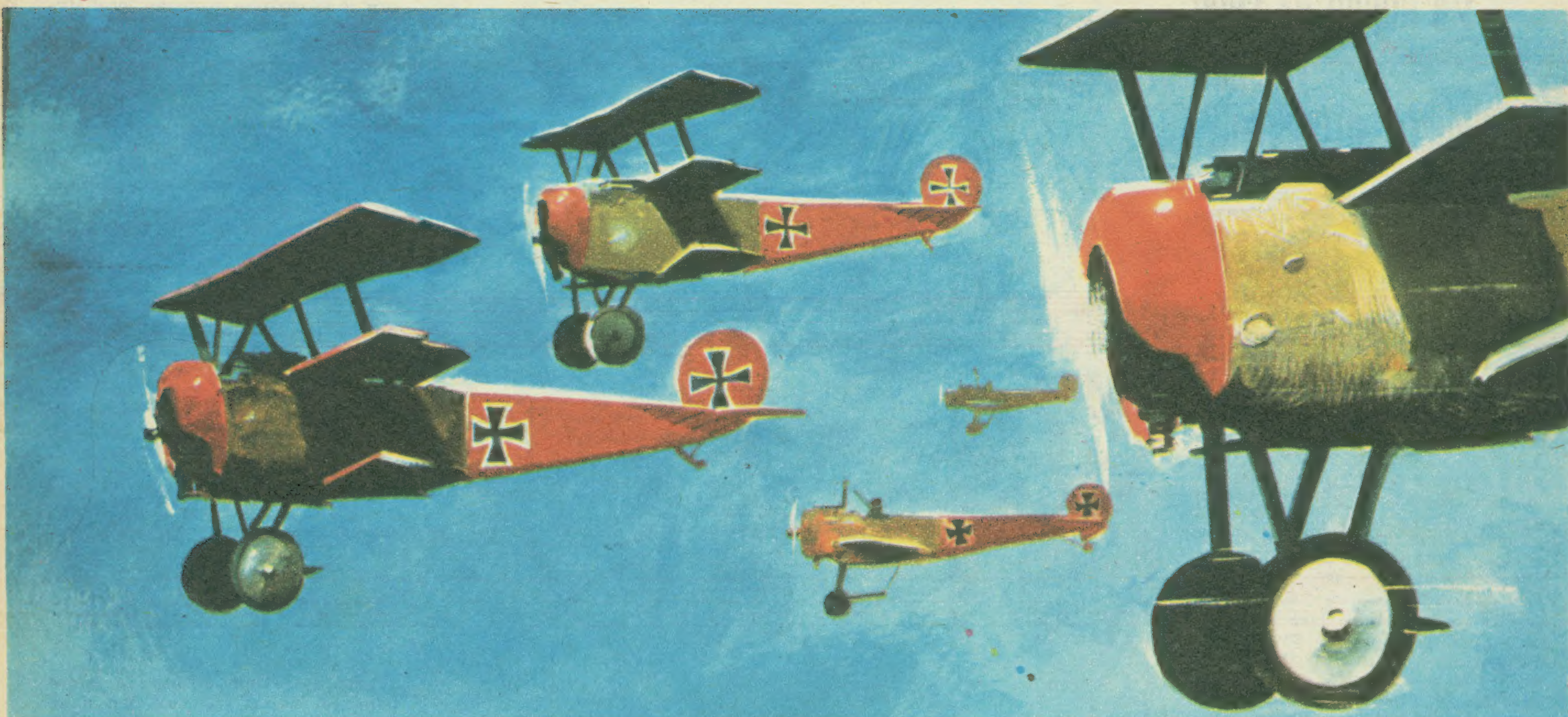

5 **У РАТНЕ СВРХЕ** — Све до 1914. на авион се гледало као на играчку за разоноду богаташа. С почетком I светског рата то се мишљење мења јер су војни стручњаци брзо схватили да се авион може итекако корисно употребити за осматрање непријатељских положаја и покрета трупа. „Играчка“ тако постаје ратно оружје које се све више усавршава. Фокерови двоседи и троседи толико су тражени да фабрика мора да удвостручи производњу јер не стиже да их испоручи оном брзином којом пристижу поруџбине.

6 **ЕЛИСА СТВАРА ПРОБЛЕМЕ** — Фокер је убрзано радио на усавршавању својих летелица и у борбене, а не само у извиђачке сврхе. У почетку су се посаде противничких авиона бориле пушкама и пиштољима, а касније су уграђивани митраљези ради веће прецизности гађања. Но, они су могли дејствовати искључиво бочно јер би иначе погодили сопствену елису. Зато и Фокер тражи начин да постави митраљез тако, да се при гађању избегне оштећење елисе. Тај изум одмах је прихватила немачка авијација.

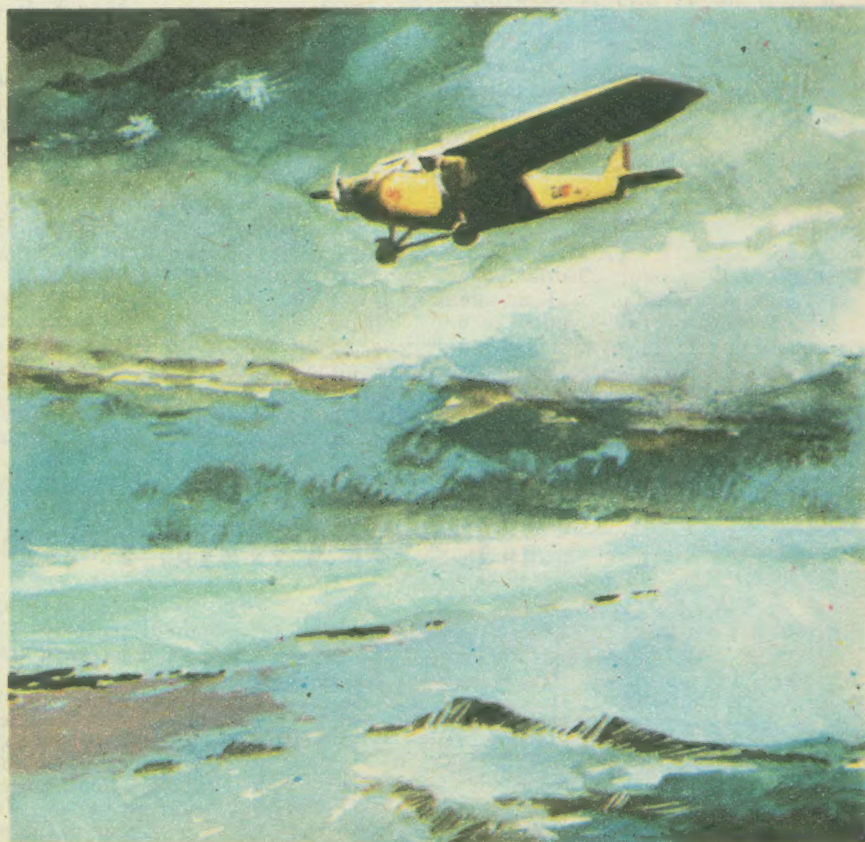

7 **АВИОН У АМБАРУ** — Када се рат завршио, Фокеру је било тек 28 година, а већ је био богат човек. Но, савезници су одлучили да униште комплетно немачко наоружање, укључујући и све преостале авионе из Фокерове фабрике, са чиме се он, наравно, никако није могао помирити. Пошло му је за руком да посакрива неколико стотина авионских мотора и каросерија по амбарима и подрумима и тако их спасе од уништења. Неколико месеци касније, пребацио их је у Холандију и отпочео израду цивилних авиона.

8 **БЕРД ЈЕ ИЗАБРАО „ФОКЕР“** — Нова фабрика у Холандији стално је повећавала капацитет; тамо се и данас производе транспортни авиони који су веома тражени због своје издржљивости и брзине. У међувремену, Антони Фокер је отворио још једну фабрику авиона у САД. Из ње су изашли апарати различитих типова; сви су се изузетно добро продавали и имали велики успех. На једном од њих адмирал Берд је 1926. надлетео Северни пол. Творац тог легендарног авиона Фокер умро је 1939. уочи другог светског рата.

ПРИЧА ИЗ ЖИВОТА

Рибар се следио од страха када је на само корак од себе угледао шарену отровницу.

ЧОВЕК И ЗМИЈА

На крају Корчуле, тамо где већ почиње камењар, живео је до пре десетак година стари рибар Шиме. Имао је скромну кућицу и никог свог, био је сам на свету са својим чамцем, свићом и мрижама. Навикнут на самоћу никада се није жалио. Једном је, ипак, седећи у зимско поподне са пријатељима из села отворио срце и испричао причу коју су неки тада чули први пут, а која је узбудила све.

Шиме је у време догађаја био, како се то каже, у најбољим годинама. Живео је у истој старој кући која му је остала од оца и деде. Једног јутра, пред кућом спремао се да пође „у рибу" и у рукама је имао хлеб са сардином који је носио за ужину. Одједном, крај његове леве ноге нешто шушну. Шиме је застао као укопан јер му се тај звук учинио познатим и када је погледао, схватио је да се није преварио: ситним, стакластим очицама гледала га је змија.

ЖИВОТНА ОДЛУКА

Била је склупчана и спремна за скок, можда на корак или два од њега. Шиме осети како му жмарци пролазе кроз кичму јер је крај својих ногу угледао отровницу каквих је пун далматински крш и од којих стрепи и старо и младо. У руци није држао ништа чиме би се могао одбранити, а знао је да сваки покрет који би учинио може да изазове змију да се баци на њега.

Кроз главу су му тада пролетеле речи неког старца који је једном био у његовој кући још док је био мали и док су му родитељи били живи: „Змија човеку неће ништа ако он њој не жели зло. То она осети!" Старац је био морнар, путовао свуда по свету и знао многе занимљиве приче, али нико није био спреман да поверује у ово.

Шиме сада није имао да бира. Решио је да покаже змији како јој не жели зло, па ако га она после тога нападне, шта може, брањиће се како буде умео. Понуди јој хлеб што му се још налазио у руци.

Змија је неколико часака била као од камена, а онда се одједном опустила. Шими се срце попело у грло док је трајало то страшно ишчекивање да змија „донесе одлуку". Испусти хлеб из руке, исправи се и настави да је посматра.

Као да је и љута отровница била збуњена неочекиваним обртом! Оклевала је у недоумици да ли да од свог природног непријатеља прими дар. Најзад, привучена мирисом рибе, она принесе своју малу главу хлебу као да га испитује, онда лазну језиком тамо где је био пресечен и најзад — поче да једе рибу.

Шиме одахну. Што је дуже гледао змију све више га је обузимала нека ганутост, мислио је како заиста важи оно да лепа реч и гвоздена врата отвара, што је често говорила његова мајка, блага и нежна жена.

ВЕЧЕРА ЗА ШАРКУ

Сада је био потпуно уверен да му змија неће учинити никакво зло. Осмелио се и помиловао опасног гмизавца по шареној кожи и осетио под руком њену хладну, глатку кожу. После тога се догодило оно најневероватније од свега: када је кренуо према малом каменом спремишту где су стајале мреже — змија је пошла за њим!

Рибар се насмејао, пљеснуо рукама и зазвиждао змији, па рекао:

— Хајде, липа моја шарка, бар ћеш ми таманити пацове!

Ушао је у мрачну просторију, узео све што му је било потребно, укрцао у чамац и кренуо у рибolов као и обично. Целог дана мислио је на чудни догађај са змијом и некако се радовао, осећајући да је доживео нешто лепо и несвакидашње.

Када се вратио кући, везао чамац и разастро мреже да се суше, пошао је да припреми вечеру. Скувао је брудет и када је све било готово, пало му је на памет да нешто провери. Узео је једну стару посуду, улио у њу мало чорбе и удробио хлеба, а затим понео према спремишту. Зазвиждао је онако исто као тог јутра када је шарка пошла за њим. Убрзо се негде са крова зачуо познати шум и Шиме се обрадовао. Шарка га је чекала и, ево, долази!

Спустила се са ниске зградице и застала крај његове ноге. Шиме спусти вечеру и змија поче да једе. Рибар се весело смејао и говорио јој:

— А, прија ти, моја шарка!

Сада бар неће морати толико да крпи мреже, мислио је. Био је уверен да ће његова змија потаманити све пацове у околини.

ШИМЕ ЈЕ ЗАПЛАКАО

Тако је и било. Шиме се много поносио својим успехом, јер нико у селу није памтио да се змија може припитомити. Људи су почели да навраћају код њега како би видели то чудо, а Шиме је радосно показивао свима како га његова верна шарка слуша: на звиждук би муњевито силазила с крова спремишта, а он би јој дао мало хране и помиловао је.

Људи из села чудили су се његовој смелости. Али када би неко други зазвиждао исто онако, шарка се није појављивала. Шиме је објашњавао:

— Змије имају истанчан слух, много бољи него људи. Она познаје мој звиждук...

Једног јутра шарка се није одазвала. Узалуд је Шиме звиждао, ње није било на уобичајеном месту. Човек тужно спусти посуду са храном поверовавши да је шарка можда побегла натраг у крш из којег је дошла, али одмах одагна ту помисао. Она је ту провела већ неколико месеци чувајући кућу и није имала никаквог разлога да оде...

Кренуо је насумице да је тражи. Није морао дуго да лута: у близини куће, крај путељка који је водио у брдо, лежало је шаркино беживотно тело. Била је згњечена: неко ју је убио.

Шиме чучну крај своје љубимице. Дуго је посматрао док су му се сузе сливале низ лице. Схватио је да је шарку убио неко ко се уплашио од ње док је туда пролазио. До овог часа није био свестан колико му је у његовој самоћи питома змија била прирасла за срце и сада просто није могао да задржи сузе.

Шиме је закопао шарку и данима још туговао за њом. Па и много касније, када би у ретким приликама причао о њој, глас би му задрхтао...

Забележила: М. Крстуловић
(Хонорар за ову рубрику припада **Невену Пецотићу** из Дубровника, Приморска 15 који је испричао догађај)

НЕЗАПАМЋЕН ПОДВИГ

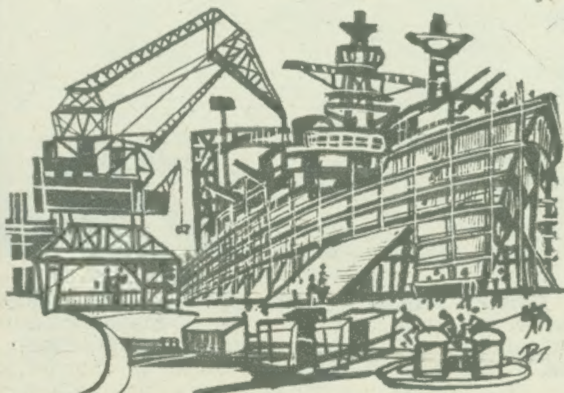

Због мучког напада Јапанаца на луку Перл Харбор 7. децембра 1941. године када је велики део америчке ратне флоте уништен, а и због каснијих губитака у борбама на Пацифику, потребе Сједињених Америчких Држава за новим бродовима биле су огромне. Требало је брзо надокнадити све оно што је потопљено. У бродоградњи су се тада правила права чуда. Тако су теретни бродови названи „Либерти" произвођени у деловима и склапани по монтажном систему.

Време за изградњу једног оваквог брода било је сведено на свега шест недеља! Од 1. јануара 1942. године до краја рата, америчка бродоградилишта произвела су 6500 ратних бродова, 64.500 чамаца за искрцавање и 5400 теретних бродова, односно двадесет и осам милиона бруто регистарских тона што је представљало незапамћен подвиг у историји бродоградње!

DIK BROWNE ХОГАР СТРАШНИ

НЕПОЗНАТИ ПОДВИЗИ НАШИХ ПОМОРАЦА

Сам против гусара

ИАКО ПРОВЕРЕН МОРСКИ ВУК, ДУБРОВЧАНИН ВИЦЕ БУНЕ НИЈЕ НИ СЛУТИО ДА ПЛОВИ У ОПАСНОСТ СТРАШНИЈУ ОД ОЛУЈА. НАД ЈЕ НЕПОЗНАТЕ БРОДОВЕ ПОГЛЕДАО КРОЗ ДОГЛЕД, НА ЊИХОВИМ ЈАРБОЛИМА ВИЈОРИЛЕ СУ СЕ ЦРНЕ ЗАСТАВЕ С ЛОБАЊОМ И УКРШТЕНИМ КОСТИМА.

Пловећи 1601. године из Мексика ка Шпанији на броду који је једрио под шпанском заставом, Дубровчанин Вице Буне, искусни поморац, трговац и дипломатски представник, стигао је надомак зелених обала западне Африке. И док је размишљао како је дуго и напорно путовање преко ћудљивог и увек опасног Атлантика при крају и како ће ускоро упловити у Средоземно, затим у Јадранско море и најзад у родни Дубровник, на јасном хоризонту и чистој пучини пред њим су се указала једра два непозната и велика брода.

Иако проверен морски вук, Буне је мирно наставио да једри у сусрет непознатим бродовима, не слутећи да плови у највећу опасност, страшнију од побеђених олуја на многим морима света. Често је на атлантској пучини сусретао трговачке једрењаке који су пловили ка Новом свету па је мислио да су и бродови на видику једни од њих. **Међутим, кад је дошао ближе непознатим бродовима и пажљивије погледао кроз доглед, на њиховим високим јарболима угледао је црне заставе и на њима укрштене кости и лобању. Одмах је издао посади наредбу да се спреми за борбу против гусара.**

ОКЕАН У ЈЕДРЕЊАКУ

Рођен 1559. године на Лопуду, недалеко од древног Дубровника, Вице Буне је, према тврђењу историчара Апендинија, као вешт дипломата, добар морепловац и бродски заповедник, служио у шпанској морнарици за време владавине краљева Филипа II и Филипа III и, како пише на надгробној плочи овог чувеног морнара, „подузимао напорне пловидбе у оба света". **Исти историчар, Фрањо Марија Апендини, забележио је да је Буне неколико година био поткраљ Мексика који је тад био под шпанском влашћу.**

И сада се Буне нашао очи у очи са гусарима. И поред добрих припрема гусари су први отворили паљбу из бројних топова са својих бродова, и Бунин једрењак је погођен. Убрзо је вода почела да надире у потпалубље оштећеног брода, али Буне није ни помишљао да се преда и падне у гусарско ропство.

Љутит што је нападнут готово надомак Средоземља, Вице се са морнарима спустио у чамац и прихватио неравноправну борбу. Изненађени храброшћу Буниних морнара, која се граничила с непромишљеношћу, гусари су још жешће напали и засули густом ватром њихов чамац, али поморци под заповедништвом смелог Дубровчанина били су тако упорни и неустрашиви да се ускоро посада једног пиратског брода — предала.

НЕСПОРАЗУМ ИСПРЕД ЛУКЕ

Искусан, вешт и храбар заповедник какав је био, Вице Буне добро је знао шта треба да учини у тим тренуцима кад су гусари видели да су остали без једног брода, и преполовљени у снази, напали жестоко са преосталог једрењака. **Буне је брзо морнаре из чамца укрцао на освојени брод и отворивши паљбу из његових топова, јурнуо на остатак гусара. Они су се, међутим, увидевши да против себе имају смелог и доброг ратника, дали у бекство. Али, и то им је било узалудно: ускоро су морали да се предају.**

Победивши гусаре, Буне је, заборавивши у жару борбе и касније у радости због победе гусарске заставе на јарболима, запловио на освојеним бродовима према Шпанији.

Међутим, пред луком у којој је намеравао да пристане, на њега су се са градских зидина осула топовска ђулад. Како су се на јарболима још вијориле гусарске заставе, тобџије из тврђава су без размишљања отворили ватру.

Ни тада Вицко Буне није посустао нити побегао. Сигналима и заставама, под кишом топовских зрна, уверио је браниоце града да није непријатељ и да је на отвореном мору заробио два гусарска брода.

Најзад су топови замукли и Буне је упловио у градску луку. **Ту је дочекан свечано, уз највише почасти. Али, то није било све: ускоро је од шпанског двора добио заслужено признање, високо одликовање за успешну и храбру борбу против гусара.**

• • •

Иако је скоро сав живот провео на палубама туђих бродова, као и безброј помораца тог доба, Вице Буне је на сваком мору и у свакој луци, искрено и много, волео свој Лопуд и Дубровник, за који је у туђини, у сукобу многих интереса, обављао важне дипломатске и трговачке послове.

Једном је, с неког далеког меридијана, писао дубровачком сенату: „... останем и бићу увек спреман за све ваше потребе и у вашој служби, па макар и по цену властитог живота".

Умро је 1612. године у Напуљу као члан већа шпанског поткраља, а сахрањен је, по својој жељи, на родном Лопуду, као славан поморац и поштован дипломата.

И. Лончар

ФИЛМ О ЦРВЕНОЈ АРМИЈИ

Прослављени британски војсковођа, фелдмаршал Монтгомери, био је у току другог светског рата једно време командант Југоисточне команде у Великој Британији. Ађутант му је једног дана донео списак војних филмова са којима располаже кинотека британске војске да га прегледа и да евентуално

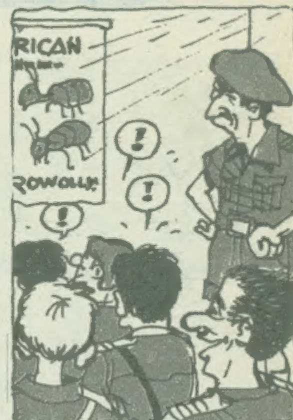

изабере неки који по његовом мишљењу треба приказати британским војницима и старешинама.

Прегледајући списак, Монтгомери је одмах изабрао филм под насловом »Црвена армија« и рекао ађутанту да припреми наредбу којом сви официри и подофицири његове Југоисточне команде морају обавезно да присуствују приказивању филма. Пре приказивања Монтгомери се попео на позорницу и одржао веома топло и информативно предавање о значењу и улози Црвене армије у општем рату против нацистичке Немачке, а онда замолио све присутне да пажљиво погледају приказивање филма.

Светлост у великој биоскопској дворани се угасила, а на великом платну појавио се натпис филма: »Црвена армија — прича о животу афричких мрава!«

НАЈПОЗНАТИЈИ ЗАТВОР НА СВЕТУ

БЕКСТВО ИЗ АЛКАТРАЗА

КАД ЈЕ ЧАК И КРАЉ АМЕРИЧКИХ ГАНГСТЕРА, ЧУВЕНИ АЛ КАПОНЕ, СХВАТИО ДА НЕ МОЖЕ ПОБЕЋИ, ДВОЈИЦА КРИМИНАЛАЦА УСПЕЛИ СУ ДА ИЗВЕДУ ПОДВИГ КОЈИ НИЈЕ ОБЈАШЊЕН НИ ДО ДАНАС.

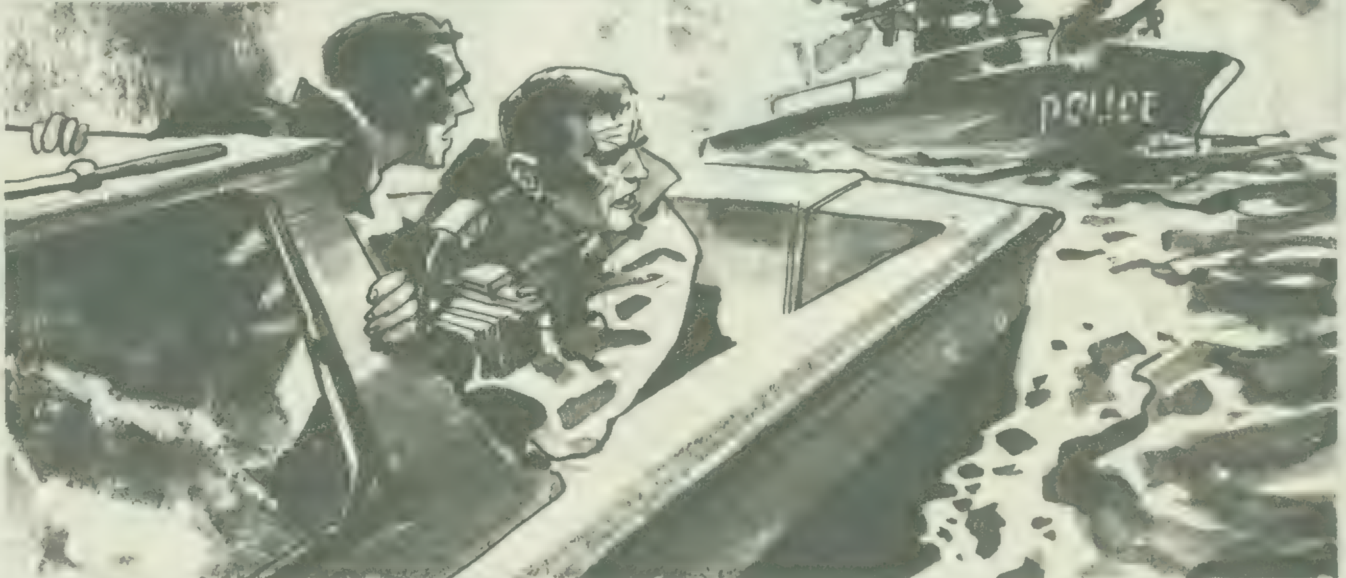

Злогласни Синг-Синг је захваљујући многим филмовима најпознатији затвор на свету. Међутим, иако с изванредним обезбеђењем, Синг-Синг је готово обичан затвор према чувеном Алкатразу који се налази на истоименом острву недалеко од Сан Франциска, у близини чувеног моста Голден Гејт. Скоро преко целе године, пусто острво без и једног дрвета и затвор на њему, обавијени су густом маглом, а тешке самице с несавладивим бравама и ледена вода с брзим струјама чине бекство готово немогућим.

У данима кад се магла мало разиђе, многобројни туристи догледима посматрају сиве зидине иза којих је десет година провео и где је и умро краљ гангстера Ал Капоне, сигурно најчувенији затвореник Алкатраза.

У историји овог затвора, где затвореници имају осмочасовно радно време, забележена су само три покушаја бекства, и сва три — неуспела, бар према тврђењу затворских власти. Ипак, једно бекство је ушло у анале Алкатраза, и оно ни до данас није објашњено. Јунаци су Теодор Кол и Ралф Рој, који су смештени у Алкатраз као већ познати криминалци: први је био специјалиста за обијање банака, а други непоправљиви киднапер.

Већ од првих дана познанства, Кол и Рој су почели да „раде“ као добро увежбани дует с јединим циљем да што пре нестану из Алкатраза.

Пуцњи у магли

Не зна се да ли случајно или намерно, али за бекство су одабрали један од најмагловитијих дана у децембарско послеподне 1937. године. Како за њих решетке на прозору ћелије нису представљали нарочиту препреку, брзо су се нашли у затворском дворишту. Тај први чин бекства обављен је муњевитом брзином, јер је сваки секунд могао да донесе сигурну смрт.

Кад су се пред њима испречила велика гвоздена врата, Рој је као стручњак за обијање и најсложенијих механизама на сефовима брзо отворио за њега једноставну браву. Од тада се о њима ништа више није чуло.

Кад је примећено да Кола и Роја нема у затвору дат је знак за узбуну. Готово сви чувари кренули су у потрагу, а највише их је запловило специјалним чамцима кроз готово непрозирну маглу. Претражујући пажљиво сваки метар воде око острва, полицајци су били принуђени да се дозивају како не би дошло до судара између њихових чамаца.

У једном тренутку одјекнули су пуцњи из аутоматских пушака и револвера. Кад су стражари пришли чамцу на који су пуцали, у њему су нашли неколико уплашених и шћућурених фото-репортера и новинара које су привукле затворске сирене.

После неуспеле потере, чувари су се вратили на острво где је издато званично саопштење да су се бегунци — подавали! Међутим, њихова тела нису никада пронађена.

Ускоро су уследиле вести да су одбегли криминалци, Теодор Кол и Ралф Рој, виђени у разним крајевима САД. Полиција је поново ступила у акцију, јер би успешно бекство из Алкатраза бацило сенку на углед затвора из кога се не може побећи Али, вести о Колу и Роју показале су се као нетачне. Охрабрене власти тврдиле су да је из Алкатраза излаз могућ само на два начина: у мртвачком сандуку или — тек после истека казне.

Стварност или новинарска патка

Кад су од овог догађаја прошле четири године, један новинар из Сан Франциска је, на запрепашћење јавности и полиције, објавио чланак с тачним описом успелог бекства Теодора Кола и Ралфа Роја. Тврдио је да је податке за свој извештај добио од једног бившег робијаша који је видео шифровано писмо кришом достављено у Алкатраз. Према његовој причи, Кола и Роја су ван затворских зидова чекала херметички затворена бурад и — цивилна одела. Бурад су им послужила као пловак којим су допловили до саучесника који су их чекали под заштитом густе магле у јаком чамцу. На обали су сели у аутомобил којим су одјурили до скровишта одакле је Рој покупио раније сакривени новац, а затим су се упутили ка Мексику.

Полиција је одбацила причу као „новинарску патку“, тврдећи да је немогуће да су Рој и Кол пливали уз бурад кроз брзу морску струју готово пет километара и да су у густој магли успели да пронађу чамац и своје саучеснике. Али, штампа и јавност имали су противдоказ: пре него што је изграђен затвор на Алкатразу, неколико жена је у знак протеста препловило до острва! Било како било, о Колу и Роју се више никад ништа није чуло. Ако су избегли смрт у таласима, онда су сигурно успели и да побегну из САД.

Данас су једини гости Алкатраза — туристи. Чувени затвор је, наиме, укинут и од њега су остале само напуштене рушевине.

Л. И.

ДВАНАЕСТ КОЗА НА ПАЊУ

Историчар Ђ. Милићевић (1831—1908) оставио је за собом следећи податак о величини шума у београдском пашалуку: његови преци су се населили на десну обалу Колубаре у близини села Вреоци, које је у срцу садашњег колубарског рударског басена. Хтели су да оборе једно дрво и дванаест људи га је секло цео летњи дан. Кад су сутрадан дрвосече дошле до посеченог стабла, на његовом пању је лежало и мирно дремало ни мање ни више него дванаест коза!

Био је то прави „океан српских шума“, како је казао француски песник Ламартин, који је 1833. године путовао кроз Србију, правећи поређење са прашумама Северне Америке. Шуме су биле тако густе, забележио је прота Матеја Ненадовић, да „... ни пешак никуд проћ не може а то ли коњаник ...“ Због толиких и таквих шума читава област је и добила име Шумадија.

Алберт Ајнштајн

ОЛОВКОМ ДО А-БОМБЕ

1 **МИРАН И ПОВУЧЕН** — У градићу Улму, у немачкој покрајини Виртемберг родио се 14. марта 1879. дечак коме су дали име Алберт. Као дете био је тих и бојажљив, касно је проговорио и родитељи га нису сматрали изузетно обдареним. У слабашном, бледуњавом детету које се повазда мотало по радњи свога оца, трговца хемикалијама и електротехничком робом, није се могао назрети будући геније, један од највећих умова 20. века, човек кога сматрају родоначелником савремене науке, нарочито физике.

2 **ГЕНИЈЕ У МЕМЉИВОМ УРЕДУ** — Имао је тек десет година, а његове будуће склоности већ су почеле да долазе до изражаја; читаве сате проводио је над књигом решавајући једначине и у четрнаестој години математика за њега није имала готово никаквих тајни. На циришки Политехнички институтт уписао се 1896. године, а 1900. са дипломом у џепу, нашао се у једној скромној канцеларији Патентног уреда у Берну, као обичан службеник са бедном платом, али и са доста слободног времена.

3 **ФИЗИЧАР БЕЗ ЛАБОРАТОРИЈЕ** — Из тог мрачног и влажног уреда кренуле су у свет теорије које ће из основа уздрмати скоро све што је дотле важило као необорива истина у физици, хемији и астрономији. А све то само уз помоћ оловке и хартије, без лабораторије и икаквих инструмената. Ајнштајн је 1905. објавио законитост $E = mc^2$ по којој је енергија извесне масе једнака производу те масе и квадрата брзине светлости. За њом је дошла теорија гравитације, а потом и општа теорија релативности.

4 **АЗИЛ У САД** — Ајнштајн од 1909. предаје теоријску физику на Универзитету у Цириху, а 1911. прелази у Праг. У међувремену, жени се математичарком Милевом Марић, Новосађанком. На место директора берлинског Института за физику „Кајзер Виљем" ступа 1913, а 1914. изабран је за члана Пруске академије наука. По доласку Хитлера на власт, ни он није поштеђен нацистичког прогона: одузета му је сва имовина и све функције. У знак протеста он одлази за САД и настањује се у Принстону, у Индијани.

5 **РАЂАЊЕ АТОМСКЕ БОМБЕ** — Велико признање за свој рад добио је још 1921. када му је додељена Нобелова награда за физику. Али, претила је опасност да његова достигнућа буду употребљена у разарајуће сврхе. Ајнштајн је зато помно пратио практичну примену својих теорија у европским лабораторијама. Показало се да постоји могућност изазивања ланчане реакције и израда атомске бомбе постала је остварљива. Ајнштајн је о томе обавестио Рузвелта и 1939. започео је рад на првој нуклеарној бомби.

6 **НЕОСТВАРЕНЕ ЖЕЉЕ** — Алберт се упорно, али безуспешно борио против примене тог оружја. То залагање му је још више подигло углед у свету, а и раније се знало да је он доследан и слободољубив човек који се увек залагао за правду и мир. Међутим, његово интересовање није било ограничено на науку: волео је сликарство и музику, чак је и сам свирао на виолини. Годинама је сањарио о томе да се једног дана отисне на пут око света, на каквом старинском једрењаку.

7 **ДОБАР СУСЕД** — Последње године свога живота провео је у Принстону, у једној кућици окруженој пространим вртом. Друштво су му правиле птице које су се гнездиле у крошњама оближњег дрвећа и једна девојчица из суседства. Она му је доносила на преглед своје задатке из математике и у тим тренуцима Ајнштајн се присећао свог детињства. Имао је обичај да каже како су му разговори и време проведено с њом веома пријатни, чак драгоцени. Умро је 18. IV 1955. године, онако тихо као што је и живео.

МАЈСТОР МЕМОРИЈЕ

— А САДА, ЕВО ПИТАЊА ВРЕДНОГ 16 ХИЉАДА ФУНТИ. ДА ЛИ СТЕ СПРЕМНИ? СЛУШАЈТЕ МЕ ПАЖЉИВО...

Хоби тридесетогодишњег Ендија Стоукса из Лондона били су датуми. Сатима би у библиотеци прелиставао књиге из историје и, забаве ради, памтио важне датуме.

Његова доброћудна супруга Лизи није имала ништа против тога јер је схватила да Ендију ова чудна забава причињава огромно задовољство.

— Зашто се не пријавиш за квиз? — упитао га је једном приликом његов пријатељ Цери Роуч.

— Какав квиз? — упита Енди зачуђено.

— „Мајстори меморије", нови телевизијски квиз. У недељу је аудиција. Шта мислиш?

Енди је упитно погледао у Лизи, а она је само слегла раменима. У недељу се Енди пријавио за квиз и веома лако прошао тест. Овај квиз састојао се из пет емисија — по једна сваке недеље. Награда за прву емисију била је 1000 фунти, а у свакој следећој сума се удвостручавала да би у петој достигла фантастичну цифру од 16.000 фунти стерлинга! У свакој емисији кандидат је одговарао на одређен број питања из области коју је сам одабрао, а питања су из емисије у емисију постајала све тежа.

Пријавио се велики број такмичара, али ниједан није успео да се пробије даље од треће емисије.

ПЕТ СЕКУНДИ

После неколико недеља дошао је ред на Ендија. Када је ступио на бину поздравио га је водитељ Херби Браун уз аплауз присутне публике у студију. Иначе, на телевизијским екранима Ендија је посматрало неколико милиона људи, а међу њима и Лизи.

За сваки одговор Енди је имао пет секунди времена, после чега би се зачуо гонг.

Енди је просто пролетео кроз прве две емисије и одговорио на сва питања. У следеће две емисије питања су била још тежа али је Енди без неког већег труда успео на сва да дâ тачан одговор. Успело му је оно што ником пре њега није пошло за руком: прошао је четири емисије и имао је велику шансу да заради 16000 фунти!

Постао је национални јунак. Људи су га често заустављали на улици да му поставе понеко питање из историје, а Лиз је почела нелагодно да се осећа због Ендија који је донедавно би тих и скроман човек, а сада се понашао као да у џепу већ има 16000 фунти. Његови планови где ће потрошити новац почели су да нервирају Лизи и она је престала да гледа квиз.

Убрзо је дошло и велико вече. Херби Браун, водитељ, уз звуке фанфара најавио је звезду вечери — Ендија Стоукса. Енди је изишао на бину, поздравио присутне и телевизијске гледаоце и ушао у изоловану кабину.

АПЛАУЗ ОДУШЕВЉЕЊА

— Енди — обратио му се Херби Браун, **— пошто сте први кандидат који је догурао до последње емисије, решили смо да вам олакшамо посао! Вечерас ћете одговарати на само три питања!**

Пошто се стишао аплауз у публици, Херби Браун се обратио Ендију:

— Јесте ли спремни?

Енди је климнуо главом.

— Онда слушајте прво питање. Које је године у Кини основана династија Чу?

— Године 1122. пре наше ере — одговорио је с лакоћом Енди.

— Тачно! — заурлао је Херби Браун, а одмах је загрмео аплауз одушевљене публике.

— Да ли сте спремни за друго питање?

— Само напред — рекао је Енди подигавши палчеве према телевизијским камерама.

— Које је године Епаминонда потукао Спартанце код Леуктре?

По први пут за пет недеља Енди се замислио. Гледаоци су остали без даха.

— Године 271. пре нове ере.

— Тачно! Тачно! — поново је узвикнуо Херби Браун. **И публика је поскакала на ноге вичући и аплаудирајући. Хербију је требало доста времена да их утиша.**

— А сада — рекао је Херби Браун озбиљним гласом, **дошли смо до питања вредног 16000 фунти. Овога пута морате рећи дан, месец и годину! — Да ли сте ме разумели?**

— Да — рекао је Енди.

— Слушајте пажљиво. Ког дана, месеца и године сте ступили у брак?

УДАРАЦ ГОНГА

Енди је отворио уста да би одговорио, али су она остала отворена и после ударца гонга. Уздах разочарања отео се гледалишту.

— Енди, — почео је Херби, **веома ми је жао. То вам искрено кажем...**

Енди га међутим, није слушао. И даље је отворених уста буљио у једну тачку и мрмљао.

— Хенрих VIII оженио се са Џејн Сејмур 1536, са Аном Кливс 1540, а ја... Тада га је ухватио напад лудачког смеха. У том стању су га извели са сцене.

Када је стигао кући није морао ништа да каже. Лизи је по његовом изразу лица схватила шта се догодило у студију.

— Није важно, Енди. Тих 16000 фунти нам неће недостајати. И тако их никада нисмо имали.

Разочарано, Енди се свалио на столицу и угледао боцу шампањца на столу.

— Побогу Лизи! Зар постоји нешто што би вечерас могло да се слави?

Лизи га мангупски погледа.

— Немој ми рећи да си опет заборавио. Данас је годишњица нашег брака!

ДАХИЈЕ НИСУ БИЛИ — ТУРЦИ!

Аганлија, Кучук-Алија, Мула Јусуф и Фочић Мехмед-ага, дахије које су својим зулумом постале непосредни повод за избијање првог српског устанка (1804—1813), нису били Турци. Према наводима академика Тихомира Ђорђевића (1868—1844) Аганлија је био Босанац који је у младости вукао лађе, затим је постао субаша у једном селу у Колубари и, најзад, дахија. Кучук Алија је био Рудничанин. Његово презиме је Ћеврлић. Мула-Јусуф је био из Новог Пазара, а према неким изворима Фочић Мехмед-ага био је, изгледа, из Фоче.

СРЕДСТВА ЗА УЛЕПШАВАЊЕ

Да су жене средњовековне Србије водиле рачуна о свом изгледу, сведоче нам и разне збирке медицинских прописа које су, између осталог, садржавале и упутства о одржавању лепоте. Тако се, на пример, за подмлађивање лица препоручују облози од брашна и па суља, а да би зуби добили потребну белину — прописује се да се перу прашком од јеленског рога.

1 Поховани плави патлиџан

Плави патлиџан ољуштите, исеците на танке режњеве, посолите, ставите у чинију и притисните мањим тањиром. Оставите га да одстоји сат-два, затим патлиџан оцедите...

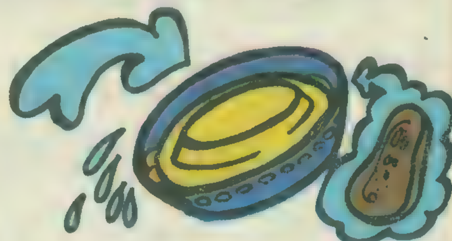

...побиберите, уваљајте у брашно па у улупано јаје и презле и пржите на врелом уљу.

2 Шницле са белим луком

Три стотине грама јунећих шницли добро излупајте, посолите и баците на врело уље да се пропрже. Затим исецкајте першун и 3 чешња белог лука...

...узмите пола чаше милерама и чашу воде и све то сипајте у шерпу са шницлама, поклопите и оставите још мало да се све заједно динста.

3 Парадајз салата

Парадајз исеците на колутове и поређајте на велики раван тањир. Црни лук исецкајте ситно и поспите га по сваком котуру парадајза. Додајте још преко лука ситно исецкан першун а онда све посолите и додајте мало зејтина.

4 Француски пудинг од кестена

½ kg

180 gr

Скувајте пола килограма кестена, ољуштите и пропасирајте. У овај пире додајте 180 грама бутера, 2 велике кашике шећера у праху, 1 велику шољу млека и 3 жуманцета. Све добро умутите да се направи смеша а онда кувајте мало на пари да се стегне.

На пари се овако кува: стави се велики лонац с водом и кад вода проључа у ту воду стави се шерпа у којој је крем, па се крем кува у кључалој води.

Победа поражених

Можда би се битка за Аламо сасвим друкчије завршила да један пуковник није одбио да се повинује наређењу.

Иза сунцем обасјаних белих зидова Сан Антонија мала група Тексашана чула је повике на шпанском: знали су да се то ближи час борбе на живот и смрт са Мексиканцима.

Већ девети дан били су опседнути. Онда је, у зору, мексички топ умукао. Али то није означило крај битке, напротив, око пет хиљада мексичких војника тек тада се сручило на опседнути град уз паљбу из пушака и мускета. Тексашани су одговорили истом мером и, мада их је било неупоредиво мање, држали су се храбро у жељи да одбране независност своје тек проглашене републике.

Био је март 1836. године и Тексас је био тврдо решен да се одупре мексичкој управи која је почела 1821. године када је Мексико прогласио своју независност, а ове области ушле у његов састав. Али, како су Тексас настањивали углавном амерички колонисти, они су тежили да се припоје Сједињеним Америчким Државама. Тако су почели сукоби.

СТИЖЕ ДЕЈВИ КРОКЕТ

Неколико пута јуришали су Мексиканци на Сан Антонио и увек су Тексашани одбијали њихове нападе, уз све веће и веће жртве. Коначно су провалили у град да би докрајчили малу групу преживелих која се склонила у црквену порту.

Тако се завршила битка која ће у историју ући као битка за Аламо, јер је то било име зграде, упоришта Тексашана у Сан Антонију. А Тексашани су можда могли и да је добију само да један војник није одбио да послуша наређење!

Још док је град био опседнут, пуковник Џемс Бови примио је од тексашке владе наређење да из њега повуче људе и оружје. Када је стигао у Сан Антонио, Бови је затекао болесне и рањене људе, а коња и кола нигде није било. Он је тада разговарао са командантом, пуковником Нилом и заједно су одлучили да Бови не послуша наређење јер је евакуација била неизводљива, него да бране град до последњег даха.

Бови је избројао тачно 120 људи способних да се боре. Написао је писмо тексашком гувернеру Хенрију Смиту у којем му је објаснио прилике и замолио га да му упути помоћ. Смит је наредио пуковнику Тревису да прикупи што више људи и крене за Сан Антонио. Тревис је сакупио само 30 људи, али њима се придружио и легендарни Дејви Крокет заједно са својим борцима из Тенесија. Како све то није било довољно, тексашка влада је наредила и пуковнику Фанину из града Голијада да пође са својих 400 војника у опседнути Сан Антонио.

ЈОШ ДЕВЕТ ГОДИНА

Тада се догађа нешто готово невероватно: Фанин одбија да послуша наређење упркос Тревисовим вапајима! Остао је у Голијаду све до 20. марта 1836. године, када су Мексиканци напали и заузели и овај град. Пало је више од 300 Фанинових војника, а победоносну мексичку војску предводио је генерал Антонио Лопез де Санта Ана.

Тако су пали Аламо и Голиад. Тексашани су претрпели тешке губитке, а у Аламу су међу последњима погинули Дејви Крокет и потпуковник Тревис с оружјем у рукама.

Али, ма како чудно то изгледало, баш овај пораз је спасао младу тексашку републику. Јер, Мексиканци су иако победници и сами претрпели тешке жртве. Тексашани су добили времена да се саберу, да прикупе снаге за одлучујући окршај и, што је најважније, да одреде место битке.

Она се распламсала 21. априла 1836. године код Сан Хусинта. Мексиканци су до ногу потучени, а Тексашани су тријумфовали уз поклич: „За Аламо и Голиад!"

Ипак, биће потребно још девет година да се Мексико одрекне области за које је сматрао да му припадају и тек 1845. године Тексас је прикључен САД.

М. К.

АУТОМОБИЛ — ХАРМОНИКА

Британски стручњаци недавно су израдили пројекат новог типа аутомобила који ће, без сумње, представљати револуцију у производњи овог возила. Зависно од саобраћајне гужве у граду, задњи део тог необичног аутомобила може да се скрати или продужи као хармоника, притиском на само једно дугме. Али, како аутомобила има све више, највероватније ће та „хармоника" стално да буде склопљена.

Рон Гилис, један од оних што нигде не могу да се „скрасе", тек се запослио у пилани. Био је висок и снажан момак и пре овога опробао многе послове. Планина обрасла густом шумом и са дивним језерима пружила му је могућност да ужива у риболову и шетњама што је одувек волео. Али, послом није био задовољан.

— Није то оно што тражим! — објашњавао је свом рођаку Џону Гаринџеру који је радио у истој пилани. — Желео бих неки прави посао, не да притискам дугмад!

Рон је заиста радио углавном то: стављао је у погон снажне, кружне електричне тестере које су резале дебла донета из шуме. Управник пилане није имао ништа против да младићу изиђе у сусрет. Када се уверио да је Рон вредан, обећао му је да ће га распоредити на одговорнију дужност. Тако је дошао последњи дан крај електричне тестере.

Непромишљен корак

Десило се то пре годину и по дана, тачније 16. маја 1975. године, у планини крај Лонг Крика у америчкој држави Орегон.

Остало је још само два сата до краја радног времена и Рон је нестрпљиво бацао поглед на свој часовник. Само да прође овај викенд, а онда ступа на нову дужност, мислио је. И тад је уређај одједном престао да ради. Зујало је, али тестере се нису вртеле. Било је јасно да је негде нешто запело.

Рон је прво мислио да се неки комад дрвета заглавио и тако зауставио тестере. Добро је погледао, али све је изгледало у реду. Тада је одлучио

МИНИ-КВИЗ

1. **Да ли динго спада у вукове?**
2. **Колико човек има пршљенова?**
3. **Шта су ефемериди?**
4. **Клаудио Монтеверди је:**
5. **Ехинококус је:**

ОДГОВОРИ:

1) Не. Динго је један од правих канида који није вук. Овај месождер живи у Аустралији као једини велики неторбарски сисар на том континенту; 2) Човек има 33—34 пршљена. Њихове шупљине граде кичмени канал у коме је кичмена мождина; 3) Ефемериди су астрономски годишњаци. 4) Клаудио Монтеверди (1567—1643) је италијански композитор, један од најистакнутијих оперских композитора из епохе раног барока; 5) Ехинококус је ларва пасје глисте, веома опасна за човека.

НА ПОКРЕТНОЈ ТРАЦИ

АМБУЛАНТНА КОЛА СУ СЕ НАЛАЗИЛА У БЛИЗИНИ, АЛИ БИЛО ЈЕ ПИТАЊЕ ХОЋЕ ЛИ МЛАДИЋ ИЗДРЖАТИ ДО БОЛНИЦЕ.

да провери електрични погон. Међутим, разводна кутија се налазила изнад постоља са тестерама, високо у зиду и Рон није могао да је дохвати. Морао је на нешто да се попне.

Не размишљајући стао је на покретну траку којом дебла стижу под пилу. Додуше, ова није у том тренутку радила јер није била укључена и младић је сматрао да нема никакве опасности. Отворио је разводну кутију и притиснуо дугме за које је мислио да покреће и зауставља електричну тестеру. Али, тестера се није покренула. Уместо тога осетио је како трака почиње да бежи испод његових ногу и да га носи према зупцима тестере која је, као неким чудом, опет прорадила.

У првом тренутку није схватио шта се догодило. Одједном је био обливен крвљу која је шикнула из ногу. Сада је почео да се јавља оштар, све неподношљивији бол и Рон није смео да погледа наниже где су, уместо ногу, висили само патрљци из искиданих ногавица.

За тренутак, Рон је пожелео да се баци натраг, под захуктала сечива која су се и даље вртела. Пожелео је да га машина доврши, самље, кад га је већ овако унаказила за цео живот.

А онда је осетио бес... Одлучио је да јој не дозволи да га победи. У мислима је почео панично да тражи решење, начин како да се извуче.

Боли ме...

У пилани тренутно није било никога и није имало смисла викати. Руке су му биле читаве и Рон покуша да се довуче до излаза и позове некога у помоћ. Кренуо је савлађујући страшан бол. Осећао је како у глави почиње да му се мути, замагљује, како уши зује све јаче а тело малаксава.

„Не смем да се онесвестим, не смем иначе сам готов!", мислио је док се тако борио за живот. Последње што је чуо био је нечији узвик, крик запрепашћења, неверице.

Џон Гаринџер се за то време налазио напољу, у близини пилане. Чуо је како радник, који је управо улазио у зграду нешто избезумљено виче и потрчао да види шта се догодило. Када је крочио у пилану умало се и сам није срушио у несвест од језивог призора: Рон је лежао надомак врата, у локви крви без обе ноге, а пила је и даље радила у празно...

Знао је да мора с места зауставити крвављење, ако још постоји нада да његов рођак преживи. Брзо је скинуо своју кожну кецељу и њеним врпцама чврсто подвезао Ронове ноге. Док је, онај радник јурио према болничким колима која су се налазила у близини пилане, Џон је наточио воде у чашу и наквасивши марамицу пажљиво почео да брише Роново лице.

Иако је тешко дисао и био врло блед, Рон ипак отвори очи. Џону мало лакну па га упита:

— Шта да радим?

— Боли ме... — прошапутао је младић и опет склопио очи.

Рона су пренели у најближу болницу која се налазила петнаестак километара одатле.

Ноћне море

Два и по часа доцније, пошто је примио трансфузију, Рон је стављен на операциони сто. Само три недеље касније већ је могао да настави опоравак код куће, код родитеља. Али, много више времена него што је било потребно да ноге зарасту, прошло је пре него што је зацелила рана на души.

Месецима после страшног догађаја будио се ноћу сав обливен знојем, очајан и немоћан да се помири са страшном истином да више нема ноге, да снажан и млад никада више... Почињао је да јеца и мајка је тада долазила до његове постеље... Данима је био утучен...

Сада Рон Гилис хода помоћу протеза. Када жели да негде брже стигне, седа у инвалидска колица. С њима одлази чак и на пецање. Требало је дуго времена да прође док су га родитељи наговорили да први пут оде на реку. И то прво пецање као да је све преокренуло, као да се после тога нешто давно уснуло пробудило у његовој души.

Рон је живнуо. Почео је да планира како ће купити мало инвалидско возило да би се лакше кретао. Почео је и ванредно да студира. Жели, каже, да постане психолог и да се специјализује за рад са унесрећенима. Пошто је сам искусио шта значи постати тежак инвалид, убудуће ће другима да помаже да преброде страшну кризу кад се осете сувишним на свету...

М. К.

НАША СРЕДЊОВЕКОВНА ПОВЕСТ

ПОРЕЗ НА КОРЕЊЕ

Босна је под Аустријом била оптерећена великим наметима. Раја је плаћала порез на кукуруз, сочиво, хељаду, пасуљ, боб, орахе и уопште на све пољопривредне производе. Године 1897. настала је таква глад због неродице,

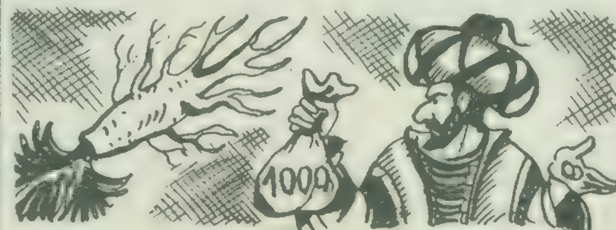

да је народ био приморан да копа корење како би се некако прехранио. Сазнавши за нови „извор" хране, аустријске власти су без устручавања удариле порез и на корење, јер како је речено, „народ се и њиме храни".

НОСИЛАЦ СВЕТЛОСТИ

Покушавајући да пронађу начин да неке метале претворе у злато (камен мудрости) или начин да се сачува вечна младост (еликсир живота) алхемичари су дошли до бројних открића.

У потрази за каменом мудрости, немачки алхемичар Хениг Бранд вршио је, поред осталог, и експерименте са мокраћом. Потпуним испаравањем ове течности он је добио до тада непознату супстанцу, која је имала неке чудне особине — светлела је у мраку а да је претходно није било потребно загревати. Бранд је био сигу-

ран да је пронашао толико прижељкивани камен мудрости и назвао га — хладна ватра.

Сада је требало помоћу њега добити злато. Бројни алхемичари покушавају да дођу до хладне ватре али Бранд љубоморно чува тајну. Но, ни њему не успева да добије злато.

Изгледа да се пред смрт Бранд ипак решио своје тајне — он је хемичару Ј. Кункелу открио начин како је добио хладну ватру. Непосредно после тога Кункел је изоловао нови хемијски елемент — фосфор (од гр. фос — светлост и феро — носим).

ПЛАНИНЕ ПОД МОРЕМ

Пре неколико година откривен је планински ланац на дну Пацифика. Он почиње јужно од Аљаске и простире се до половине пута за Хаваје. Утврђено је да се на овом ланцу налазе 34 планине високе од 1000 до 1600 метара.

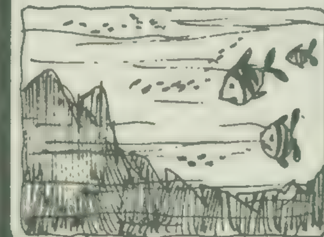

БИМ И БУМ

JOE MUSIAL

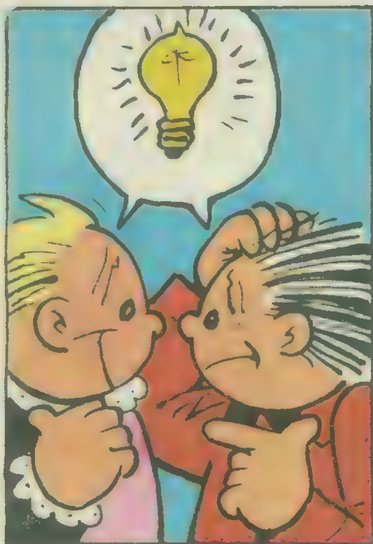

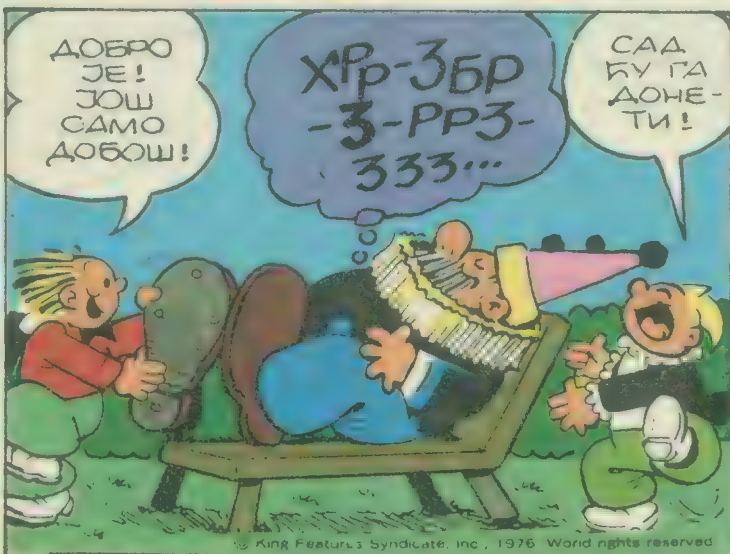

ШРАФКО

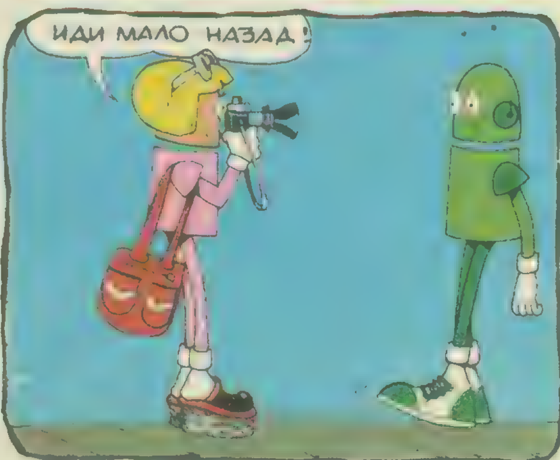

ПУСТИЊАК са ОСТРВА

Ани Маркам се завршавао диван распуст. Провела је месец дана на једном од пацифичких острва са својом школском другарицом Тесом Бруер.

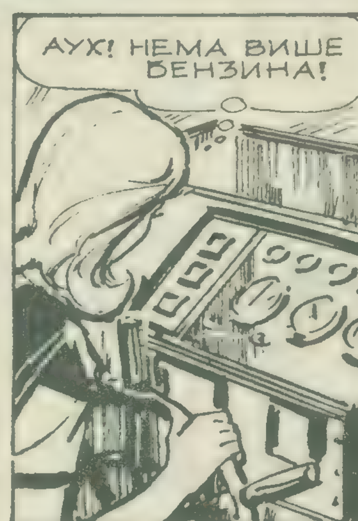

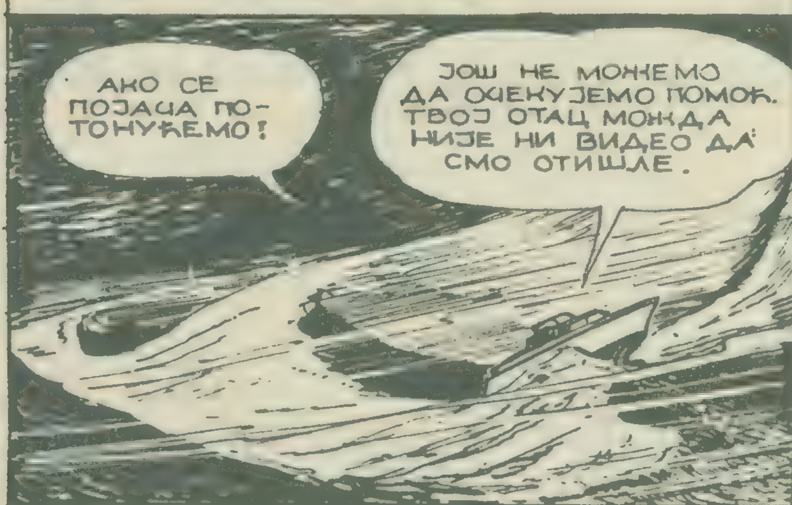
ОЛУЈА ЈЕ ЗАИСТА ПОЧЕЛА.
АКО СЕ ПОЈАЧА ПОТОНУЋЕМО!
ЈОШ НЕ МОЖЕМО ДА ОЧЕКУЈЕМО ПОМОЋ. ТВОЈ ОТАЦ МОЖДА НИЈЕ НИ ВИДЕО ДА СМО ОТИШЛЕ.

ПОСЛЕ НЕКОЛИКО ЧАСОВА...
КО ЗНА КОЛИКО НАС ЈЕ ДАЛЕКО БАЦИО ВЕТАР!
ХЕЈ! КОПНО!

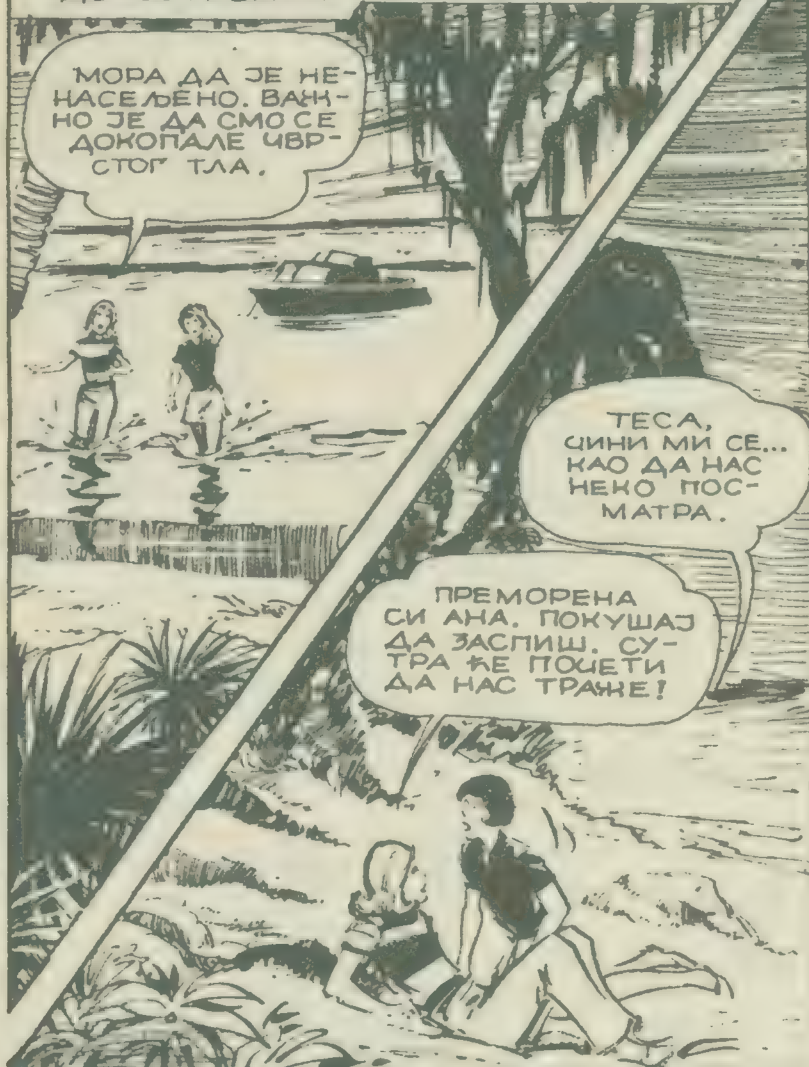
СМРКАВАЛО СЕ КАД СУ СТИГЛЕ ДО ОСТРВА...
МОРА ДА ЈЕ НЕНАСЕЉЕНО. ВАЖНО ЈЕ ДА СМО СЕ ДОКОПАЛЕ ЧВРСТОГ ТЛА.
ТЕСА, ЧИНИ МИ СЕ... КАО ДА НАС НЕКО ПОСМАТРА.
ПРЕМОРЕНА СИ АНА. ПОКУШАЈ ДА ЗАСПИШ. СУТРА ЋЕ ПОЧЕТИ ДА НАС ТРАЖЕ!

УСРЕД НОЋИ...
ШТА ЈЕ АНА? ШТО СИ ТАКО УПЛАШЕНА?
ЧУЈЕШ ЛИ НЕШТО, ТЕСА?
ЕВО, САДА! ЧУЈЕШ ЛИ? ЗАВИЈАЊЕ НЕКЕ ЖИВОТИЊЕ!
ОХ! НИСМО МОГЛЕ ИЗАБРАТИ ГОРЕ МЕСТО!

ЗАШТО, ТЕСА?
МЕШТАНИ СА ТРЕНОЛЕ НЕ ПРИБЛИЖАВАЈУ СЕ ОВОМ ОСТРВУ. КАЖУ ДА ЈЕ ТУ НЕКА ЖИВОТИЊА.. НЕШТО КАО ДИНОСАУР. МОРА ДА СМО ТО ЧУЛЕ!

УЈУТРО...
САЊАЛА САМ ГРОЗНЕ СНОВЕ!
И ЈА.. ОХ КАД ВИ И ОВО БИО САН! ПОГЛЕДАЈ!

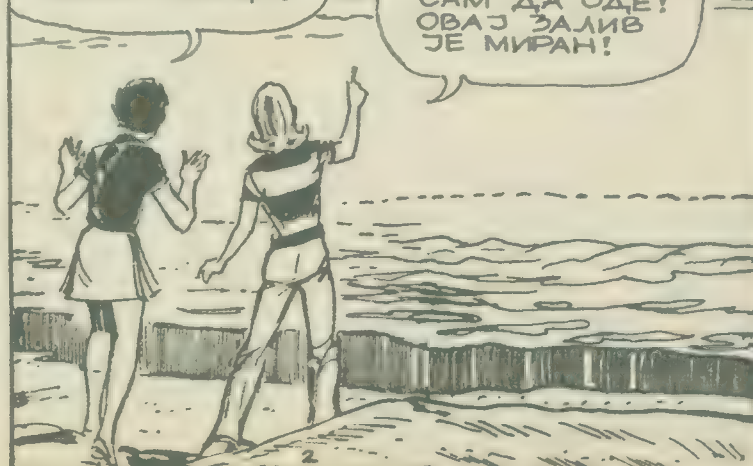
НЕМА ЧАМЦА!
НИЈЕ МОГАО САМ ДА ОДЕ! ОВАЈ ЗАЛИВ ЈЕ МИРАН!

ИЗНЕНАДА...
ОВО СУ СИГУРНО ТРАГОВИ ОНЕ ЖИВОТИЊЕ КОЈУ СМО НОЋАС ЧУЛЕ!
ДОК СМО СПАВАЛЕ БИЛА НАМ ЈЕ САСВИМ БЛИЗУ!

КОЛИКЕ ШАПЕ, ТЕСА! СИГУРНО ЈЕ ОГРОМНА!

ТРАГОВИ ВОДЕ У МОРЕ. ДОК ЈЕ ТАМО БИЋЕМО МИРНЕ!

МАЛО КАСНИЈЕ...
БАР НЕЋЕМО ГЛАДОВАТИ. ИМА СВЕГА. ШТА ЈЕ АНА?
СЛУШАЈ!

НЕ ЧУЈЕМ НИШТА!
ТО И ЈЕСТЕ СТРАШНО! ПОТПУНА ТИШИНА! АЛИ, ОСЕЋАМ ДА НАС НЕКО ПОСМАТРА!

ДЕВОЈЧИЦЕ СУ ПОШЛЕ КА СРЕДИШТУ ОСТРВА...
КАКВА ЛИ ЈЕ ТО ЖИВОТИЊА?
ХАЈДЕ ДА СЕ ПОПНЕМО НА БРДО. ОДАТЛЕ ЋЕМО ИМАТИ БОЉИ ПОГЛЕД.

ПЕТНАЕСТ МИНУТА КАСНИЈЕ...
БАШ ЈЕ ЛЕПО, ТЕСА!
ЈЕСТЕ, АЛИ БИХ ИПАК РАДО ОТИШЛА ОДАВДЕ!
ЧУЈ, АНА! СМИСЛИЛА САМ КАКО ДА ДОЗОВЕМО ПОМОЋ!

НАКУПИЋЕМО ГРАЊА И ЗАПАЛИТИ ВАТРУ ЧИМ УГЛЕДАМО НЕКИ БРОД ИЛИ АВИОН!
АЛИ, НЕМАМО ШИБИЦЕ!

ДО ВРАГА! НЕ МОГУ ДА ДОБИЈЕМ ВАТРУ!
ЕТО ТИ! А У ШКОЛИ НАС ИЗАБРАЛИ ЗА ВОЂЕ ИЗВИЂАЦА! МОРАЋЕМО ДА СМИСЛИМО НЕШТО ДРУГО.

УСКОРО...
ТЕСА, ПОГЛЕДАЈ ДОЛЕ, ИЗМЕЂУ ОНИХ СТЕНА!
НЕШТО СВЕТЛУЦА, СИГУРНО КОМАД СТАКЛА.

БИЛО ЈЕ ПОД ОНОМ СТЕНОМ!
МОРАМО ГА НАЋИ. ЈЕДИНО ТАКО ЋЕМО УПАЛИТИ ВАТРУ.

ИЗНЕНАДА...
ЕНО ГА, АНА! ТАМО!
НЕ ИЗГЛЕДА МИ КАО СТАКЛО. ТО ЈЕ НЕШТО ВЕЛИКО. МОЖДА ОНА ЖИВОТИЊА.

НАШ ЧАМАЦ, АНА!
КАКО ЈЕ ДОСПЕО ОВАМО?

МОЖДА ГА ЈЕ ВОДА ДОНЕЛА!
А ОВО ЛИШЋЕ ПРЕКО ЊЕГА? КАКО ТО ОБЈАШЊАВАШ?

ОВО МИ СЕ НИМАЛО НЕ ДОПАДА. НЕШТО ЧУДНО СЕ ДЕШАВА.
САД ЋЕМО НАЋИ ШИБИЦЕ. ТАТА ИХ УВЕК ИМА У КАБИНИ.

ЕВО ИХ! САД ЋЕМО ЛАКО УПАЛИТИ ГРАЊЕ.
ИМАМО И КЕКС И ВОДУ.

ЧУЈЕШ ЛИ? АВИОН! СИГУРНО НАС ТРАЖЕ. БРЗО, ДА ДАМО ЗНАК.

ЈАО! ТО ЈЕ ТА ЗВЕР!
БРЗО, У КАБИНУ!

УХ! НИСАМ ВИДЕЛА ВЕЋЕГ ПСА! БАР НИЈЕ НИКАКВА ПРАИСТОРИЈСКА ЖИВОТИЊА!
НЕЋЕ НАС ПУСТИТИ ДА ИЗАЂЕМО!
НЕШТО КАСНИЈЕ..
ТАЈ АВИОН ЈЕ ТРАЖИО НАС, АНА И НЕ ВЕРУЈЕМ ДА ЋЕ СЕ ВРАТИТИ.
ВИШЕ НЕ ЧУЈЕМ ПСА. КАО ДА ЈЕ ХТЕО САМО ДА НАС ЗАДРЖИ.

ТЕ НОЋИ..
ОНАЈ ПАС ЈОШ ЛАЈЕ!
МОЖДА ЋЕ УЈУТРО ДА ОДЕ.

СЛЕДЕЋЕГ ЈУТРА...
ВИДИШ ЛИ ГА, АНА?
НЕМА ГА! МИСЛИМ ДА МОЖЕМО ДА ИЗАЂЕМО.

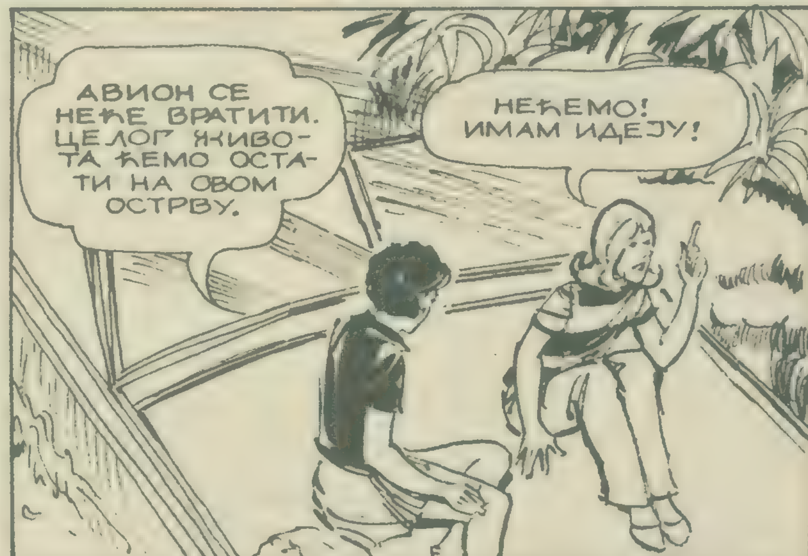
АВИОН СЕ НЕЋЕ ВРАТИТИ. ЦЕЛОГ ЖИВОТА ЋЕМО ОСТАТИ НА ОВОМ ОСТРВУ.
НЕЋЕМО! ИМАМ ИДЕЈУ!

СА ОСТРВА ДУВА ЈАК ВЕТАР ПРЕМА МОРУ.

ОСЕЋАМ ГА. ПА ШТА?
МОРА ДА СЕ НЕГДЕ У ЧАМЦУ НАЛАЗЕ ЈЕДРА.

ДАЛЕ СУ СЕ НА ПОСАО...
ЗАР ТИ СЕ НЕ ЧИНИ ДА ПАС ПОСМАТРА СВЕ ШТО РАДИМО?
ДА. БОЈИМ СЕ ДА НАС НЕЋЕ ПУСТИТИ ДА ОДЕМО.

УСКОРО...
САМО ДА ДОТЕРАМО ЧАМАЦ ДО ЗАЛИВА. ВЕТАР ЋЕ НАДУВАТИ ЈЕДРА.
ИПАК СЕ БОЈИМ ДА ЋЕ НАС ПАС СПРЕЧИТИ.

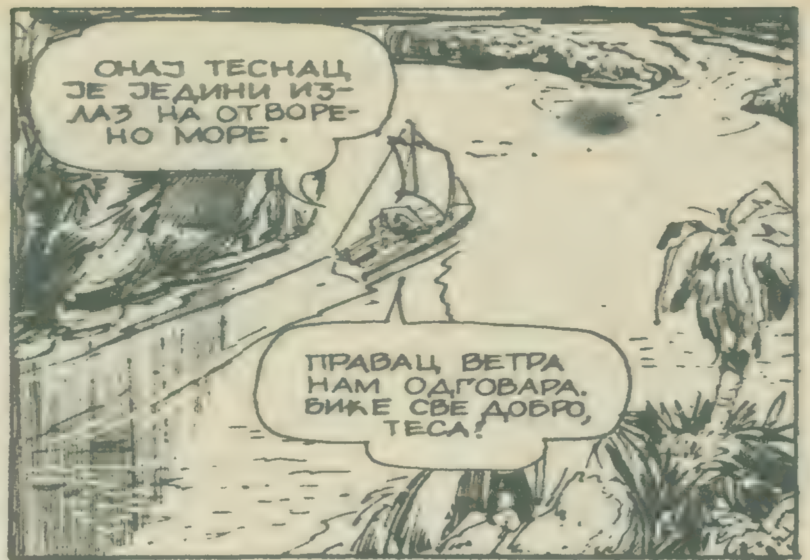
ОНАЈ ТЕСНАЦ ЈЕ ЈЕДИНИ ИЗЛАЗ НА ОТВОРЕНО МОРЕ.
ПРАВАЦ ВЕТРА НАМ ОДГОВАРА. БИЋЕ СВЕ ДОБРО, ТЕСА!

ЕНО ПСА! ОПЕТ ЗАВИЈА!
НЕКА! САД НАМ НИШТА НЕ МОЖЕ!

ШТА ЈЕ, ТЕСА!
ВЕТАР СЕ МЕЊА... ПРОМАШИЋЕМО ОНАЈ ПРОЛАЗ!

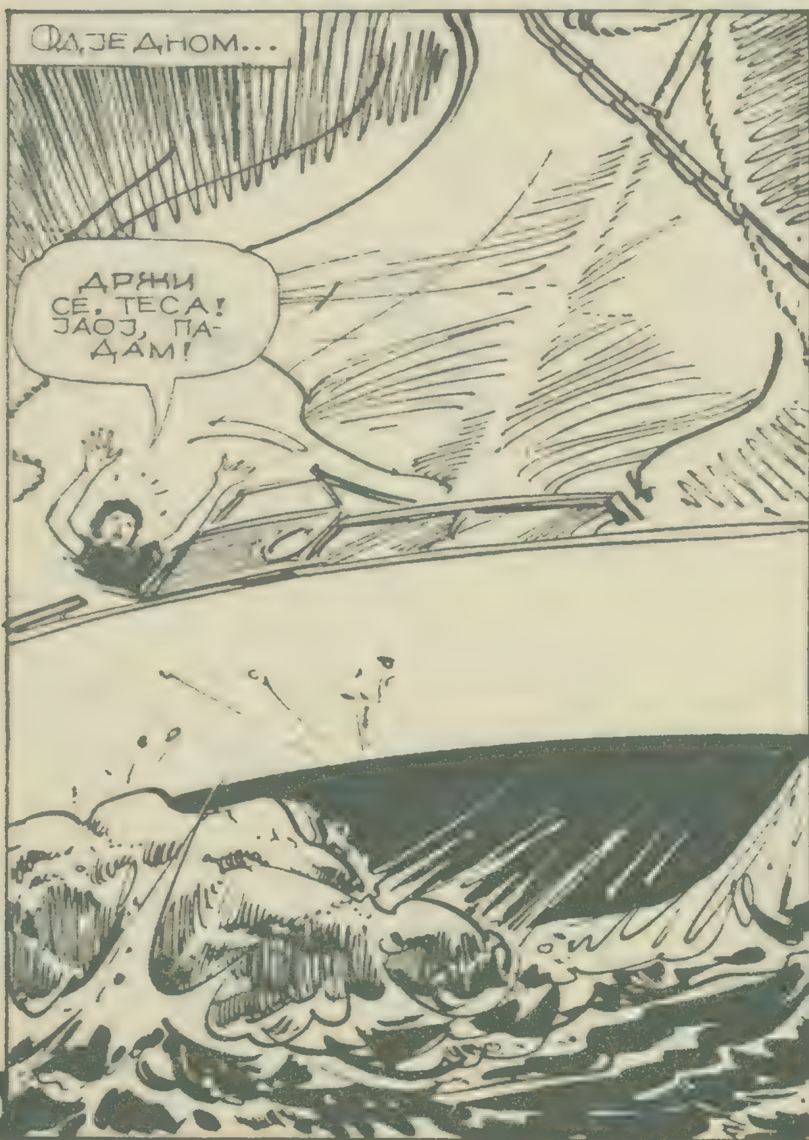
ОДЈЕДНОМ...
ДРЖИ СЕ, ТЕСА! ЈАОЈ, ПАДАМ!

МИНУТ КАСНИЈЕ..
ТЕСА, ГДЕ СИ?
ЕВО МЕ!
ХВАТАЈ УЖЕ! ИЗВУЋИ ЋУ ТЕ!

МЕЂУТИМ...
ТЕСА, ИЗА ТЕ-БЕ ЈЕ МОРСКИ ПАС! СКОЧИ-ЋУ ДА ТИ ПО-МОГНЕМ!
НЕ! ОСТАНИ ТУ!

НЕМАМ ВИШЕ СНАГЕ!
ИЗДРЖИ ЈОШ МАЛО! ПАС ЈЕ СКОЧИО!

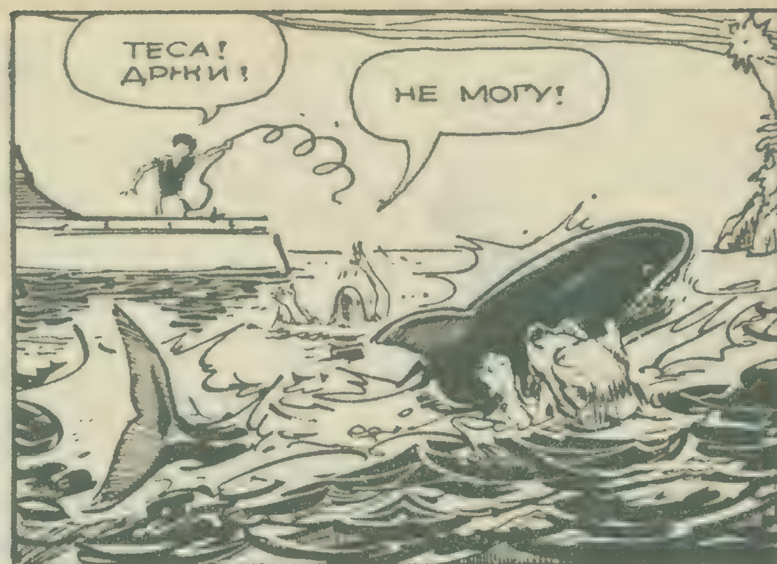
ТЕСА! ДРЖИ!
НЕ МОГУ!

ПАС ЈЕ ОТЕРАО АЈКУЛУ. ЗАТИМ...
ОН ЋЕ ТИ ПОМОЋИ, ТЕСА!

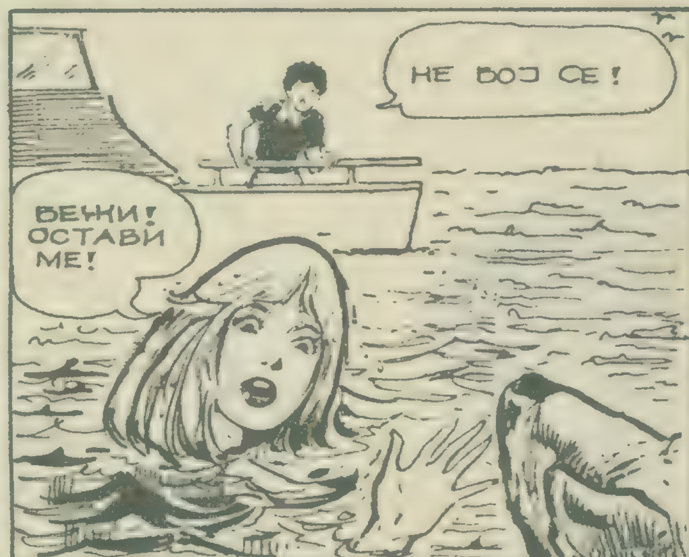
НЕ БОЈ СЕ!
БЕЖИ! ОСТАВИ МЕ!

ТЕСА И ПАС СУ НЕСТАЛИ ПОД ВОДОМ. НЕКОЛИКО МИНУТА КАСНИЈЕ...
НЕ ПОЈА-ВЉУЈУ СЕ! ОБОЈЕ СУ СЕ УДАВИЛИ!

ЧЕТВРТ ЧАСА КАСНИЈЕ...
ТЕСА ЈЕ МРТВА. ЧАМАЦ СЕ НАСУКАО, А ЈА НЕ СМЕМ ОД АЈКУЛА ДА ПЛИВАМ КА ОБАЛИ. ШТА ДА РАДИМ?

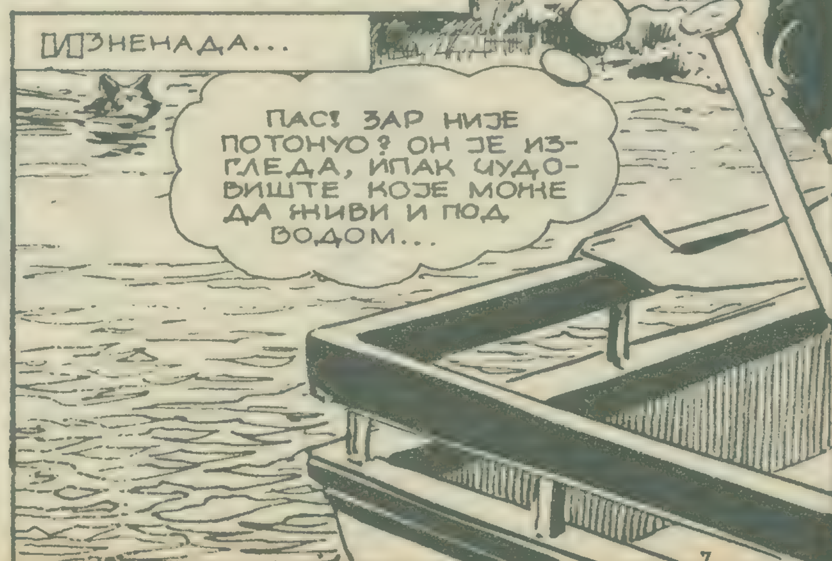
ИЗНЕНАДА...
ПАС! ЗАР НИЈЕ ПОТОНУО? ОН ЈЕ ИЗ-ГЛЕДА, ИПАК ЧУДО-ВИШТЕ КОЈЕ МОЖЕ ДА ЖИВИ И ПОД ВОДОМ...

ОДЛАЗИ!
ХОЋЕ И МЕНЕ ДА ОДВУЧЕ ПОД ВОДУ!

ПА ОН ЈЕ ДОШАО ДА МИ ПОМОГНЕ: ПОКРЕНУО ЈЕ ЧАМАЦ. САД ЋУ МОЋИ ДА СЕ ВРАТИМ НА ОБАЛУ.

ОДМАХ ЗАТИМ...
ПАС ЈЕ ИЗВУКАО ЧАМАЦ! АЛИ, ЗАШТО ОДЛАЗИ ПРЕМА ПУЧИНИ?

ОПЕТ ЈЕ ЗАРОНИО. ОВО ЈЕ КАО РУЖАН САН. МОРАМ УЧИНИТИ НЕШТО.

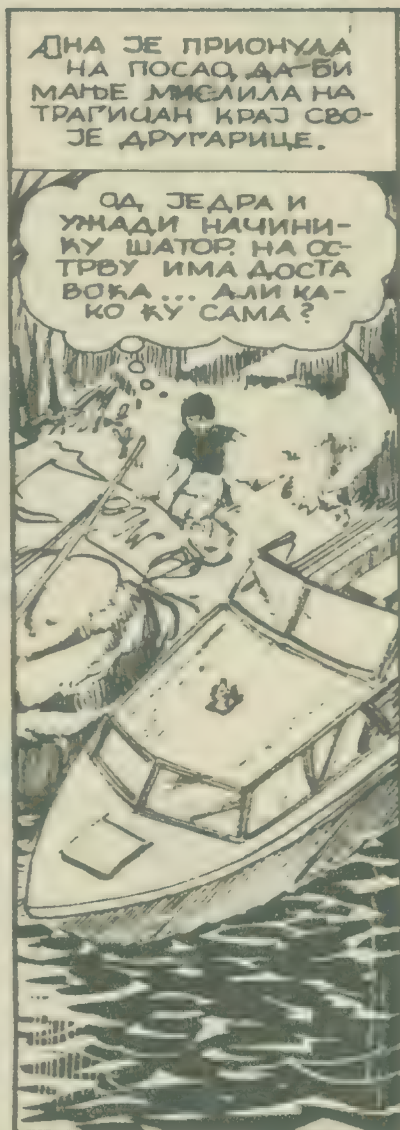
ОНА ЈЕ ПРИОНУЛА НА ПОСАО, ДА БИ МАЊЕ МИСЛИЛА НА ТРАГИЧАН КРАЈ СВОЈЕ ДРУГАРИЦЕ.
ОД ЈЕДРА И УЖАДИ НАЧИНИЋУ ШАТОР. НА ОСТРВУ ИМА ДОСТА ВОЋА... АЛИ КАКО ЋУ САМА?

НИЈЕ ЛОШЕ. ИМАЋУ БАР ГДЕ ДА СЕ СКЛОНИМ.
САДА ТРЕБА ДА СЕ ПОПНЕМ НА БРЕГ И СВЕ ПРИПРЕМИМ ЗА СИГНАЛИЗИРАЊЕ АКО УГЛЕДАМ АВИОН.

НЕКО ЈЕ БИО ОВДЕ! СВЕ ЈЕ РАСТУРЕНО!

ОПЕТ ПАС! НЕ ДОПУШТА МИ ДА ОДЕМ С ОСТРВА. АЛИ ЗАШТО?...

А ОНДА...
ЧАМАЦ ГОРИ! МОРАМ ОДМАХ ДОЛЕ!

НЕЋУ СТИЋИ ДА СПАСЕМ ЧАМАЦ!

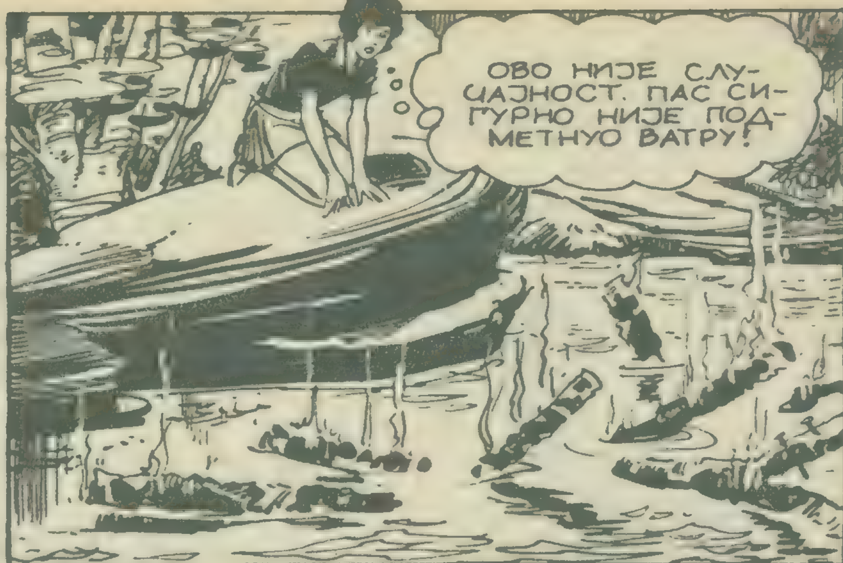
ОВО НИЈЕ СЛУЧАЈНОСТ. ПАС СИГУРНО НИЈЕ ПОДМЕТНУО ВАТРУ!

ПАДА МРАК, А ЈА САМ ПОТПУНО САМА!
ПОНОЋ..
НИШТА СЕ НЕ ЧУЈЕ... СВУДА ГРОЗНА ТИШИНА. АКО САД ОНА ЗВЕР ДОЂЕ...

ТАМО ЈЕ! ГЛЕДА МЕ... ВИДИМ МУ ОЧИ!

ИДЕ ЗА МНОМ!

ИЗА МЕНЕ ЗВЕР, У МОРУ АЈКУЛЕ.... ШТА ЋУ САД?

ВАЉДА НОЋУ НЕМА АЈКУЛА. НАДАМ СЕ ДА ПАС НЕЋЕ ЗА МНОМ.

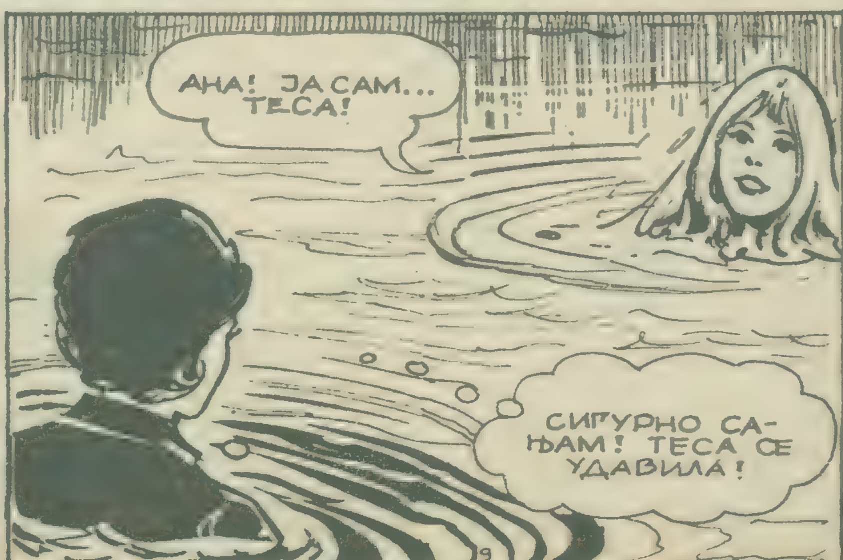
АНА! ЈА САМ... ТЕСА!
СИГУРНО САЊАМ! ТЕСА СЕ УДАВИЛА!

МИСЛИЛА САМ ДА СИ МРТВА. НЕСТАЛА СИ ПОД ВОДОМ И НИСИ СЕ ПОЈАВИЛА:
ОДМАХ ЋУ ТИ СВЕ ИСПРИЧАТИ. ПРВО МИ РЕЦИ ГДЕ ЈЕ ЧАМАЦ?

ИЗГОРЕО ЈЕ, АЛИ САМ УСПЕЛА ДА СПАСЕМ НЕКЕ СТВАРИ.
И БАТЕРИЈУ БИЋЕ НАМ НЕОПХОДНА!

КУДА ЋЕШ? ЧЕМУ ТА ТАЈАНСТВЕНОСТ?
САМО ДА ДОНЕСЕМ БАТЕРИЈУ. ИМАМ ЗА ТЕБЕ ВЕЛИКО ИЗНЕНАЂЕЊЕ.

МАЛО КАСНИЈЕ...
САДА ПАЗИ! УДАХНИ ДУБОКО ВАЗДУХ И ЗАРОНИ ЗА МНОМ!
ДОБРО, ТЕСА!

УБРЗО ЋЕ МИ НЕСТАТИ ВАЗДУХА. ТЕСА, ИЗГЛЕДА, ИДЕ КА ОНОЈ РУПИ У СТЕНИ.

АНА СИГУРНО УМИРЕ ОД СТРАХА... КАО И ЈА КАД МЕ ЈЕ ПАС ВОДИО ОВАМО.

ОДЈЕДНОМ...
ОХ! ПОДЗЕМНА ПЕЋИНА!
САД СМО ИЗНАД НИВОА ВОДЕ. ОВДЕ САМ СЕ НАШЛА ЈУЧЕ, КАД МЕ ЈЕ ПАС СПАСАО. СИГУРНО ПОСТОЈИ ЈОШ НЕКИ ОТВОР, ЈЕР ЈЕ ВАЗДУХ СВЕЖ!

ЗАТО САМ ТРАЖИЛА БАТЕРИЈУ. МОРАМ ДА НАЂЕМ ДРУГИ ИЗЛАЗ!
ПОРЕД ТОЛИКО ХОДНИКА, КАКО ЋЕШ НАЋИ ПРАВИ?

МОРА ДА ЈЕ ОВАЈ! ОСЕЋАШ ЛИ КАКО ДУВА?

ПОДИЛАЗИ МЕ ЈЕЗА! КОЛИКО ЈОШ, ТЕСА?
ВАЗДУШНА СТРУЈА ЈЕ САДА ЈАЧА. БЛИЗУ ЈЕ КРАЈ ТУНЕЛА.

ЕВО ГА! МОРАЋЕМО НАЗАД.
НЕ СХВАТАМ! ВАЗДУХ ЈОШ СТРУЈИ.

ОНО ЈЕ ИЗЛАЗ, АНА!
АЛИ, НЕ МОЖЕМО СЕ ПОПЕТИ!

ХАЈДЕ! ОВО СУ КАО НЕКЕ СТЕПЕНИЦЕ!
АКО ТИ МОЖЕШ, МОГУ И ЈА. НЕЋУ ДА ОСТАНЕМ САМА.

ТУ СМО, ТЕСА!
ЗА КОЈИ МИНУТ БИЋЕМО НАПОЉУ.

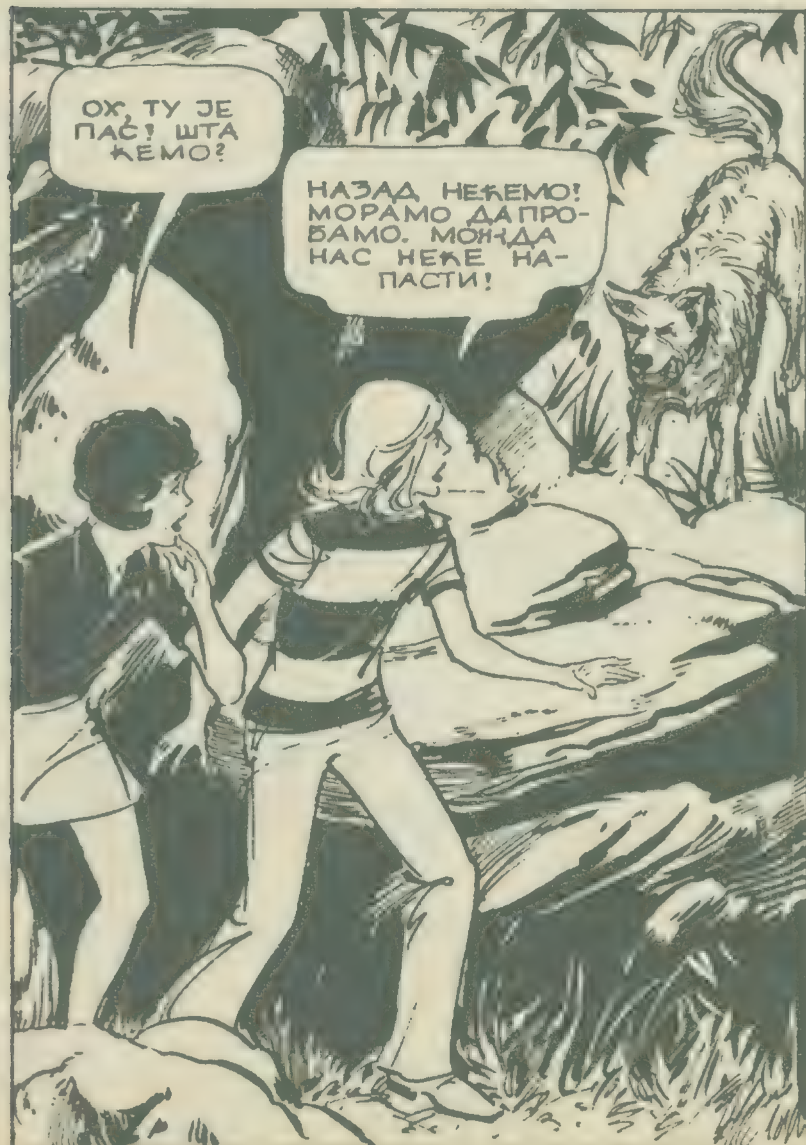
ОХ, ТУ ЈЕ ПАС! ШТА ЋЕМО?
НАЗАД НЕЋЕМО! МОРАМО ДА ПРОБАМО. МОЖДА НАС НЕЋЕ НАПАСТИ!

ХМ... ОН ЧЕКА ДА МИ ПОКУШАМО ДА БЕЖИМО.
УЧИНИМО, ОНДА, ТАКО. ИДЕМО КА ОБАЛИ.
КАО ДА УМЕ ДА РАЗМИШЉА. ВИДИШ ЛИ ШТА ХОЋЕ?
КАО ОВЧАРСКИ ПАС... ВОДИ НАС ОВОМ СТАЗОМ.

КУДА ИДЕМО, ТЕСА?
ОТКУД ЗНАМ! ВИДЕЋЕМО!

ДОЂИТЕ ОВАМО! ОВЕ!
ЛЕСТВЕ! НЕКО ЈЕ ГОРЕ!

МАЛО КАСНИЈЕ...
ТУ ОН ЖИВИ! ПОГЛЕДАЈ СВЕ ТЕ КОСТИ!
ОПЕТ ЗАВИЈА! САМО ЧЕКАМ ДА НАС НАПАДНЕ!

ХАЈДЕ! ЗАШТО ОКЛЕВАТЕ!
ЈА ИДЕМ! ПОЂИ И ТИ, ТЕСА!

ОВДЕ ЈЕ НЕКА КУЋА, АЛИ НЕ ВИДИМ НИКОГА!
СМЕСТА ДОЂИТЕ, МАДА НИСТЕ ДОБРОДОШЛЕ!

КО СТЕ ВИ?
АЛБЕРТ ЕДВАРДС. НАДАО САМ СЕ ДА МЕ НЕЋЕТЕ ПРОНАЋИ.

ДА НИСТЕ ПРОНАШЛЕ ЧАМАЦ КОЈИ САМ ВАМ САКРИО, ДОПУСТИО БИХ ДА ВАС СПАСЕ ОНАЈ АВИОН!
АЛИ, ЗАШТО СТЕ НАС СПРЕЧИЛИ ДА ДАМО ЗНАКЕ?

РЕКЛЕ БИСТЕ ИМ ДА ИМА НЕКОГА НА ОСТРВУ И ОНИ БИ ОНДА ДОШЛИ ДА ТРАЖЕ ЧОВЕКА ОПТУЖЕНОГ ЗА УБИСТВО!
ОХ! НИСТЕ ВАЉДА УБИЦА!

НИКОГА НИСАМ УБИО, АЛИ ТО НЕ МОГУ ДА ДОКАЖЕМ. ВОДИЛИ СУ МЕ НА СУЂЕЊЕ У ЕНГЛЕСКУ, АЛИ УСПЕО САМ ДА ИМ УМАКНЕМ.
А ПАС? ОДАКЛЕ ЈЕ ОН ДОШАО?

ПСА САМ ЗАТЕКАО ОВДЕ. СПРИЈАТЕЉИЛИ СМО СЕ И САД ВИ УЧИНИО СВЕ ЗА МЕНЕ! НАРЕДИО САМ МУ ДА ВАС НЕ ИСПУШТА ИЗ ВИДА.
МИ НЕ ЖЕЛИМО ДА ОСТАНЕМО, МОРА ДА ПОСТОЈИ НЕКИ ИЗЛАЗ!

НЕЋЕТЕ ОТИЋИ. ИМАТЕ ЦЕЛО ОСТРВО, АЛИ НЕ ПОКУШАВАЈТЕ ДА ПОБЕГНЕТЕ. МОЈ ПАС МОТРИ НА ВАС!
ОСТАЋЕМО ЗАУВЕК ОВДЕ, ТЕСА!

БЕСПОМОЋНИМ ДЕВОЈЧИЦАМА ОСТАЈАЛО ЈЕ САМО ДА СЕ ПОМИРЕ СА СУДБИНОМ...
ОВДЕ НИЈЕ ЛОШ ЖИВОТ. ИМА ДОСТА ХРАНЕ И СУНЦА. ЈА ЋУ ВАМ ПОМАГАТИ.
АНА, ПОГЛЕДАЈ ШТА САМ НАШЛА! ОГЛЕДАЛО!

КАКО ГРОЗНО ИЗГЛЕДАМ!
МОЖЕТЕ ГА УЗЕТИ, МЕНИ НЕ ТРЕБА!

СУТРАДАН...
НЕМА ВИШЕ НАДЕ, ТЕСА. НИКО НЕЋЕ ДОЋИ ДА НАС ТРАЖИ!
ПАС СЕ НЕ ОДВАЈА ОД НАС. ХАЈДЕМО НА БРДО!

ПРАТИ НАС!
СЕДИ ОВДЕ ДА ПРИЧАМО О ШКОЛИ. БРЖЕ ЋЕ НАМ ПРОЋИ ВРЕМЕ!

ШТА БИХ ДАЛА ДА САМ САДА У ШКОЛИ..
ДА ЛИ МИ СЕ ПРИЧИЊАВА? БРОДСКА СИРЕНА!

ОДЈЕДНОМ...
ТО ЈЕ БРОД! СИГУРНА САМ!
БРЗО! ПОНОВО ЋЕМО НАКУПИТИ ГРАЊЕ!

НЕ ВРЕДИ, ТЕСА. НЕМАМО ШИБИЦЕ А И ПАС ЈЕ СТАЛНО ТУ.
МОРАМО СМИСЛИТИ НЕШТО. ОВО НАМ ЈЕ ПОСЛЕДЊА ШАНСА!

ЈЕСИ ЛИ СПРЕМНА ДА РИЗИКУЈЕШ?
СВЕ, САМО ДА ОДЕМ СА ОСТРВА. АКО СЕ РАЗДВОЈИМО, ПАС НЕЋЕ МОЋИ ОБЕ ДА ПРАТИ. СХВАТАШ?

НЕ ЗНА НА КОЈУ ДА ПАЗИ. НАТЕРАЋУ ГА ДА ПОЂЕ ЗА МНОМ!

АНА ЈЕ ПОТРЧАЛА..
УСПЕЛО ЈЕ. АЛИ, АКО СЕ РАЗБЕСНИ РАСТРГНУЋЕ МЕ... ЗНАМ ШТА ЋУ!

МАЛО КАСНИЈЕ...
ДОСКОЧИЛА САМ ТИ! САМО ОСТАНИ И ЧУВАЈ МЕ!

ТЕСА СИГУРНО ВЕЋ ВИДИ БРОД. СИГНАЛИЗИРА ОГЛЕДАЛОМ! ОДЛИЧНО!

СПАС ЈЕ БЛИЗУ, АЛИ...
ОХ, ПРИМЕТИО ЈЕ! ШТА ЋЕ САД ДА БУДЕ?
ДОЂИ БРУТЕ! НЕ СМЕМО ГУБИТИ ВРЕМЕ!

ОДМАХ ЗАТИМ...
ПУСТИ МЕ! НЕ МОЖЕШ МИ НИШТА! ПРИМЕТИЛИ СУ МЕ С БРОДА!
БРУТЕ, ПАЗИ ДРУГУ!

КУДА НАС ВОДИШ? ТАЈ БРОД ВЕЋ ИДЕ КА ОБАЛИ!
АЛИ ВАС НЕЋЕ НАЋИ!

ИДИТЕ ДОЛЕ! ВЕЋ СТЕ БИЛЕ У ПЕЋИНИ, ЗАР НЕ? БРЗО!
ПОСЕТИОЦИ НИСУ ПОЖЕЉНИ НА ОСТРВУ, БРУТЕ! ОТЕРАЈ ИХ!

ЗА ТО ВРЕМЕ НА МОРУ....
СИГУРАН САМ ДА ЈЕ ТО БИО СИГНАЛ, КАПЕТАНЕ!
ПРОВЕРИЋЕМО!

ЗАР ОВО НИЈЕ...
ДА, ОСТРВО НА КОЈЕМ, ПРЕМА ПРИЧАМА, ЖИВИ ОНА ЗВЕР. НЕ ВЕРУЈЕМ ДА СУ ДЕВОЈЧИЦЕ ОВДЕ!

КОМПАС, КАПЕТАНЕ, С МОГ ЧАМЦА! ИПАК СУ ОВДЕ...
ТРАЖИЋЕМО ИХ.

ПАС! ЗНАЧИ, ТАЧНЕ СУ ОНЕ ПРИЧЕ О ОСТРВУ!
МОРАЋУ ДА ПУЦАМ!

РАЊЕН ЈЕ, ГОСПОДИНЕ БРУЕР!
А САД, ДА ПРЕТРАЖИМО ОСТРВО!

ХЕЕЕЈ, ТЕСА! АНА! ДОЂИТЕ ОВАМО!
НЕ ВРЕДИ, КАПЕТАНЕ. СВУДА СМО ГЛЕДАЛИ. ПАС ИХ ЈЕ СИГУРНО РАСТРГАО.

ЗА ТО ВРЕМЕ...
ЧУЈЕТЕ ЛИ? ЈОШ ВИЧУ! УБРЗО ЋЕ ДА ОДУ!
ОВО ЈЕ БИО ОЧЕВ ГЛАС. ШТА ДА РАДИМО?

ВИШЕ ИХ НЕ ЧУЈЕМ. ВАЉДА СЕ ВРАЋАЈУ НА БРОД!
У РЕДУ, АНА! САД!

ХЕЈ, КУДА ЋЕТЕ?
МОРАМО НАЋИ ОНАЈ ОТВОР!
САМО ДА ИЗДРЖИМО БЕЗ ВАЗДУХА!

ГЛЕДАЈТЕ! МОЈА ЋЕРКА И ЊЕНА ДРУГАРИЦА!
ОЧЕ! БАЦИ НАМ УЖЕ!

ОХ, ЖИВЕ СТЕ И ЗДРАВЕ!

ДЕВОЈЧИЦЕ СУ ПРЕБАЧЕНЕ НА БРОД, А НЕКОЛИКО МОРНАРА ЈЕ ПОШЛО ПО АЛБЕРТА ЕДВАРДСА...
ЗНАО САМ ДА ЋЕ ВАМ РЕЋИ О МЕНИ!
ХЕЈ, ЕНО ПСА! НИЈЕ МРТАВ!

НЕКОЛИКО ЧАСОВА КАСНИЈЕ...
ОТАЦ ИЗГЛЕДА УЗБУЂЕН!
ИМАМ НОВОСТИ ЗА ВАС. ЈАВИО САМ НА КОПНО ДА ДОВОДИМО ЕДВАРДСА. САД ЈЕ СТИГАО ОДГОВОР: ПРАВИ УБИЦА ЈЕ ПРИЗНАО ЗЛОЧИН!

СЛЕДИЛО ЈЕ ЈОШ ЈЕДНО ИЗНЕНАЂЕЊЕ...
ПА ТО ЈЕ ГОСПОДИН ЕДВАРДС! НИКАД ГА НЕ БИХ ПОЗНАЛА!
ДА, ЈА САМ... НАЈЗАД СЛОБОДАН! ХОЋЕТЕ ЛИ МИ ОПРОСТИТИ ОНО НА ОСТРВУ? БУДИМО ПРИЈАТЕЉИ.

АНА И ТЕСА СУ БРЗО ЗАБОРАВИЛЕ НЕПРИЈАТНОСТИ КОЈЕ СУ ДОЖИВЕЛЕ НА ОСТРВУ.
БРУТ ЈЕ САДА ПИТОМИЈИ!
ЗАТО ШТО САМ РАЗГОВАРАО С ЊИМ. ОН РАЗУМЕ СВЕ ШТО МУ КАЖЕМ. ВИШЕ НЕМА ПОТРЕБЕ ДА БУДЕ ДИВАЉ!
КРАЈ

ЦРНА БРАДА: СТРАШИЛО

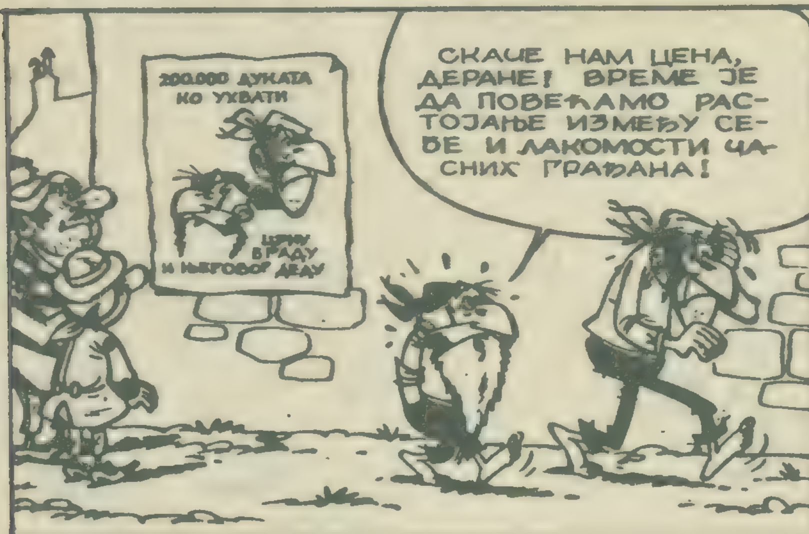

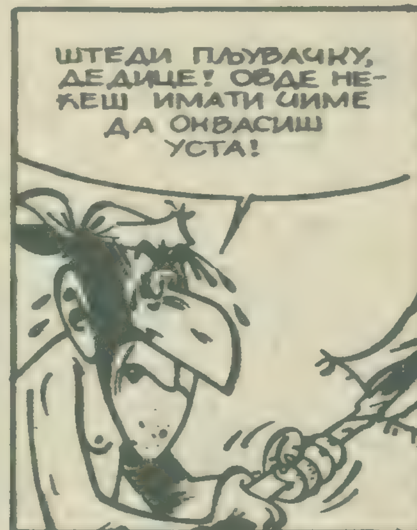

ЧЕТА...
СТОЈ!

ВОЈНИЦИ! ДАНАС ПОЧИЊУ МОЈЕ МУКЕ! ОД ВАНДЕ ШЕПРТЉА И МЕКУШАЦА ТРЕБА ДА НАПРАВИМ ДОБРЕ СТРЕЛЦЕ!

ДА НЕ БИХ МОР'О ДА ЦРВЕНИМ ОД СТИДА ИЗАБР'О САМ ЗА МЕТУ ОНО СТРАШИЛО КОЈЕ ЈЕ САСВИМ БЛИЗУ!

ЗА ТО ВРЕМЕ...
З З З З З З
З З З З З

ИЗ ОВЕ БЛИЗИНЕ НЕ МОЖЕТЕ ГА ПРОМАШИТИ!
ПУЦАЈТЕ ЈЕДАН ЗА ДРУГИМ... ДА МОГУ ДА ОЦЕЊУЈЕМ!
НЕШТО МИ ДРХТИ РУКА!
ЛАКО БИ' ЈА ДА КУНДАК НЕ УДАРА!
ПИХ! УРАДИ К'О ЈА!

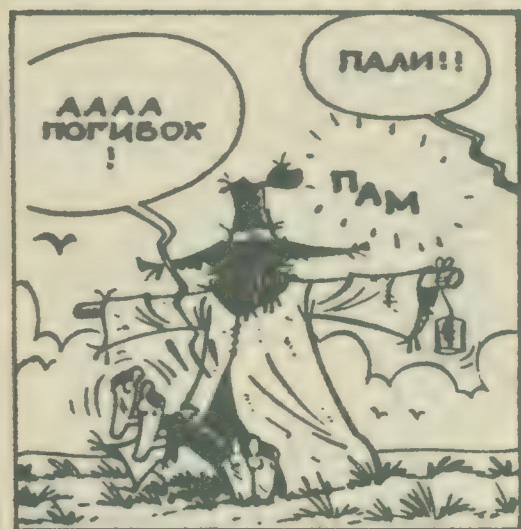
АААА ПОГИБОХ!
ПАЛИ!!
ПАМ

ОХ, ДЕДИЦЕ, КАКАВ УЖАС! САЊ'О САМ ДА МЕ СТРЕЉАЈУ!
А ТИ НЕМОЈ ДА САЊАШ... И СПАВАЈ!

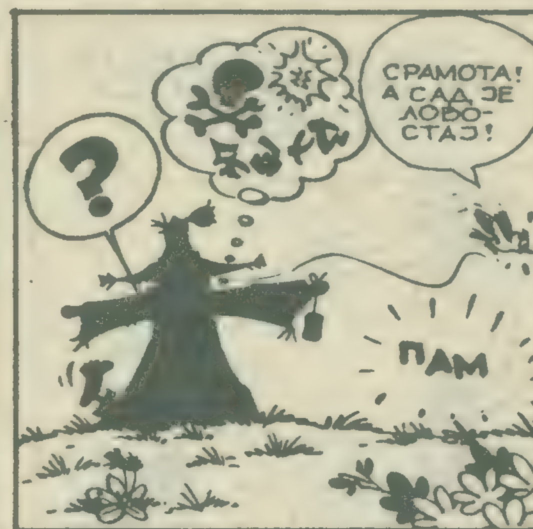
?
СРАМОТА! А САД ЈЕ ЛОВОСТАЈ!
ПАМ

ШТО МЕ ОШАМАРИ, ДЕДИЦЕ?
ДА ТЕ НАУЧИМ ДА НЕ САЊАШ БУДАН!
ПЉУС
ПАН

ДЕДИЦЕ МОЈ НЕПРАВЕДНИ! УВЕРАВАМ ТЕ ДА НЕ САЊАМ!
ИМАШ ПРАВО, ДЕРАНЕ! НЕКО ПУЦА ИЗ ПУШКЕ!
ПАН

ЛОШЕ! С ТАКВИМ СТРЕЛЦИМА ЈУЛИЈЕ ЦЕЗАР НИКАД НЕ БИ ОСВОЈИО ГАЛИЈУ!
ПОТРЖЕ ТОГ ЦЕЗАРА К'О КЕВУ ИЗА ПОЈАСА!

'ОЋЕШ ДА МИ ДАШ ЗА ЧАС ТУ ПУШКУ?
СА ЗАДО-ВОЉСТВОМ НА-РЕДНИЧЕ! МО-ЖЕТЕ И ДА ЈЕ ЗАДРЖИТЕ!

ПОКАЗАЋУ ЈА ВАМА, ШЕ-ПРТЉЕ, КАКО СЕ РУКУЈЕ ПУШКОМ!
ПА ОНДА ИМАЈ ДОБ-РО СРЦЕ!

ПАН
ЕТО!
ШЕШИР, НАРЕДНИЧЕ!

ЗАР ЈЕ ДОЗВОЉЕНО РЕШЕТАТИ ОВАКО ЛЕП ШАТОР?
ИЗРЕШЕТАЋЕ ОНИ И ТЕБЕ, ТИ ИДИОТЕ ОД ПРО-НАЛАЗАЧА КАМ-ПОВАЊА!
ПОКУШАЈМО ИЗ ВЕЋЕ БЛИЗИНЕ! СВИ ДЕСЕТ ЈУ-РАКА НАПРЕД!
ДА Л' ЋЕ КУНДАК И НА ТОЈ БЛИ-ЗИНИ ДА УДАРА?

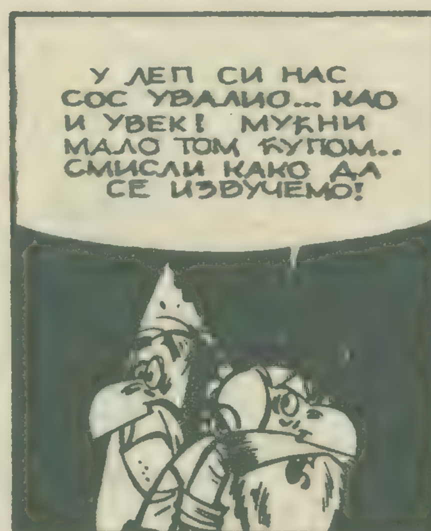
У ЛЕП СИ НАС СОС УВАЛИО... КАО И УВЕК! МУЋНИ МАЛО ТОМ ЋУПОМ.. СМИСЛИ КАКО ДА СЕ ИЗВУЧЕМО!

ТИ СИ СТАРИЈИ И ПАМЕТНИЈИ ПА...
ПАФ
ЈАО!
САД СИ СЕ СЕ-ТИО ДА САМ СТА-РИЈИ, А?

ЛЕПИ МОЈ ДЕДИ-ЦЕ, ЗНАО БИХ ЈА ШТА ДА РАДИМО КАД БИСМО БИ-ЛИ ПТИЧИЦЕ...
ЛАКАТ ВОДО-РАВНО! ЧВРСТО ДРЖИ ПУШКУ!
КУНДАК УДАРА И КАД СЕ ЧВРСТО ДРЖИ!

ЗАР У ОВИМ ГОДИ-НАМА ДА ЛЕТИМ, ИДИОТЕ? ТИ ЋЕШ ДА ЛЕТИШ...
ПАФ!

АЛИ, ДЕДИЦЕ МОЈ НЕПРАВЕДНИ! НИШТА ТИ НИСИ РАЗУМЕО!
?

ВОЈНИЦИ ИМАЈУ ВИТЕШКУ ДУШУ, ТО ЈЕ ПОЗНАТО! НЕ-ЋЕ ОНИ ПУЦАТИ НА БЕС-ПОМОЋНЕ 'ТИЧИЦЕ!
?

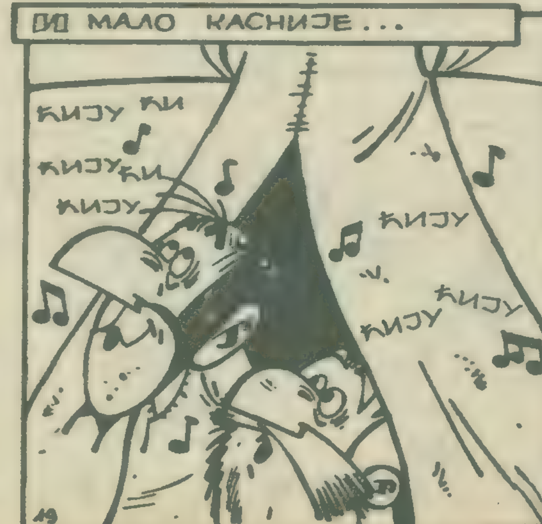
МАЛО КАСНИЈЕ...
ЋИЈУ ЋИ
ЋИЈУ ЋИ
ЋИЈУ
ЋИЈУ
ЋИЈУ
ЋИЈУ

ОРУЖЈЕ К' НОЗИ!
!
!

НЕБЕСА! УМАЛО НЕ ПОУБИЈАСМО ТЕ СЛАТКЕ, МАЛЕ ПЕВАЧЕ!

ТРЕНУТАК! САД ЋУ ИХ ЈА РАСТЕРАТИ!

ЈАО!
'АЈДЕ, МАЛЕ МОЈЕ ЛУДИЦЕ, БЕЖИТЕ!

ХУ-У-У-У! ЖАЛИЋУ СЕ ДРУШТВУ ЗА ЗАШТИТУ ЖИВОТИЊА!
ТАКО! ГРЕШКА ЈЕ ИСПРАВЉЕНА!

ШТА ЋЕ ЗЕМ-ЉИ К'О ШТО ЈЕ НАША, ВОЈСКА! ТОЛИКИ ТРО-ШКОВИ...
НИШАНИ...

ИЗНЕНАДА...
СТАНИТЕ!
?
?

НАРЕДНИЧЕ, ЗА ОВО ЋЕТЕ ОДЛЕЖАТИ ЧЕТИРИ ДАНА!
?
ГЕНЕРА-ЛЕ?!

КОРИСТИТИ ТОЛИКО ВЕ-ЛИКУ МЕТУ ЗА ГАЂАЊЕ ИЗ ПУШАКА!? ЈЕСТЕ Л' ВИ ЛУДИ?
НЕ, ГЕ-НЕРАЛЕ... ОВАЈ... ДА, ГЕНЕРАЛЕ!

ДЕДИЦЕ МОЈ ЛЕПИ, ОДУВЕК САМ СЕ ДИВИО ВИСОКОЈ ИНТЕЛИГЕН-ЦИЈИ ВИШИХ ОФИЦИРА ВОЈСКЕ НАШЕГ ДИЧ-НОГ КРАЉА!
ВАШ НЕДОСТАТАК СТРУЧНОГ ЗНАЊА ПРОСТО МЕ ЗАПАЊУ-ЈЕ! НАЛЕВО КРУГ... ПА У КАСАРНУ!
РАЗУМЕМ, ГЕНЕРАЛЕ!

ТВОМ ДИВЉЕЊУ ПРИДРУЖУЈЕМ СВО-ЈЕ ПОШТОВАЊЕ.. ЗА-ИСТА СУ НАМ ВИШИ ОФИЦИРИ БЕЗ ПРЕМ-ЦА!

ПУЦАТИ ИЗ ПУШАКА НА СТРАШИЛО... ПА ЈОШ ИЗ ТАКВЕ БЛИЗИ-НЕ! НЕСХВАТЉИВО, НЕДОПУСТИВО!
ДА ТАЈ КУН-ДАК ТОЛИКО НЕ УДАРА...

ЗБОГ МАЛИХ НАРЕДНИКА К'О ШТО СТЕ ВИ, ВЕЛИКИ ГЕНЕРАЛИ К'О ШТО САМ ЈА, ГУБЕ ВЕЛИКЕ БИТКЕ У МАЛИМ РАТОВИМА!

ДЕДИЦЕ, ПРЕД НАМА СУ ЧЕТ'РИ ДАНА ЗА-ГАРАНТОВАНОГ МИРА!

ПУСТИ МИ РУКУ, БАЛАВЧЕ! И ПРИОНИ ДА МАЛО УЛЕП-ШАШ НАШУ ВИКЕНДИЦУ!

ТАДА СУ СЕ ДЕДА И УНУК ПРЕПУ-СТИЛИ УЖИВАЊУ...
СЛУШАЈ, ДЕДИЦЕ... ШТИГЛИЦ!
А СА ОВЕ СТРАНЕ ПЕ-ВА ШЕВА!
ЋИЈУ
ЋИЈУ

КАКВО БЛАЖЕНСТВО ДЕДИЦЕ! ЧУ-ЈЕ СЕ САМО ЦВРКУТ ПТИ-ЧИЦА...

ЧЕТА... СТОЈ!

ИНТЕЛИГЕНТНИ И ЧАСНИ КРАЉЕВИ ОФИЦИРИ! ЦВРКУТ 'ТИЦИЦА! ДАЋУ ЈА ТЕБИ!

БУМ

БУМ

АЛИ, ДЕДИЦЕ... ЈА НИШТА НИСАМ УРАДИО!

ПЉАС

ПЉАС!

ПЉАС

ПЉАС

КРАЈ

Потрчко: ШЕФ се ЖАЛИ

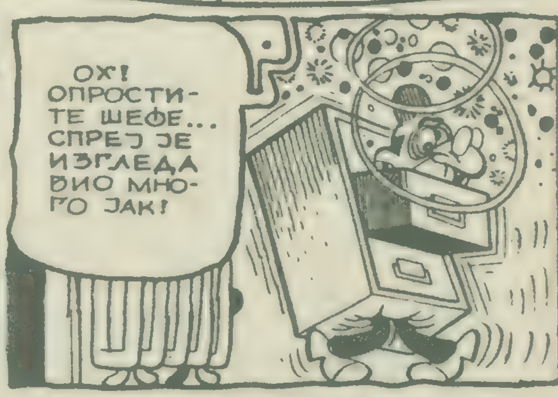

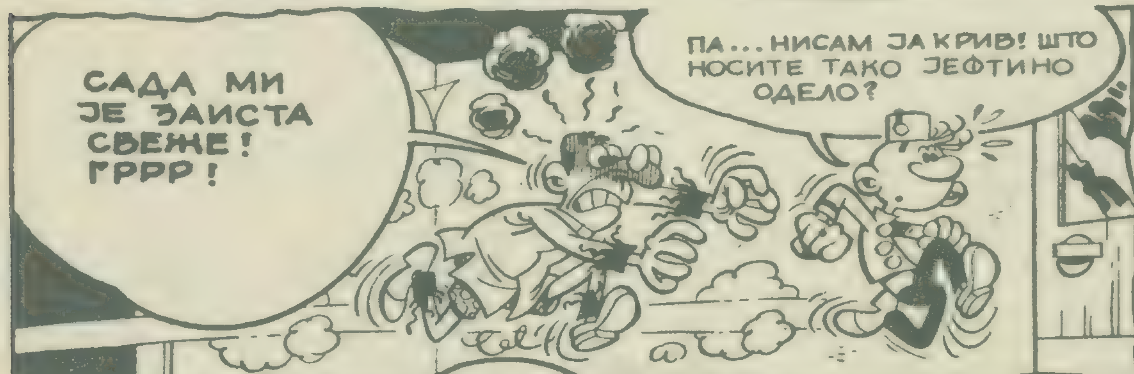

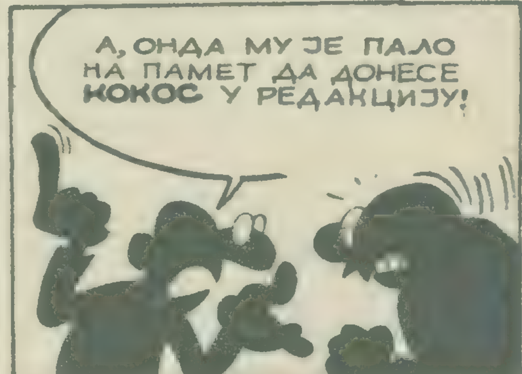

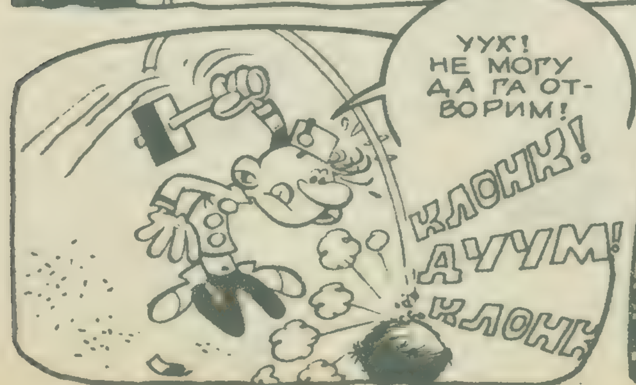

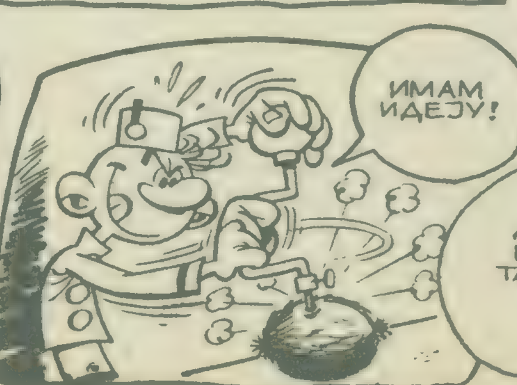

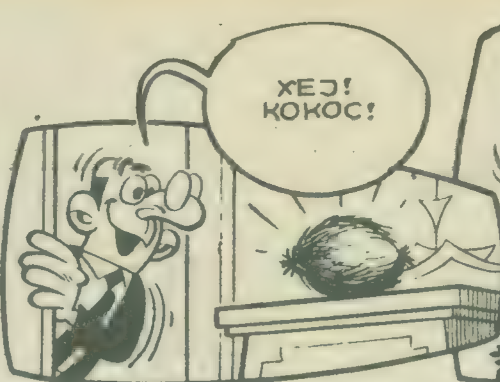

БАНГ!

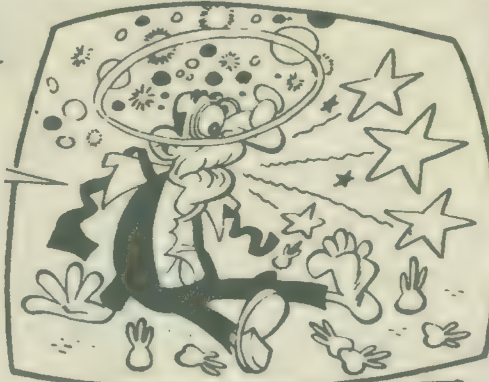

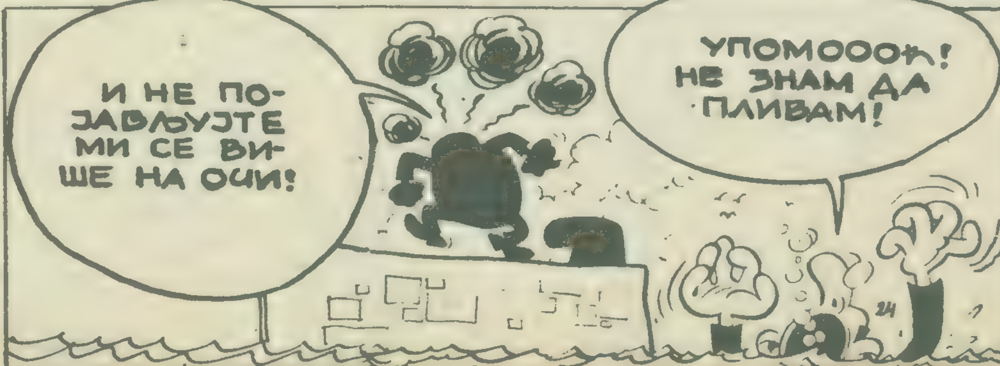

У ИДУЋЕМ БРОЈУ КОМПЛЕТАН СТРИП: **КЛОПКА**

ПОПАЈ
By BUD SAGENDORF

ШТА ТИ ЈЕ? НЕШТО СИ МИ БЛЕД!
ИЗГЛЕДАШ МИ БОЛЕСТАН! ШТА ТЕ БОЛИ?
ГЛАВА! МУЧИМ СЕ ОКО ДОМАЋЕГ ЗАДАТКА!

ТРЕБА ДА ОПИШЕМ НАЈСМЕШНИЈУ ОСОБУ КОЈУ ПОЗНАЈЕМ!
ПА ЕТО ТИ ПЕРЕ! ОН ЈЕ ДЕБЕО, ПРОЖДРЉИВ СТОМАК МУ ЈЕ К'О БАЧВА...
ХА! ХА!

... СТАЛНО ЈЕ ГЛАДАН И САМО ГЛЕДА ОД КОГА ЋЕ ШТА ДА УЖИЦА!
ХИ! ХИ! ХИ! ХИ!
ХА! ХА! ХА! ХА!

ИЛИ УЗМИ ОЛИВУ! ДУГАЧКА ЈЕ К'О ПРИТКА... САМА КОСТ И КОЖА!
ХА!
А ХОДА К'О ПАТКА!
ХИ! ХИ!
ПАК ПАК

А ШТА ВЕЛИШ ЗА ДЕДИЦУ! ИМА СМЕШНУ БРАДУ... К'О ПАЈАЛИЦУ!
А ТЕК КАКО ГОВОРИ!
ЈУ-ХО-ХО!
СТО МУ ЗУБАТИХ АЈКУЛА!
НЕПТУНА МИ!
ХИ! ХИ!
ХО! ХО!

ЈЕСАМ ЛИ ТИ ПОМОГ'О! ЈЕСИ Л' ОДЛУЧИО КОЈУ ЋЕШ ОД ТИХ СМЕШНИХ ОСОБА ДА ОПИШЕШ?
РЕК'О БИХ ДА ЈЕСАМ!

?
?
?
?
?
ПИСАЋУ О **МОРНАРУ ПОПАЈУ**!

ГРОМ КАО ЛЕК

— Не секирајте се што вам опада коса, она вам ... није неопходна — поручују научници, али и даље усрдно траже лек против ћелавости.

Мало којем делу тела се посвећује толико пажња као коси. Бирају се шампони који ... пере, поново откриву... ри, већ опробани ... како да се одржава ... довно одлази фри... је то траћење вре... ажу неки научници, јер коса осим естетске и нема друге вредности. Додуше, она је, захваљујући томе што је лош проводник — изванредан регулатор топлоте, али није неопходна.

Усталом, погледајте популарне ћелавце, Јул Бринера и Тели Савалса, кажу они, зар им нешто фали? И заиста. Њих двојица нимало не хају за своја гола темена, а осим тога управо та ћелавост даје им неки посебан шарм. А како научници предвиђају да ће човек будућности бити потпуно ћелав, то нам једино преостаје да се надамо да лобања гола као билијарска лопта заиста изгледа — очаравајуће.

ИСТО ШТО И ПЕРЈЕ

Коса, тај несумњиви украс наших глава, поготову женских, има сасвим прозаично порекло. Наиме, она није ништа друго до један од видова, односно облика коже. Филогенетски, научници је доводе у везу с кожним зубима морског пса, нервним завршецима коже риба и водоземаца, љускама које покривају тело рептила, перјем птица и длаком сисара.

Спољни изглед косе по мишљењу већине научника зависи од облика пресека власи, тј. да ли је округао, овалан или троугласт. Пошто је различит код разних раса људи, Монголи, Ескими, Индијанци и Полинежани имају глатку косу, Црнци коврџаву, а Европљани и Азијати благо таласасту.

Свака влас косе састоји се од стабљике, дела који се налази изнад површине коже, корена брадавичастог облика, лојних жлезда и мишића који немају положај власи. Грчењем тог мишића влас се усправља и то се обично догађа као последица неког нервног шока. Познат је пример војника који су преживели евакуацију Денкерка 1940. године: њима је недељама после овог догађаја коса остала накострешена услед страха који су претрпели. До појаве „накострешености“ долази и услед снажног грчења мишића проузрокованог великим хладноћама.

КРИВ ЈЕ КИСЕОНИК

Животни век једне власи износи од 2 до 4 године тако да се коса комплетно обнови за око 6 година. Дневно опадне просечно 30—100 власи што зависи пре свега од боје косе. Занимљиво је да број власи расте сразмерно светлијој боји косе. Тако, на пример, плавокоси људи имају око 140.000 власи, смеђокоси око 109.000, а црвенокоси само 90.000!

Да ли ће неко бити плавокос, црнокос или риђокос зависи од односа кисеоника и меланина, тамног пигмента који се налази у ћелијама. До промене боје, односно до појаве првих седих власи, долази услед продора кисеоника не само међу ћелије сржи косе већ и корена где се све мање производи бојена материја, односно меланин. Када ће се то догодити, зависи од, како научници сматрају, гена који се наслеђују од родитеља.

За разлику од поступног појављивања седих власи услед старости, постоји и нагло које углавном настаје као последица психичког шока или болести. Наука ни до данас није успела да открије до краја процес који доводи до изненадне појаве седих власи, али је зато установила да може бити пролазна, поготово ако је последица неке заразне болести као што су шарлах и тифус.

Тврдњу неких људи да су оседели „преко ноћи“ многи научници категорично одбацују. Чак и ако корен у току неколико часова престане да производи меланин, потребно је да прође неколико дана пре него што седа коса избије на површину, кажу они. Осим тога, немогуће је да делови власи који се налазе изнад површине коже промене своју боју.

НАЈЧЕШЋЕ ПИТАЊЕ

Чиме се борити против ћелавости питање је које мори велики број мушкараца и жена. Оно се најчешће чује у ординацијама дерматолога: али, одговора нема. Лекари су ту често немоћни: ретки су случајеви кад могу да помогну својим очајним пацијентима и да им врате изгубљену косу. Па ипак, не предају се ни једни ни други: дерматолози упорно трагају за новим методама лечења болесне косе, а пацијенти се, у међувремену, подвргавају доста лакој операцији пресађивање косе с косматијих делова главе на оне где је уопште нема.

Да понекад ипак има наде показује и случај који се пре четрдесетак године догодило неком потпуно ћелавом човеку у Америци. Затекавши се за време непогоде у пољу био је погођен громом али није претрпео неке озбиљније повреде. Његовом чуђењу није било краја кад је три недеље касније приметио да му по глави расту танке длачице. Временом, оне су све више јачале и претвориле се у бујну косу!

Овај јединствен случај свакако не треба схватити као рецепт, па пошто-пото за време олује шетати пољем јер гром „не зна за шалу“. Он ће пре донети смрт него косу.

О. В.

ОРЕГОНСКИ ВРТЛОГ

У америчкој држави Орегон, у области Голд Хила на простору не већем од 55 метара у пречнику земљина тежа је „извитоперена“. Ово гравитационо лудило познато под именом „Орегонски вртлог“, људе и предмете накривљује на једну страну, у правцу севера! Они, дакле, не стоје усправно као свуда на Земљиној кугли, али ни у том, „нахереном“ положају не падају!

И данас се у овом грубом кружном облику налази стара колиба која је некад служила као откупна станица за злато, али је искривљена. На тлу „вртлога“ компаси не раде, фотографски светломери показују велика одступања, а лопта од, рецимо, 13 килограма „трчи“ према центру „вртлога“ као сумануто. Животиње и птице заобилазе ово место. Међутим, људи овде долазе да се забављају.

БУДИТЕ ДЕТЕКТИВ...

Кривац је...

Инспектор Жеди налазио се у канцеларији свог шефа, главног инспектора париске полиције, Обера.

— Драги мој Жеди, ви сте се у последње време заиста премарали. За шест недеља успешно сте решили шест случајева. Због тога сам одлучио да вас пошаљем на једнонедељни одмор.

Већ следећег јутра Жеди је весело звиждукао за воланом свог „амија“. Одлучио је да крене на југ и да се заустави у првом месту које му се буде допало.

Око подне зауставио се пред крчмом „Код старог Жилбера“ у симпатичном местащету Сен Жан де Мон на обали Атлантског океана. Пошто се код газде распитао за најближи хотел и сазнао да постоји један не баш много скуп, одлучио је да ту и остане.

Пошто се добро одморио у хотелској соби, Жеди је предвече одлучио да мало прошета поред морске обале. По повратку, на рецепцији хотела чекало га је једно писмо. Жеди га је отворио и прочитао:

„Драги инспекторе Жеди, чим сам вас данас видео у крчми старог Жилбера, препознао сам вас и обрадовао што једну тајну могу да поверим тако славном инспектору. Наиме, ради се о старом богаташу и тврдици Латеру. Он никад није био много омиљен, али у последње време постао је просто несносан. Његов бес нарочито испаштају његов секретар Патрик, шофер Жистен и баштован Батист. У селу се шушка да би стари неваљалац ускоро могао да буде убијен. Мени је жао сваког човека, био он добар или лош, и зато бих вас молио да се упознате са старим Латером и на неки начин покушате да утичете на њега.

Један мештанин“

Жеди је одлучио да не поклања пажњу анонимном писму и после вечере отишао је право у своју собу.

У току ноћи пробудила га је јака грмљавина и куцање на вратима. Још бунован, скочио је из постеље и отворио врата. Пред њима је стајао директор хотела.

— Извините, инспекторе, што вас будимо, али у нашем месту догодило се убиство. Молим вас, пођите са мном.

Пошто се на брзину обукао Жеди је, шибан кишом и ветром, кренуо уским путељком поред мора ка вили старог Латера. Директор хотела му је причао:

— Морао је овако да заврши. Био је прави гад.

У вили су већ затекли месног полицајца и уплашене и збуњене Патрика, Жистена и Батиста.

Секретар Патрик, још у пижами, испричао је следеће:

— Синоћ смо рано легли, после изузетно заморног дана. Газда је био преко обичаја добре воље и пустио нас је одмах после вечере, негде око пола осам. Било је девет часова кад ме је из сна тргао револверски пуцањ. Имао сам утисак да долази из газдине собе и овако у пижами полетео сам тамо. Затекао сам господина Латера рањеног и везаног у фотељи. Јечао је, док му је из ране на грудима текла крв. Нека особа, обучена у кишни мантил и шешира натученог на чело, с маском на лицу, церила се. У рукама је још држала револвер из којег је пре тога пуцала на несрећног Латера.

— Кад ме је угледао — настављао је своју причу секретар — убица ми је запретио револвером и наредио да подигнем руке увис.

— Позовите лекара, молио сам га, треба му одмах дати трансфузију... Зар не видите да умире...

Не испуштајући ме из вида, маскирани нашврља на папиру крупним словима: „Ха Ха! Ха! Боље и није заслужио!“

Затим ми се приближио и пред нос ставио неку газу. Даље не знам шта се догађало...

Кад сам се пробудио — наставио је Патрик — погледао сам на сат, била је поноћ. Одмах сам обавестио полицију, али после пет минута несрећни старац је издахнуо.

Инспектор Жеди је са месном полицијом отишао и испоставу. Тамо се већ налазио лекар који је позван да прегледа Латерове ране (које нису биле смртоносне). Он је изјавио да је крв из ране морала истицати просечно два литра на час...

Сутрадан ујутру у Латеровој башти пронађен је стари кишни мантил, стари шешир и маска за лице...

— Кладим се — мрмљао је Жеди — да је убица неко који је живео у близини. Доказ је и тај што није смео да проговори да га Патрик не би препознао по гласу.

— Сумњате на шофера или баштована? — упитао га је инспектор полиције из оближњег града позван да помогне месној полицији.

— У праву сте.

Шофер, Жистен, иначе пропали новинар, изјавио је:

— Господин Латер ме је позвао у 9,15 увече и наредио да одем у град и из његовог стана донесем кутију пилула за спавање које је заборавио. У одласку и повратку провео сам два часа и како сам у међувремену огладнео, свратио сам у крчму код старог Жилбера и тамо се задржао још два часа... Уосталом, можете проверити.

Провером је доказано да је Жистен говорио истину.

На реду је био други осумњичени, баштован Батист. Полако, развлачећи речи, као што говоре мештани Сен Жан де Мона, испричао је ово:

— Господин Латер ме је данима исцрпљивао дугим радом у његовој башти. За то време давао ми је недовољно хране. Тако је било и тог дана. После бедне вечере, мртав уморан легао сам у кревет у 7 и 30 и одмах заспао као заклан. Када сам чуо пуцањ, помислио сам да је то мотор нечијег аутомобила и наставио да спавам.

Тог тренутка инспектор Жеди је узвикнуо:

— Знам ко је кривац... Направио је грешку кад је...

Шта мислите, драги читаоци, који је детаљ у причи осумњичених навео инспектора Жедија да посумња да је кривац један од њих тројице. Ако знате, честитамо! А ако нисте расположени за решавање детективских загонетки **прочитајте решње на 35. страни**

МОСТ СВЕТСКО ЧУДО

Мост Златна врата (Голден гејт) у граду Сан Франциску, у Калифорнији, право је градитељско чудо. Град је, иначе, подигнут на четрдесет брежуљака и налази се поред једног великог залива, а мост Златна врата премошћује дубок и кршевит кланац баш на улазу у тај залив.

Изградња овог висећег моста пуштеног у саобраћај 1937. године, била је веома сложена, највише због велике запремине воде у заливу која настаје четири пута дневно за време плиме и осеке. Приликом сваке осеке, рецимо, испод моста истиче и до једне шестине воде целог залива од чега се, разумљиво, стварају страховито јаке струје.

Дужина моста износи 2800, а само једног његовог распона 1260 метара! „Отвор“ на средини дугачак је преко 60 метара, али је и то било довољно чувеном броду „Квин Елизабет“ да се кроз њега провлачи у време осека у току другог светског рата и пребацује трупе на Пацифик. Човек који прелази преко моста налази се на висини већој од 74 метра изнад воде. Ретко је ко преживео скок са Златних врата у море. Забележен је само један такав случај!

„СЛИКЕ И РЕЧИ" —
КЊИГА ЗА НАЈМЛАЂЕ

Прво знање о свету који окружује ваше малишане.

Деца најлакше уче кроз игру

[illegible]

ОВА КЊИГА СЛИКОВНИЦА КОРИСНО ЋЕ ПОСЛУЖИТИ И ВАСПИТАЧИМА У ОБДАНИШТИМА

[illegible] формата 30x24 см

„СЛИКЕ И РЕЧИ" у књижари стаје 60.— динара.

ВОЛТ ДИЗНИ **ВЕЛИКА ПАРАДА**

За сву децу нова књига из царства Дизнијеве маште

[illegible] са веселим и раздраганим ликовима Волта Дизнија

ВЕЛИКА ПАРАДА [illegible]

[illegible] и чудноватим веселим згодама

[illegible] чак и најмлађима,

који су тек савладали [illegible] у причама

[illegible] техници. Формат 29x30.5 см

[illegible] **ВЕЛИКА ПАРАДА** у књижари стаје 70 динара. Књиге се могу купити за готово или на отплату

Читаоци Политикиног забавника уживају посебан попуст, тако да књигу „Слике и речи" добијају за 50.— динара, а „Дизнијеву параду" за 55 динара —

[illegible]

Краљевића Марка 9

ИЗДАВАЧКО ПРЕДУЗЕЋЕ
„ВУК КАРАЏИЋ"
11000 БЕОГРАД, Краљевића Марка 9

НАРУЏБЕНИЦА

Овим неопозиво купујем књигу „Слике и речи" по цени од 60.— динара књигу „Велика парада" по цени од 70.— динара.

ЗА ГОТОВО – ПОУЗЕЋЕМ по повлашћеној цени (плаћање поштару приликом пријема књиге)

„СЛИКЕ И РЕЧИ"	— 50 — динара
„ВЕЛИКА ПАРАДА"	— 55 — динара

(непотребно прецртати)

____
(читко име и презиме)

____
(број поште, место, улица и број)

Испуни, изрежи, залепи на дописницу и пошаљи на адресу ИП „ВУК КАРАЏИЋ",
Краљевића Марка 9
11000 БЕОГРАД

WALT DISNEY
ВЕЛИКА ПАРАДА

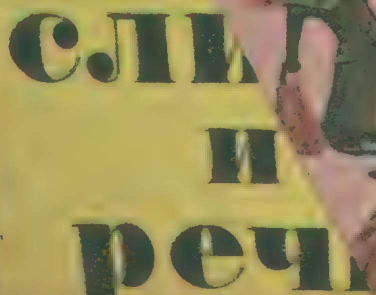

АКО У ПРОЛЕЋЕ ВИДИТЕ СОМА КАКО НЕОБИЧНО И ЛЕЊО ПЛИВА ПОВРШИНОМ ВОДЕ, ОКРЕЋУЋИ СЕ ПОВРЕМЕНО НА ЛЕЂА, БУДИТЕ СИГУРНИ ДА ЈЕ — ПИЈАН!

Пљосната глава са дугачким брковима, шиљате и понекад отровне бодље на почетку пераја, љут и нимало леп изглед — то је сом, наша највећа речна риба.

И данас дунавски аласи улове примерке који су тешки 50, 60 па и 100 килограма. Сматра се да је некад било и већих сомова. Највећи део тела ове рибе чини глава — шестину целокупне тежине — што значи да је глава сома од 60 килограма тешка 10 килограма. Судећи по величини главе, требало би да је сом најпаметнији међу нашим речним рибама. Међутим, сасвим је другачије и они који га познају сматрају га изразито глупом рибом. Одатле и потиче изрека „глуп као сом".

Опасна прождрљивост

Када реке нагло порасту, на њима се појаве читави клобуци пене која плови површином. Сом, који плен тражи ноћу, понекад до јутра лови те клобуке и гута празну пену. Ујутру се, вероватно, чуди кад осети да је још гладан.

Најзанимљивије је, ипак, што су понеки сомови — праве пијанице!

У пролеће, када цветају врбе и тополе, њихове ресе падају у воду, наквасе се и када се вода загреје, у њима се појави алкохолно врење. Како те ресе личе на ровце, готово најслађи залогај за ове рибе, сомови их се нагутају и, наравно, опију се. Расположени и неопрезни, врте се по води, „тетурају" и најзад се негде у хладу извале на леђа да мало одспавају, као праве пијанице. Рибару тада није тешко да мередовом или мрежом пребаци пијаног сома у чамац. Кад дође себи и види да га је провод коштао живота, све је већ касно.

Због њихове готово пословичне прождрљивости, сомови се лове веома једноставно. Један од најпростијих начина лова је онај на „самицу". На савитљиву мотку или на погодну врбу која се надноси над воду, веже се парче јаког канапа или дебљег рибарског најлона са великом и чврстом удицом на крају. На њу се као мамац стави обично већа жива деверика или нека друга риба, која се врти одмах испред површине воде. Када сом ноћу наиђе, зграби немирну рибу, закачи се на удицу и улови се сам. У трзању се умори и ујутру се нађе готово непокретан.

Луд за буђкањем

Често се сомови, и то они најкрупнији улове на „буђку". То је јединствена направа која се не примењује ни за једну другу рибу. На краткој дрвеној дршци издеље се као мала чаша и њоме се, са дном према горе, лупа по води. Тај звук примамљује сомове који и по дану, што је за њих неуобичајено, напуштају своја скровишта у дубини и прате чамац у ком седи рибар и „буђка". Врте се око чамца, сом угледа мамац који на јаком канапу држи рибар, залети се и зграби га.

Тад почиње борба, и ако је сом велик, она је дуготрајна и напорна, и за рибара и за рибу. Понекад се дешава да крупан сом вуче чамац заједно с рибарем читав час. Ако је рибар јачи и вештији, привуче сома близу чамца, удари га нарочитом куком и тако докрајчи.

Хватање сомова на овај начин доказује да је ова велика риба врло осетљива на звук. Кад загрми, сом се узнемири и лупа по води као изгубљен. Због тог га рибари најчешће и лове кад је невреме.

Кад су на рекама запловиле прве лађе, много сомова страдало је од лопатица помоћу којих су се лађе кретале. Сомови су из радозналости и због лупкања по води пливали за лађама и није био редак случај да се исувише приближе точку који их удари и ошамути.

У време кад су жене прале рубље на реци и пракљачом ударале по њему, примамљен звуком, сом би уплашило праље. Било је и случајева да сом праљи зграби из руку комад рубља што је код жена изазивало праву панику.

Иако је сом велика риба, с главом и „брковима" готово застрашујућег изгледа, није нимало опасан. Никада не напада пливаче. Од њега може да настрада само понека неопрезна патка или барска птица. Зуби сома су врло ситни, поређани у широким устима у виду четке. За разлику од уста, ждрело му је уско и не може да гута велике залогаје.

Бркови уместо радара

Своју праву ћуд сом показује ноћу. На месту где има великих сомова ноћу се чује пљускање као да су у води бучни купачи. Преко дана сом се завлачи у своје стално скровиште у дубоку јаму у реци. Занимљиво је да у истој јами сом живи годинама. Врло је осетљив на хладноћу и у јесен, чим вода мало захлади, он се први међу рибама завлачи у скровиште где ће у полусну провести зиму, као медвед у свом брлогу.

У пролеће сомови се последњи међу рибама буде и крећу на мрешћење, у мирна места близу обале где женка ископа плитку рупу и баца икру. Иначе, сом је пажљив отац и извесно време се брине о потомству које расте брзо.

Сом је једини представник своје породице у нашим водама, и најчешћи је у црноморском сливу. Може да нарасте до 5 метара и да буде тежак чак 400 килограма. Рођак му је само патуљасти сом, који је пренесен из Северне Америке.

На великој глави сома, са ситним очима, најуочљивија су два танка и дугачка брка на горњој и четири мала на доњој вилици. Раније се веровало да помоћу ових меснатих израслина сом примамљује ситне рибе које онда гута, али научници су утврдили да бркови овој речној грдосији служе као нека врста радара. Помоћу њих он се оријентише у води, „њуши" и проналази храну. Сом је необичан и по томе што му је тело голо, без крљушти.

Месо му је веома укусно и квалитетно, с много мање костију од других речних риба. За јело је најбољи сом од 3 до 7 килограма док је месо велике рибе ове врсте масно као сланина и жилаво као стара говедина. Ипак, добру рибљу чорбу тешко је замислити без главе сома, иако у њој нема много памети.

И. Лончар

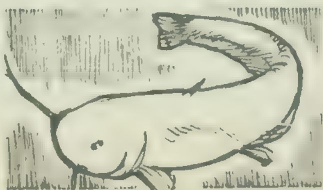

ЕЛЕКТРИЧНИ СОМОВИ

Од свих сомова сигурно је најнеобичнији и најзанимљивији електрични сом (Malapterurus electricus). То је изузетно ратоборна и насртљива риба, чији су лик стари Египћани урезивали на гробницама. Постоји само једна врста ове чудне рибе која живи у рекама централне Африке и у дубини Нила. Највећа дужина електричног сома је око 120 сантиметара и тежина око 23 килограма. Велики електрични сомови могу да створе напон и до 100 волти, а електрични набој се празни једним јаким ударцем иза кога долази неколико мањих.

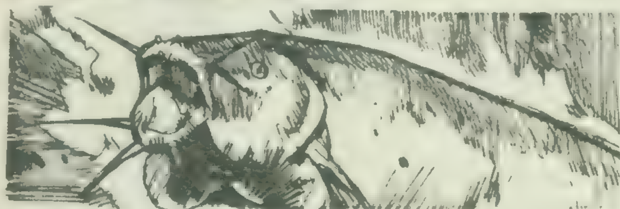

Ова врста сома електричном струјом убија или ошамућује жртву или се брани од непријатеља. Електричне ћелије су вероватно жлезданог порекла и смештене су у слоју масног ткива одмах испод коже.

Електрични сом добро подноси живот у акваријуму, али га и ту често усмрти његова незасита прождрљивост. Због тога узгајивачи морају да пазе да се риба не преједе јер тада лако угине од — дебљине.

ПРИЧА О НАФТИ

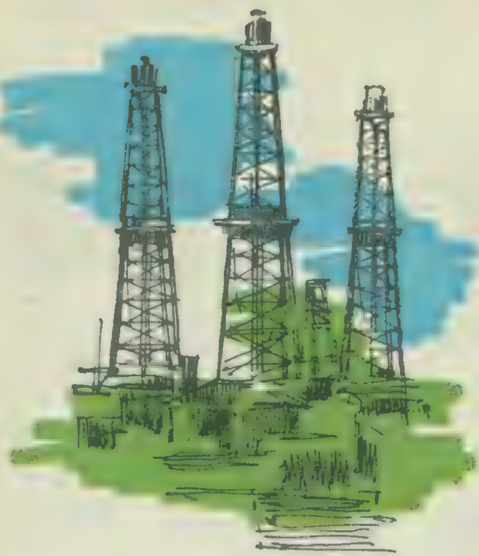

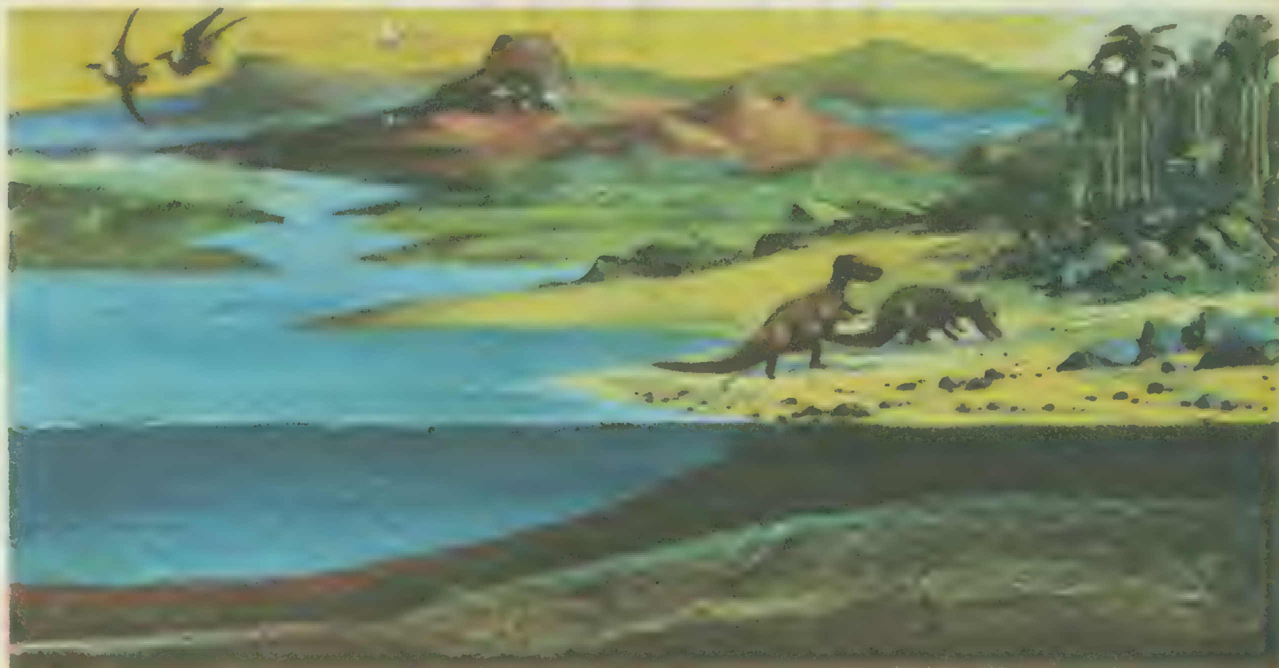

Нафта је настала пре много милиона година од масних и воштаних материја различитих ситних животињских и биљних организама — планктона. Нафту и њен природни продукт асфалт, човек је од давнина познавао и користио за поједине потребе. Египћани су их чак употребљавали за конзервирање, о чему сведоче сачуване мумије.

У тим давним епохама, захваљујући погодним условима, постојале су огромне количине тих организама. Угинувши, они су се таложили на морско дно. У средини сиромашној кисеоником, под утицајем одређених врста бактерија, дошло је до разарања беланчевина. Отпорне масне и воштане супстанце су се гомилале. Прекривене наносом муља, под притиском земљаних слојева и при повишеним температурама, оне су се претвориле у нафту.

Нафта је врло рано коришћена и у ратне сврхе — некада страшно оружје „грчка ватра“ није била ништа друго него смеша у којој је нафта играла значајну улогу. Смоласте материје настале од нафте Феничани користе за заптивање својих бродова, а исто то чини и сер Волтер Рали приликом свог чувеног путовања за Тринидад.

Дубина нафтоносних слојева под земљом је различита — од неколико метара — до неколико хиљада метара. За разлику од првих бушења у циљу проналаска нафте, када се радило насумице, данас се претходно врши читав низ испитивања тла. Један од значајних инструмената за ова испитивања је сеизмометар. На основу ударних таласа које бележи сеизметар као последицу вештачки изазване експлозије под земљом, може се закључити да ли се ради о нафтоносним слојевима у испитиваним дубинама.

Нафта и земни гас на појединим местима избијају сами из земље, али овакво добијање нафте није од већег значаја. Савремена техника бушења развила се у суштини из ручног бушења које је вршено због проналажења воде. Када се системом цеви доспе до нафтоносног слоја под утицајем природног притиска који влада у лежишту нафте, нафта и гас избијају на површину земље. Ако овај притисак није довољан, нафта се посебним системом црпи на површину.

Нафта добијена из бушотина није чиста јер садржи песак, глину, растворене гасове... Због тога се пре транспорта оставља да неко време одлежи у специјалним базенима, где се све примесе услед стајања издвоје из нафте. За транспорт нафте користе се аутомобилске и железничке цистерне, а за прекоморски саобраћај специјални бродови — танкери. За транспорт великих количина нафте копном (на пример, од налазишта до лука) граде се нафтоводи који могу бити дугачки и по неколико стотина километара.

ПЛИН У БОЦИ

БЕНЗИН

ПАРАФИН

ДИЗЕЛ

УЉЕ ЗА ПОДМАЗИВАЊЕ

БРОДСКО ГОРИВО

БИТУМЕН

По своме хемијском саставу нафта је смеша великог броја угљоводоника, а у мањим количинама садржи једињења сумпора, азота и кисеоника — у нафти се налази око 3000 различитих једињења. Фракционом дестилацијом, тако се назива поступак прераде нафте, добијају се основне фракције: бензин, петролеум, плинско уље и чврсти остатак. Даљом прерадом сваке од ових фракција могу се добити бројни други производи.

Производи који се добијају из нафте не користе се само као погонска горива. Многи од њих су од огромног значаја за бројне погоне хемијске индустрије — они служе као сировина за добијање разних пластичних маса, у производњи вештачких влакана, у фармацеутској индустрији итд. У последње време из нафте се издвајају врсте протеина који су богати калоријама исто колико и неке врсте намирница.

ХИТ СТРАНА

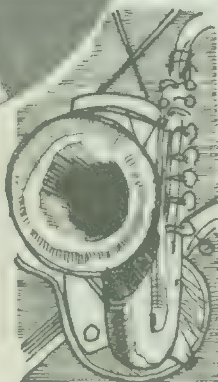

БЕЛАМИ БРАДЕРС

(BELLAMY BROTHERS)

Да једна једина песма може некога да преко ноћи учини славним уверили смо се почетком овога лета када смо први пут чули за Белами Брадерс и њихову композицију „Пусти љубав да тече" (Let Your Love Flow — Let jur lav flou). Дејвид и Хауард (David, Howard) Белами, рођена браћа, постали су наједном изузетно тражени.

„Од свега се највише променио наш темпо живота — каже Хауард, старији брат — тако да сада можемо потпуно да се посветимо музици". А њима двојици музика је одувек значила све у животу. Од ње су својевремено покушавали да живе, мада је било дана, како кажу, када су мислили да ће умрети од глади. Пошто од свирања није могло да се живи, Хауард је радио као куварски помоћник, док је Дејвид одржавао траву на ексклузивним игралиштима за голф.

Браћа Белами рођена су у Дарбију, малом месту на Флориди, у породици фармера. Хауард је рођен 2. 2. 1946, а Дејвид 16. 9. 1950. године. Отац, који је често после заморног рада на фарми свирао гитару, био им је први учитељ. Тако су расли уз музику и кад су поодрасли примљени су у црквени хор где су, заправо, научили да певају.

Када је Дејвид напунио 15 година основали су прву музичку групу чији су се чланови често мењали. Почели су рокенролом и блузом, али су убрзо увидели да им више лежи кантри музика. Хауард свира гитару, мандолину и бенџо, а Дејвид гитару и инструменте с диркама. Обојица имају талент за писање, о чему сведочи податак да пишу и компонују и за друге певаче. Дејвид је написао песму „Пауци и змије" коју је Џим Старфорд продао у 2 милиона примерака. То им је био и први корак ка успеху. Добијају затим позив да дођу у Лос Анђелес и ту

сниме своју прву плочу. Међутим, продуцент није био задовољан материјалом и када су већ изгубили сваку наду, у студио је случајно навратио Лари Вилијемс, менаџер Нила Дајмонда, који им је понудио једну своју композицију. Била је то композиција „Пусти љубав да тече" коју су браћа Белами неколико часова касније изврсно отпевали. Већ после месец дана плоча је заузела једно од првих места на америчкој топ-листи.

ПЕСМА за ову недељу

ПУСТИ ЉУБАВ ДА ТЕЧЕ

(LET YOUR LOVE FLOW)

Музика и текст: Белами Брадерс
Извођачи: Белами Брадерс

There's reason for sunshine
sky
There's a reason why I m
feeling
So high must be reason
when that
Love shines all around us
So let that feelings grab you
deep inside
And send you feeling where
your love
Can't hide
And then go stealing
through the
Moonlit nights with you lover
(Хор)
Just let your love flow like
A mountain stream let your
love grow
With the smallest of dreams
And let your love show,
and you'll
Know that I mean
It's the season
Let your love fly like a bird
on the wing
Let your love bind you to
all living
Things an let your love shine
And you'll know what I
mean...
That's the reason there's
a reason
For the warm, sweet nights
Ther's a reason for the
candlelights
Must me the reason when
those love
rites shine all around us
So let that wonder take you
into space
and lay you under
It's loving embrace...
just feel
The thunder as it warms
Your face
You can't hold back...

ГЛОРИЈА ГЕЈНОР

(Gloria Gaynor)

Популарну црначку певачицу Глорију Гејнор називају диско-краљицом, представником музике која се слуша по диско-клубовима, музике која забавља и уз коју се може темпераментно играти На концертима Глорија делује веома ефектно и убедљиво. Својим специфичним начином интерпретирања, која играчки расположеном и ритмичку уведљивом соу[illegible] ниру додаје и мелодичност, ова врсна певачица је за кратко време изошла у сам врх. [illegible] живи у Италиј[illegible] и нормал[illegible] величине, [illegible] део време на проводи на гостовањима по разним земљама Док не посети и нашу земљу ви се, драги читаоци, задовољите овом фотографијом која ће вам, надамо се бар, донекле дати слику свега што се догађа када Глорија пева.

Да вас подсетимо и на композиције које су је прославиле а које сте и ви, свакако, својевремено слушали: Never Can Say Goodbay, How High the Moon, Honey Bee, Reach Out, I'll Be There, свакако су најпознатије нумере које у својим шоу-програмима Глорија Гејнор никада не изоставља.

ЕЛТОН ЏОН (ELTON JOHN)

У нашој данашњој фото-причи представићемо вам једну од највећих певачких звезда данашњице, Енглеза Елтона Џона који је потукао рекорде у броју посетилаца.

Елтон Џон је прави магнет за публику. Овде га видимо на једном концерту у Сан Франциску који је одржан на стадиону за безбол.

У току концерта често мења гардеробу која је веома упадљива и дречава. Међу својим оделима има и једно од птичјег перја.

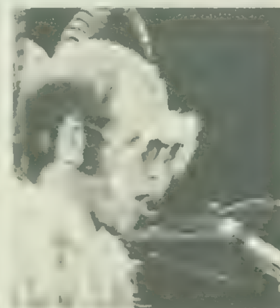

Хоби су му сакупљање наочара и ципела. Без наочара се никада не може видети.

Велики је поклоник фудбала. Видимо га с колегом Родом Стјуартом са којим је у раној младости чак активно играо фудбал у једном локалном клубу у Енглеској.

Елтон у својој радној соби окружен делима познатих светских сликара. Велики је љубитељ наивног сликарства.

Омиљен је и код фото-репортера јер увек измишља атрактивне позе. Ово је једна од њих.

У једном недавно снимљеном ТВ-шоу гошћа му је била и Шер, члан некад популарног дуета СОНИ И ШЕР.

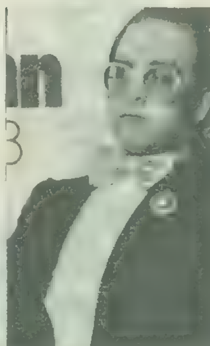

Елтон снимљен у вечерњем оделу и са леп тир-криватом на једном пријему. Занимљиво је да за разлику од многих поп-идола никада није носио дугачку косу. Можда због тога што је рано почео да ћелави.

Број освојених златних и платинастих плоча је веома велик. Ово је само део признања која чува у једној великој просторији свог лондонског стана.

ДОМАЋА ЛИСТА

1. СКАЛИНАДА — Оливер Драгојевић — ЈУГОТОН
2. ТАЧНО У ПОДНЕ — YU група — ЈУГОТОН
3. ШЈОР БЕПО КАПИТАН — Про арте — SUZY
4. У КАМЕНУ ПЈЕСМА ПИШЕ — Мики Јевремовић — ЈУГОТОН
5. СВИРАЈ МИ, СВИРАЈ — Тереза Кесовија — ЈУГОТОН
6. КАД ЈЕДНОМ ЗАЖЕЛИШ — Златно Пејаковић — ПГП РТБ
7. КАД СМО ЈА И МОЈ МИШ БИЛИ БОКСЕРИ — Дадо Топић — ПГП РТБ
8. НОЋ ТИ ДИРА КОСЕ ЦРНЕ — Мишо Ковач — SUZY
9. ЛУДУЈ С НАМА — Септембар — ЈУГОТОН
10. ГДЕ СИ БИЛА, ЛЕПА КЕЈО — Сунцокрет — РТВ ЉУБЉАНА

СТРАНА ТОП-ЛИСТА У ДОМАЋОЈ ПРОДУКЦИЈИ

1. SATISFACTION — Rolling Stones — ЈУГОТОН
2. PINBALL WIZZARD — Elton John — ПГП РТБ
3. NOBODY' S FOOLS — Slade — ПГП РТБ
4. YESTERDAY — Beatles — ЈУГОТОН
5. FERNANDO — Abba — ПГП РТБ
6. YOU SEE THE TROUBLE WITH ME — Barry White — ПГП РТБ
7. SUNSHINE DAY — Osibisa — ЈУГОТОН
8. YUPI DU — Adriano Celentano — ПГП РТБ
9. SAY HELLO — Chocolate Menta Mastic — ПГП РТБ
10. LET' S STICK TOGENTHER — Brayan Ferry — ЈУГОТОН

ЕНГЛЕСКА

1. THE ROUSSOS PHENOMENON — Demis Roussos
2. A LITTLE BIT MORE — Dr. Hook
3. YOUNG HEARTS RUN FREE — Candi Staton
4. DON' T GO BREAKING MY HEART — Elton John and Kiki Dee
5. YOU TO ME ARE EVERYTHING — The Real Thing
6. KISS AND SAY GOODBYE — Manhattans
7. LET' S STICK TOGETHER — Brayan Ferry
8. MISTY BLUE — Dorotthy Moore
9. TONIGHT' S THE NIGHT — Rod Stewart
10. YOU JUST MIGHT SEE ME CRY — Our Kid

НОВЕ ПЛОЧЕ ПГП RTB

BOOM 76

Најзад се у продаји појавила и дуго ишчекивана плоча са BOOM фестивала одржаног у Београду. Нумере су снимили „на живо" групе СМАК, ПАРНИ ВАЉАК, ГРУПА СУНЦОКРЕТ, ТОП, YU, Дадо Топић и Зденка Ковачичек.

РЕКС ГИЛДО ((REX GILDO)

Овај певач шпанског порекла много је популарнији у осталим земљама Европе него код нас. На њој су песме »Du bist noch einmal" и „Die blaue Melodie".

ВАЊА СТОЈКОВИЋ

За наше најмање читаоце пријатна вест. Вања Стојковић снимила је две дечје песмице, и то: „Маче моје малено", песму коју певају деца у Совјетском Савезу, и „Пошторенски оркестар", омиљену песму деце из Чехословачке.

ТВИГИ (Twiggi)

После десетак година на страницама дневних и недељних новина опет се појављују фотографије некада најпопуларније манекенке света — Твиги. Та девојка тананог тела била је узор милиона својих вршњакиња широм света које су, мучећи се најстрожим дијетама, покушали да је имитирају. Али, Твиги је била једна и као таква остала појам Данас се поставља питање: да ли је Твиги у могућности да после десет година поново освоји младе, само сад — својим гласом. О томе она каже:

„Када мислим о себи као поп-певачици увек се слатко насмејем. То можда некоме звучи и комично али морам признати да о себи као манекенки, фото-моделу и глумици никад нисам мислила озбиљно мада сам све ове послове савесно обављала".

Иако тако говори о себи, Твиги је пре нешто више од два месеца успела да велику салуРојал Фестивал Хола испуни до последњег места. Био је то њен

певачки наступ. Очигледно задовољни, продуценти нису губили време. Одмах су издали њен први соло-албум под једноставним називом Твиги. Албум је направљен у кантри-стилу, а дело је познатих композитора ове врсте музике: Кантри Џо Мек Доналд, Џона Себастијана и Дејва Лецинса. Оригиналности овог албума свакако је допринео њен карактеристичан, мелодичан и сензуалан глас.

„Када сам се одлучио да снимим албум нисам ни сањала да ће бити у кантри стилу. То се догодило само од себе. У ствари, ја сам одабрала педесетак песама, пробала их и одлучила се на 12 најдражих. То што се испоставило да су оне у кантри-стилу, значи да ми ова врста музике лежи, да је највише волим. Ако се плоча буде добро продавала сигурно је да ће и следећа бити у кантри стилу" — каже Твиги, очигледно задовољна што је опет у жижи интересовања.

КАКО ДА ИМ ПИШЕМ?

BOB DYLON, c/o Asylum Records 15, Columbus Circle NEW YORK N. Y. 10023, USA

JETHRO TULL c/o Chrysalis Oxford Street, LONDON W1, England

BAY CITY ROLLERS, 27 Prestongrange Road, PROSTONPANS Scotland

DAVID BOWIE, RCA house, 50 Curzon Street, London, England

JACKSON FIVE, c/o Electrola, 5 Köln 41, Maarweg 149, Germany

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

ЈЕ ПРИПРЕМИО ЗА ВАС

ВАШ ОМИЉЕНИ ЈУНАК И СТАРИ ЗНАНАЦ СА ТВ ЕКРАНА

пера детлић

У КЊИГАМА - СЛИКОВНИЦАМА

ЋИРИЛИЦОМ И ЛАТИНИЦОМ ПО ВАШЕМ ИЗБОРУ

ДОЖИВЉАЈИ ПЕРЕ ДЕТЛИЋА I—III
ПЕРА ДЕТЛИЋ И ГУСАРСКО БЛАГО
ПЕРА ДЕТЛИЋ И ВУК
ПЕРА ДЕТЛИЋ И МЕДА ДРВОСЕЧА

Први пут на нашем језику, ћирилицом, појављују се ове књиге-сликовнице о Пери Детлићу, његовим сестрићима и пријатељима, о њиховим пустоловинама и доживљајима. Књиге су у луксузном, тврдом пластифицираном повезу, у потпуности штампане у боји, илустроване од прве до последње странице! Цена је приступачна: 210 динара за све три књиге-сликовнице које ћете платити тек када их поштар донесе.

Комплет ДОЖИВЉАЈИ ПЕРЕ ДЕТЛИЋА. (I—III књига) можете да добијете ако испуните наруџбеницу, залепите је на полеђину дописнице и пошаљете на адресу: „Политикин забавник“, Македонска 29, 11001 Београд.

Књиге — сликовнице испоручује Младинска књига, ОУР Продаја Београд, Призренска 4.

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

НАРУЏБЕНИЦА

ОВИМ неопозиво наручујем ДОЖИВЉАЈЕ ПЕРЕ ДЕТЛИЋА, I—III по цени од 210.— НД. Износ ћу платити поштару када ми донесе комплет на адресу (ћирилицом или латиницом (непотребно прецртати)

____
(Име, очево име и презиме)

____
(Поштански број и место)

____
(Улица и број стана)

____
(Потпис купца — родитеља)

(Без потписа родитеља књиге се неће испоручивати)

ПТИЦЕ КОЈИХ НЕМА

ПОСЛЕДЊИ ГОЛУБ

БИЛО ИХ ЈЕ НА МИЛИЈАРДЕ. ЛЕТЕЛИ СУ У НЕПРЕГЛЕДНОМ МНОШТВУ ЗАКРИЉУЈУЋИ НЕБО.

Пространством америчког континента пре доласка Колумба (1492.) летела су огромна јата голубова селица. Било их је на милијарде. Индијанци су се вековима хранили њиховим укусним месом. И поступали разумно без икаквих писаних ловачких закона. Ловили су само колико је било потребно.

Голуб селица летео је америчким небом и неколико векова после ступања на тло европских досељеника. Европљани су га радо прихватили као врло укусан и често спасоносан залогај. Неки досељеник Канаде записао је 1832. године: **„Мислим да би нас бар половина помрло кад не би било голубова“.**

Сваке године приликом сеобе милијарде и милијарде голубова закрило би свод америчког континента. Извесни досељеник Кинг 1866. године пише у свом дневнику: **„... Небо је било прекривено а сунце помрачено јатима милиона голубова. Сатима су летели у истом непрегледном мноштву, и колико их је долетало с источног хоризонта, толико их је нестајало у даљинама неба на западу... Укупна дужина свих јата, која су летела пуних 14 часова, била је већа од 300 миља...“** Један радознали статистичар (Вилсон) израчунао је да је у таквим јатима било око 2.230.272.000 голубова. По његовом прорачуну то мноштво птица у току једног дана појело би 432.000 тона зрна а ова количина хране много је већа од оне која употребљавана за једнодневну исхрану свих војника под оружјем у прошлом рату.

Птица је било толико много да су се под њиховом тежином ломило не само грање него и дрвеће.

И онда је голубу селици објављен рат до истребљења. Људи су голубове убијали како су умели и могли. Уништавани су пиштољима, пушкама, топовима, мрежама и свакојаким замкама. Године 1860. у САД било је пријављено 5000 ловаца на голубове. Спретни ловци су лепо зарађивали — до десет фунти на дан. Чак су уништавана и гнезда са јајима. Похлепа за новцем била је незајажљива.

У зоолошком врту у Синсинатију 1. септембра 1914. године у седамнаест часова угинуо је и последњи голуб селица. Природа је изгубила још једног свог становника.

П. М.

СВЕТЛИ ДАНИ МРАЧНЕ КОМОРЕ

1 Веома је тешко описати изненађење прачовека када је угледао свој лик на мирној воденој површини. Колико је само пута заграбио рукама воду не би ли успео да ухвати слику? То је, вероватно, био први одраз човечјег лика на неком другом предмету, али веома краткотрајан. Проћи ће много времена док људи не буду успели да слике предмета и људи учине трајним и створе фотографију.

2 У другој половини 15. века Леонардо да Винчи је објаснио појам **»camera obscura« — мрачна комора**, а затим и њену примену. »Camera obscura« представљала је мрачну, херметички затворену собу са веома малим отвором на једном од зидова кроз који је продирала дневна светлост, тако да се на супротном зиду пројектовала обрнута слика пејзажа. Постоје подаци да је још у 11. веку Алхазен од Басре, студент оптике, конструисао сличну мрачну комору и на тај начин посматрао пројекцију помрачења Сунца.

3 »Camera obscura« била је добро позната цртачима и граверима из периода ренесансе. Напуљски физичар и теоретичар Ђовани, дела Порта описао је мрачну комору коју су употребљавали ренесансни цртачи. Била је то једна добро изолована призма која је на дну имала мали отвор за пропуштање снажне светлости. Предмет који је требало нацртати постављан је између извора светлости и отвора, тако да се његова слика пројектовала на комаду папира унутар призме па је цртачу било веома лако да прекопира слику. Ови су покушаји, међутим, били само цртежи, још **увек далеко од фотографије**.

4 У 16. веку, Венецијанац Данијело Барбаро додао је сочива овој апаратури и добио јаснију слику, која се, уз то, могла по жељи увеличати. Сочива је једноставно скинуо са наочара и приметио је да **треба употребити испупчена сочива,** док удубљена нису одговарала намени. Истовремено је објаснио како папир треба померати и довести га у жижу сочива, где је пројектована слика најоштрија.

5 Експерименти су се низали један за другим и људи су покушавали, испробавајући разна хемијска средства, задржати слику на папиру. Било је познато да хартија мења боју уколико се дуже времена остави изложена сунчевој светлости, а уколико се предмет остави на хартији и изложи светлости, остају његове контуре. **У 16. веку откривено је да сребро-хлорид тамни под утицајем светла.**

6 Године 1770. Енглез Џозеф Пристли и Француз Жак Шарл успели су да на хартији, помоћу хемикалија задрже контуре пројектованог предмета, али само неколико минута, јер изложене светлу, контуре су нестале. Проблем како сачувати слику предмета на папиру мучио је и друге научнике: Џемса Вата и Хамфри Дејвија, али решења није било.

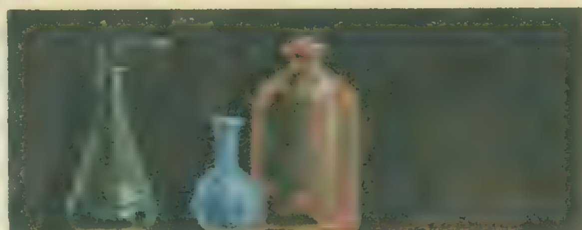

Извесни **Жозеф Нисефор Нипсе** живео је крајем 18. и почетком 19. века у Француској и био учесник француске револуције. Када се повукао са положаја шефа администрације у Ници, почео је да се бави истраживањима из разних области науке и уметности, између осталог и литографијом — урезивањем слова и цртежа у камен, ради каснијег прештампавања. С временом је почео да употребљава металне плоче, које је премазивао разним хемикалијама и стављао у мрачну комору.

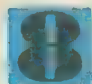

На своје велико изненађење, Нипсе је открио да се лик предмета пресликао на плочу под утицајем светлости. Вршио је експерименте ове врсте још неколико година и **1826. године изнео је своју мрачну комору у природу и направио прву фотографију у историји.** Пошто је због скупих огледа доживео финансијски слом, удружио се са **Лујом Дагером**, власником позоришта из Париза. Дагер је и сам био заинтересован за фотографију, посебно за Нипсеов метод.

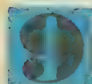

После Нипсеове смрти, Дагер је сам наставио са опитима. Године 1837. усавршио је процес који се састојао у премазивању металне плоче сребро-јодидом, пројектовању слике предмета и фиксирањем готове фотографије у живиној пари. Назвао је овај метод дагеротипија. Француска влада откупила је Дагеров проналазак за 10.000 франака.

Дагеротипија, како се тада назива фотографија, полако је усавршена. **Било је тешкоћа око преношења тешке опреме на место где је особа желела да буде фотографисана, а самим моделима било је веома тешко да седе непокретно преко двадесет минута, колико је фотографисање трајало.** Године 1840. Француз Шевалије знатно је усавршио овај метод тако што је скратио трајање фотографисања на половину, али је људима било много и десет минута непокретног седења на веома јаком сунцу.

НАСТАВИЋЕ СЕ

ФАНТАСТИЧНА ПРИЧА

ЏОНИ КРЕЋЕ У РАТ

Лоришани су били мирни, доброћудни, паметни, трпељиви, а ипак су га бескрајно нервирали.

РОБЕРТ ШЕКЛИ

Џони Безик је радио као пилот васионских бродова за компанију СВЦ. Прве четири планете које је обишао нису биле интересантне. Затим је кренуо на пету. Е, то је било нешто сасвим друго.

Звучник у његовом броду закрчао је и један дубок глас је рекао:

— Приближавате се планети и спустити на њу.

— Тако је — казао је Џони. — Откуд знате мој језик?

— Компјутер директно преводи. Сада ћемо се обраћати вашем компјутеру и дати му потребне информације за спуштање брода. Надам се да немате ништа против.

— Само изволите — рекао је Џони и задовољно се осмехнуо: ово је био први контакт Земље са планетом Лорис и њеним становницима.

Без ијендне мане

Џони Безик је био мали, кривоног човек, напрасите нарави. Био је и сујетан, свађалица, незналица, неустрашив и безобзиран. Једном речју, идеалан човек за истраживање космоса, јер не може свако да поднесе напоре и опасности које доносе далеки непознати светови. За то је потребан човек са јаком личношћу, агресиван и самопоуздан, а уз све то и не много образован.

Лепо је имати интелигентне суседе и одржавати везу с њима, али није добро ако су они супериорнији од вас, бржи, јачи, агресивнији, јер се у васиони стално понавља питање: ко је на врху? Безик је тек требало да открије особине планете Лорис.

На планети је могло да се дише, а било је и воде. Лоришани се физички нису разликовали од становника Земље. Они су Џонију хипнозом пренели знање свог језика и провели га кроз свој највећи град, Атис.

Што је више гледао, Џонијева збуњеност је расла. Лоришани су били пријатан, сталожен, инвентиван и прогресиван народ. За последњих пет стотина година нису имали ратова. Нису знали за расне проблеме. Веома развијена технологија није угрозила еколошку равнотежу. Сваки рад је био креативан, јер је сваки тежак посао пренесен на машине.

Главни град је био огроман, са задивљујућим грађевинама, ресторанима, парковима, продавницама... И све је било бесплатно: храна, одећа, стан, забава. Узимаш што желиш, дајеш што ти не треба, све без новца. На Лорису не постоје банке и мењачнице, па зато нема ни закључавања: све куће су отворене, о кључевима нико не брине.

Све је ово Џони видео за само неколико дана. С њим је био водич, Хелмис, Лоришанин његових година, који је својом оштроумношћу, стрпљењем, љубазношћу, духовитошћу и добротом учинио да га Џони омрзне из дна душе.

Док је седао у својој лепо намештеној соби, Џони је закључио да су Лоришани достигли савршенство о каквом се на Земљи само сања. Били су идеални, пуни врлина, без ијендне мане. Али, то није умањивало опасност од њих. Човек са Земље не воли да њиме владају туђини, макар били савршени као Лоришани.

Џонију је брзо постало јасно да су становници планете мирни људи, који немају никакве жеље за туђим територијама, за ширењем своје цивилизације, али с друге стране изгледа да су били довољно мудри да схвате да ако они не учине нешто са Земљом Земља ће то сигурно учинити с њима, или бар покушати.

У почетку, Џони је био убеђен да тако миран народ сигурно нема никакво наоружање. Међутим, преварио се. Хелмис га је повео да види наоружање старе династије са Лориса. То је сада све било изложено у музеју, али још исправно и спремно да се употреби ако би било потребно. Џони је био као ошамућен кад је схватио колика је снага старог оружја: само један ратни васионски брод био је довољан да уништи све што би Земља послала у евентуалном рату.

Све горе расположен

Дани су пролазили и све је било у најбољем реду. Улицама су шетали полицајци, али имали су само симболичну улогу. Нема криминала, нема удеса... Саобраћај се обавља савршено, без нервозе и гужве, људи су мирни и доброћудни. Изгледало је да је свако некакав уметник, и то добар уметник, а и како не би кад нико није радио за новац и није познавао онај грч који прати човека на Земљи у јурњави за зарадом.

Ето, такав је био живот на Лорису. Сувише леп да би био стваран. Савршен. одвратно савршен. Сви су били увек разумни, увек љубазни и стрпљиви, интелигентни и згодни. Прави рај, то је и Џони Безик морао да призна. Зато је било тешко схватити његово све горе расположење.

Доведите Џонија на место као што је Лорис и ето вам невоље. Пазио је на своје понашање готово две недеље. Онда је једног дана некуд пошао колима и, скрећући лево, ударио у кола која су се кретала испред њега. Оба возача су изишла да се расправе.

Лоришанин је благо рекао:

— Изгледа да смо се добро треснули, момче.

— Треснули? — викнуо је Џони. — Ти си крив!

— Не бих рекао — приметио је возач насмејано. — Ви сте ишли иза мене.

Џони му се унео у лице:

— Слушај, другар, ниси у праву. Колико пута још хоћеш да ти то кажем?

— Ако сте сигурни да ви нисте криви, онда ми преостаје само...

Џони је већ стајао испред њега, подбочен и спреман на тучу.

— ... да се извиним — осмехнуо се возач.

ЈЕДНА АЛИ ВРЕДНА

Разум види и узроке ствари и последице.
(Цицерон)

Џони је сео у кола и одјурио. После ове свађе осећао се много боље, мада је и даље био бесан и раздражљив. Било му је мука од супериорности Лоришана, њихове разумности и њихових врлина.

Позив од шефа

Вратио се у своју собу и неколико часова седео уз коњак и размишљао. Пред сумрак, дошао је један полицајац и на најлепши начин га опоменуо да је његово понашање према грађанима Атиса тога дана било крајње некоректно и да то више не би требало да се догоди. Џони је био задовољан: најзад је уздрмао те учмале Лоришане. Интересовало га је шта ће се десити ако учини нешто још горе... рецимо, ако удари полицајца.

Полицајац је наставио да прича. Саветовао му је терапију за друштвено прилагођавање, јер је Џони опасан за мирне грађане Лориса. То је био тренутак који је Џони чекао: треснуо је полицајца преко носа и рекао му да се губи. Полицајац га је само запрепашћено погледао и подсетио га да се неће све на томе завршити.

— Господине, доћи ће вам у посету виши друштвени саветник да вас опомене. Ви сте заиста опасни.

Џони је залупио врата за њим и наставио да пије. Баш га брига за тог вишег саветника или ма заког другог! Нико њега неће обуздати и довести у оно одвратно стање летаргије у којем се налазе Лоришани.

Сутрадан ујутру, кад је Џони већ решавао да јави Земљи да се враћа, дошао је виши друштвени саветник.

— Вести о вашој агресивности, господине Везик, брзо се шире — казао је. — Имам за вас позив од шефа наше владе.

— Немам времена. Ако хоће нешто, нека дође код мене. Ја путујем за два-три сата.

— Не, господине Безик, не можете сада отићи. Шеф владе рекао је да је ово хитно.

— У реду, водите ме тој мудрој глави. — Само нека буде љубазан са мном, јер ћу му иначе разбити нос!

Примамљива понуда

Господин Верш је био омален човек пријатног лица.

— Изволите, седите — понудио је Џонија. — Баш сада довршавам план о односима између Лориса и Земље. Према многим посматрањима, а и гледајући вас, стекао сам утисак да сте ви Земљани такви да се нећете смирити док ми не овладамо вама или ви нама. Што се тиче наоружања, ви немате никакве шансе...

— Зашто се онда бринете? — рекао је Џони иронично.

— Техника није толико важна колико психолошка спремност. Није довољно што имамо оружје. Ми нисмо ратоборни. Нешто треба учинити. Али, шта?

— Не питате ваљда мене за савет — узврпољио се Џони на столици. — Откуд бих ја знао шта треба да радите? Ево, на пример: постаните као ми.

— Култура се не мења лако, господине Безик. Усталом, нама се такво понашање не свиђа. Чак и да потпуно успемо да убедимо себе да нам је једино решење да постанемо агресивни, не можемо никако постићи оно што сте ви постигли после десетина хиљада година развијања у том правцу. Упркос наоружању, изгубили бисмо кад бисмо играли по вашим правилима.

— Мислим да сте у праву — казао је Џони. — Ми са Земље смо заиста незгодни. Ништа нас не може спречити кад нешто увртимо себи у главу.

— Зато имам један предлог — обазриво је почео Верш. — Предлажем вам да останете код нас.

— Како то?

— Нудимо вам да управљате нашом планетом.

— Ја? — забезекнуо се Џони.

— Да, ви. Били бисте идеалан вођа добрим и обазривим Лоришанима. Једино тако можемо да се спасемо Земљине доминације која може да дође кад-тад.

— То је примамљива понуда — смешкао се Џони у неодумици. — Ви... мислите да заједно са мном освојите Земљу?

— Баш то.

— Тако... Џони Безик је замишљено чешкао браду. — Да, то не би било лоше. А ја волим ваш народ. Племенити, интелигентни, од почетка сте ми се допали. Да, то је добра идеја. Или ја или Земља. За обоје нема места... Оно оружје у музеју је исправно, зар не?...

ХУМОР без речи

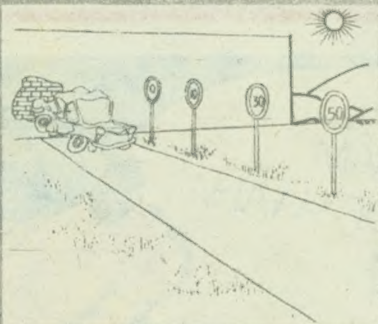

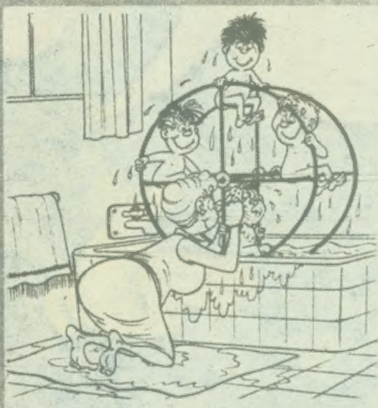

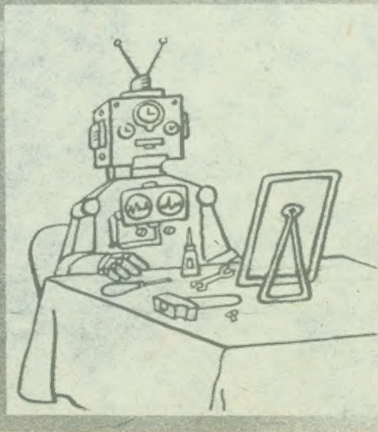

ВОДОРАВНО:

1) Прича у цртежу, 6) неупрљано, 11) спортски учитељ, 13) циркл, 14) озледа, 15) зоља, 17) град у СССР-у, 18) погодбени везник, 19) рива, 21) камџија, 22) предлог, 23) лук у архитектури, 24) скраћеница за метар — тону, 26) јапанска мера за дужину, 27) изданак код већине биљака, 28) поново, 30) црвене боје, 32) широка улица са дрворедом, 34) амерички хуморист (Бачволд), 35) филмска звезда, 36) египатски бог Сунца, 37) шеснаесто и 28. слово ћирилице, 38) град у Швајцарској, 39) пас, 40) опчинити, одушевити, 42) индијски премијер (Индира), 44) домаћа животиња, 45) тмина, мрак, 46) ауто-ознака за Тузлу, 48) слово латинице, 49) енглески ситан новац, 50) дванаесто и треће слово ћирилице, 51) и један и други, 53) опера Винченца Белинија, 55) мера за површину (мн.), 56) хитро, 58) запушач, 59) емајл, цаклина, 60) сазвучје тонова (мн.), 62) разрада, обрађивање, 64) земљорадник, 65) потпорни стуб неке грађевине.

УСПРАВНО:

1) Роман Камија, 2) врпца, 3) марка француских кола, 4) друга, 5) ауто-ознака за Пећ, 6) надимак Геваре, 7) острво на Јадрану, 8) дирек, 9) врста старог новца, 10) жена која оре, 12) аутомат сличан човеку, 13) део одеће, 16) овог часа, 19) енглески утописта (Роберт), 20) јединица за мерење јачине електричне струје, 23) наш атлетичар (Петар), 25) боја лица, 27) врста инсекта, 28) домаћа животиња, 29) пасторала Марина Држића, 31) сточарска фарма у САД, 32) град у Италији, 33) енглеска мера за дужину, 35) туга, жалост, 38) озидан простор са водом за купање, 39) француски књижевник („Куга“), 40) месец у години, 41) сродство, 42) држава у Африци, 43) извидник, 45) наш илустровани спортски лист, 47) гужва, метеж, 49) раније, 50) део школског прибора, 52) хемијски елемент, 54) органи чула вида, 55) речни рибар, 57) скраћеница за омладинску радну акцију, 59) највећи део, 61) комедија Бранислава Нушића, 63) ауто-ознака за Вон.

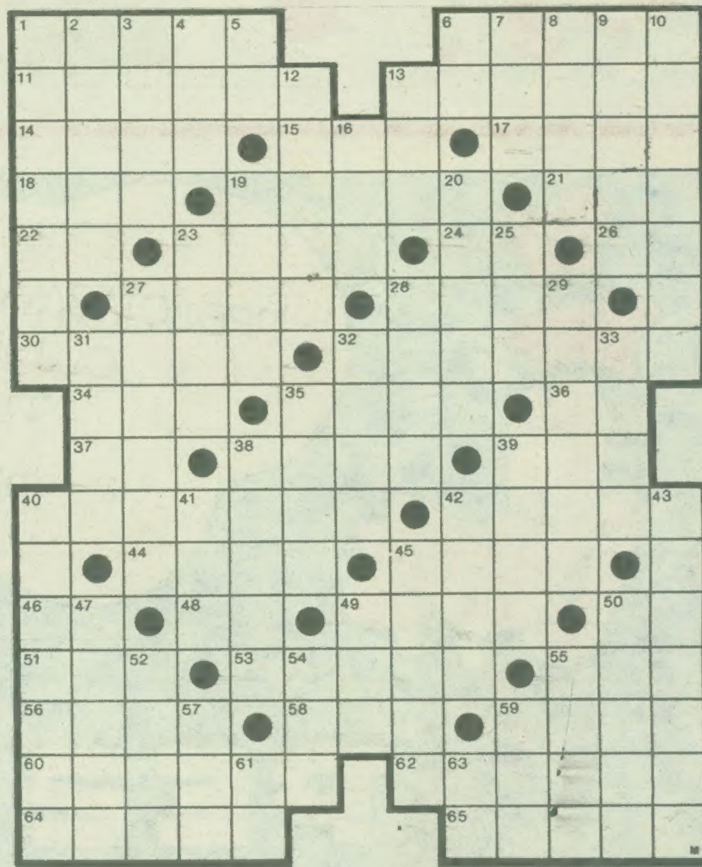

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

ВОДОРАВНО: 1) Твист, 6) брђанин, 13) јастук, 15) Толедо, 16) ЕТ, 17) очај, 19) немир, н, с, 21) арак, м, 23) ом, 24) Твен, а,27) Ау, 29) Ема, 30) ирвас, 32) цртати, 34) Шар, 35) притока, н, 38) тч, 39) примери, 40) ПА, е, 41) бретела, 42) зид, 43) премет, 44) коров, 46) Орк, 47) ар, м, 49) сено, 50) Ра, с, 52) Ибар, о, ж, 55) скела, 58) Арес, 60) ењ, 61) остава, 63) смотра, 65) наопако, 66) исток.

Издаје и штампа НИП „ПОЛИТИКА“ Македонска 29. 11000 Београд. Директор НИП „ПОЛИТИКА“ Вукоје Булатовић. Главни и одговорни уредник „ПОЛИТИКИНОГ ЗАБАВНИКА“ Живорад Стојановић. Уредници: Крунка Виторовић, телефон 324-191/525, Нурџихана Ђозић, телефон 324-483. Технички уредник Владимир Горбунов, телефон 326-620. Секретаријат: телефон 324-191/523. Претплата за нашу земљу: годишња 220,00 дин, полугодишња 110,00 дин, тромесечна 55,00 дин. Претплата за иностранство: годишња 440,00 дин, полугодишња 220,00 дин, тромесечна 110,00 дин. Уплате на текући рачун број 60801-601-822. Годишња претплата у страној валути: ДМ 64.—, Долар 25.—, Фф. 110.—, Шфр. 66.—, Шкр. 108.—. Девизне уплате из иностранства слати преко Београдске банке — Београд на рачун 60811-620-292-32000-000-00054. Поштански фах 124. Телефони: 324-471, централа 324-191 и 325-761. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 35/I, тел. 322-711. На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије број 413-2973-02 од 22. I 1973. године не плаћа се порез.

WALT DISNEY

ШИЉА

ЗДРАВО, МИКИ! ГДЕ СУ ТИ СЕСТРИЋИ?

УПРАВО РУЧАЈУ! ТО ЈЕ **ЈЕДИНО** ВРЕМЕ КАД ЗНАМ ГДЕ СУ И ШТА РАДЕ!

ЧУЈ, ДОШ'О САМ ДА ТИ УЧИНИМ УСЛУГУ! ЈА ЋУ ИХ ЧУВАТИ ПОСЛЕ ПОДНЕ!

БОЈИМ СЕ ДА ТИ ТО НЕ БУДЕ МАЛО МНОГО...

БЕЗ БРИГЕ! БИЋЕ ТИХИ К'О МИШЕВИ!

ЗНАМ ЈА ЈЕДНУ ИГРУ... КАУБОЈИ И ИНДИЈАНЦИ...

НЕ БИХ ОНДА РЕК'О...

ЗАТО ШТО НЕ ЗНАШ КАКО СЕ ИГРА! МЕНЕ ЈЕ МОЈ ДЕДА НАУЧИО... И БИО САМ **МИРАН**...

БАР ЋУ ЈЕДНО ПОПОДНЕ ДА БУДЕМ БЕЗ БРИГЕ! А ТИ СЕ СНАЛАЗИ...

ХА! ХА!

ВИДЕЋЕМО СЕ, ШИЉО! И БУДИ ОПРЕЗАН...

БЕЗ БРИГЕ! ПРЕПУСТИ СВЕ КАУБОЈИМА И ИНДИЈАНЦИМА!

АХА! ЗНАМО **СВЕ** О ИНДИЈАНЦИМА!

'АЈДЕ! ПОКАЗАЋУ ВАМ КАКО СЕ ТО ИГРА!

УРА!

ПОСЛЕ НЕКОЛИКО ЧАСОВА...

ЗАР ЈЕ **ТО** ТА ШИЉИНА ИГРА?

ОХ, НИЈЕ! ШИЉА ЈЕ ПОЗАДИ У ДВОРИШТУ...

А ОВУ ИГРУ СМО **МИ** ИЗМИСЛИЛИ!

АЛ' ЋУ ДА МУ ОЧИТАМ...

? ? ? ?

ТИ И ТВОЈ ДЕДА!

НЕ ЗНАМ... АЛ' МОРА ДА САМ НЕШТО ПОБРК'О!

САД САМ СЕ СЕТИО! ТРЕБАЛО ЈЕ ДА **ЈА** БУДЕМ **ИНДИЈАНАЦ**!

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

Мала пошта

11001 БЕОГРАД
МАКЕДОНСКА 29, П. ФАХ 124

Драги Забавниче,

НЕ У ЧАСТ АРХИТЕКТЕ!

Желео бих да знам ко је и када почео да грати Тријумфалну капију у Паризу?

Ненад Миловановић,
Алексинац

Тријумфална капија у Паризу је споменик који је Наполеон Бонапарта подигао — самом себи! Будући да је славољубиви Корзиканац сматрао себе изузетним владаром и војником, то је споменик у његову част требало да буде монументалан по својој величини и лепоти. Израду пројекта Наполеон је поверио познатом архитекти Шалгрену наредивши му да сагради „највећи тријумфални лук свих земаља и времена" али који неће бити „славолук изграђен у част архитекте, већ цара". Шалгрен је цару предложио да капија буде саграђена по угледу на римске славолуке, што је овај и прихватио.

Тако је 1811. године започета изградња споменика који Наполеон није успео да види завршен јер је у međувремену био приморан да абдицира и побуче се на острво Елбу. Изградњу сребрносивог колоса високог 49 и широког 45 метара наставио је тек 25 година касније краљ Луј Филип. Са својим рељефима који приказују сцене са Наполеоновог крунисања, битака из доба републике и царства Тријумфална капија представља право ремек-дело неокласичног стила.

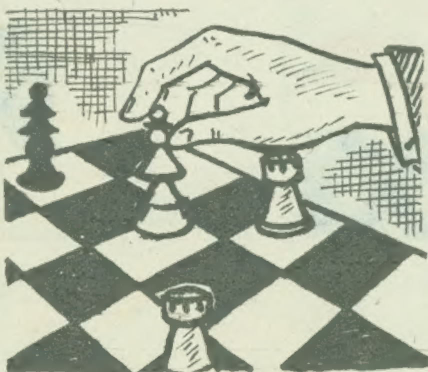

МАТ У 342. ПОТЕЗУ

Интересује ме да ли је неко у свету конструисао шаховске проблеме да мат не буде у два или три потеза већ у више?

Војислав Спасић,
Голубовци

Доктор Ото Титус Блати (1860 — 1943) конструисао је јединствене шаховске проблеме на свету. Проблем, чије је решење било у 112. потезу, објавио је још 1890. године. Доцније је број потеза који су водили до решења одређеног задатка померио на 342 потеза. Тај проблем, објављен 1927. године, представља тзв. шаховски звучни зид који још није пробијен.

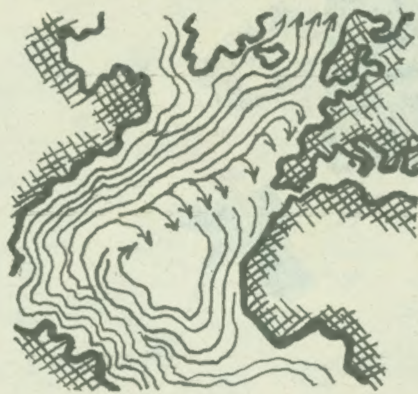

СТРУЈА ЗАПАДНИХ ВЕТРОВА

Да ли је Голфска струја највећа океанска струја?

Лидија Видачек,
Осијек

Голфска струја, без које би северозападна Европа и Скандинавско полуострво имали много хладнију климу, није највећа океанска струја. То је такозвана Струја западних ветрова или Источни дрифт, која кружи морима око вечно залеђеног Антарктика. На неким местима ова струја достиже ширину од читавих 1300 километара! Количина воде Струје западних ветрова представља двестоти део вода свих Земљиних мора и океана. Да би једном обишла око Антарктика потребно је да прође ни мање ни више него — 16 година!

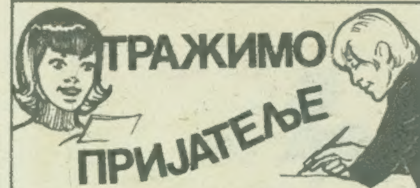

Желим се дописивати са девојкама и младићима. Имам 17 година, волим музику и спорт. Златана Јовић, Јабланичка 32, 25244 Српски Милетић

—●—

Имам 12 година и жељела бих се дописивати са читаоцима Политикиног забавника из цијеле Југославије. Скупљам салвете, значке и поштанске марке. Татјана Антић, Цељска 3, 74000 Добој

—●—

Желела бих да стекнем пријатеље из целе домовине. Имам 19 година, волим Здравка Чолића и Дејвида Кеседија. Волела бих да у писму будућих пријатеља нађем и фотографију. Милица Маленчин, Његошева 50, 24410 Хоргош

—●—

Дописивала бих се са свима младим који владају немачким језиком. Скупљам кључеве, разгледнице и пресовано цвеће. Мирјана Симеуновић, Фејеш Кларе 39/а, 21000 Нови Сад

—●—

Имам 14 година и желио бих се дописивати са друговима и другарицама из цијеле земље. Скупљам поштанске марке и навијам за „Партизан". Од пјевача волим Демиса Русоса и групу Слејд. Драган Грујић, Васе Пелагића 118, 75300 Врчко

—●—

Хтела бих да преко Забавника стекнем што више пријатеља широм наше земље. Скупљам марке, салвете, постере и плоче разних група. Волим музику а посебно „Битлсе". Навијач сам „Партизана". Марија Васић, Јована Вијелића 16, 11040 Београд

—●—

Желим да се дописујем са другарицама и друговима из наше домовине. Волим поп - рок музику и навијам за „Партизан". Скупљам постере рок - певача. Имам 16 година. Мирослав Дрљача, Крајишка 30/9, 11080 Земун.

—●—

Желела бих да се дописујем са друговима и другарицама из наше земље. Имам 11 година. Хоби ми је сакупљање значака и салвете. Волим све наше саставе а нарочито „Бијело дугме". Мирјана Латиновић, Жељезничка 8, 25230 Кула

Будите детектив...

решење загонетке:
КРИВАЦ ЈЕ...

Шофер Жистен је тврдио да је видео газду у 9 и 15 минута и да је после тога отишао у град. Међутим, секретар Патрик је изјавио да га је пуцањ пробудио у 9 часова, да је затекао Латера рањеног. али и то да га је тада злочинац успавао и да се поново освестио тек у поноћ када је утврдио да је стари Латер још жив. На основу ране лекар је изјавио да је рањенику истицало по два литра крви на час. Ако се међутим зна — а и инспектор Жеди је то знао — да у човечијем телу има само око 5 литара крви — рањени Латер не би могао да живи од 9 часова до поноћи, кад је у ствари и издахнуо. Значи, рањен је касније. Убица је, дакле, Патрик који је на Латера пуцао касније, пошто је шофер Жистен већ отишао.

WALT DISNEY
МИКИ

НЕ УЗНЕМИ-РАВАЈ!

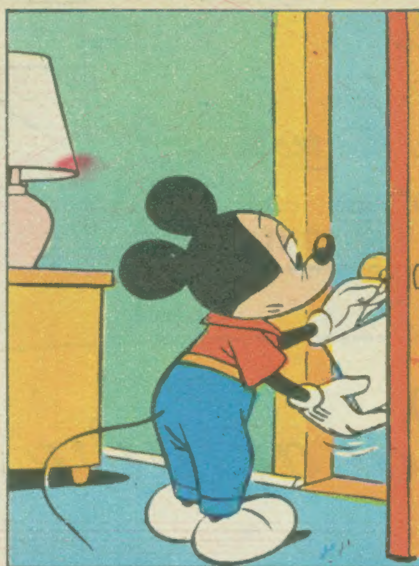

ФЛИП!

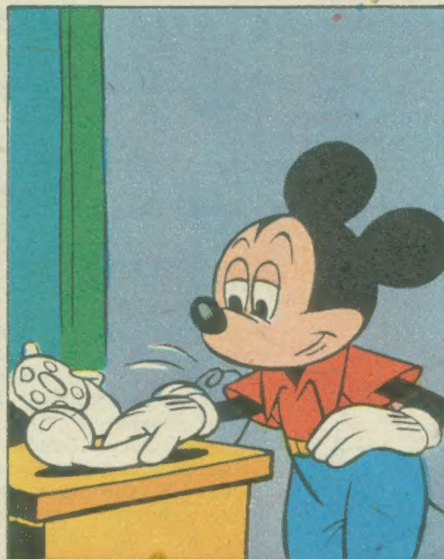

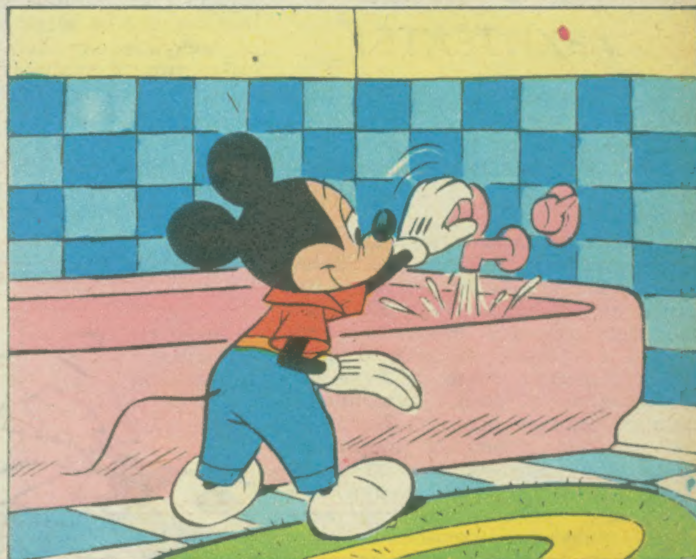

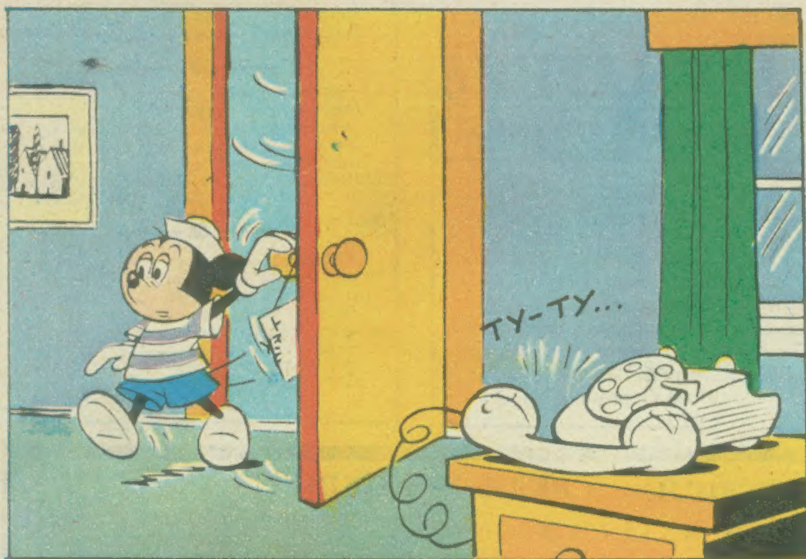
ТУ-ТУ...

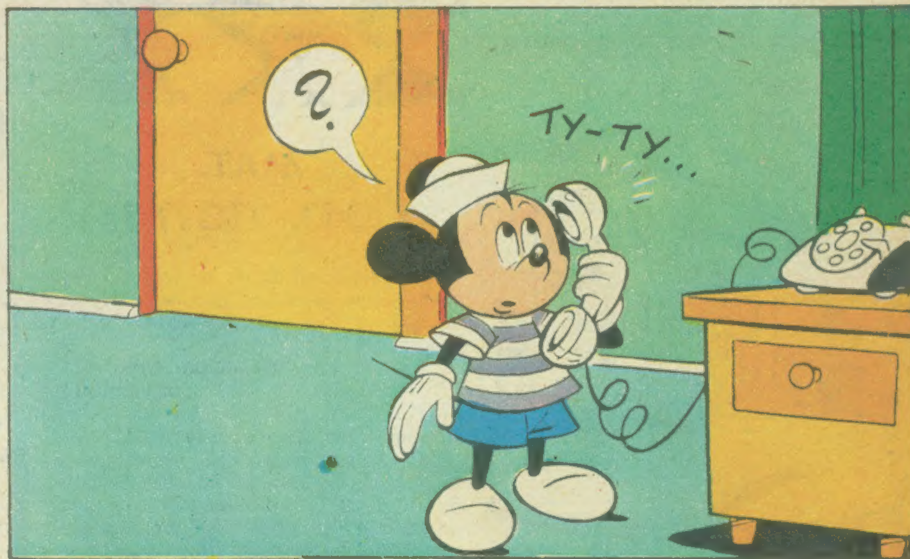
?
ТУ-ТУ...

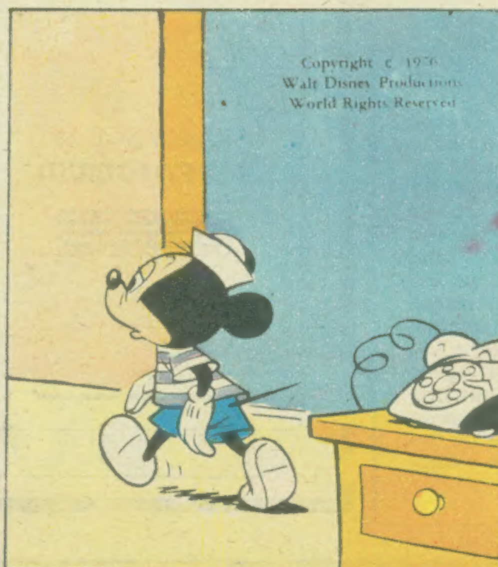
Copyright © 1970
Walt Disney Productions
World Rights Reserved

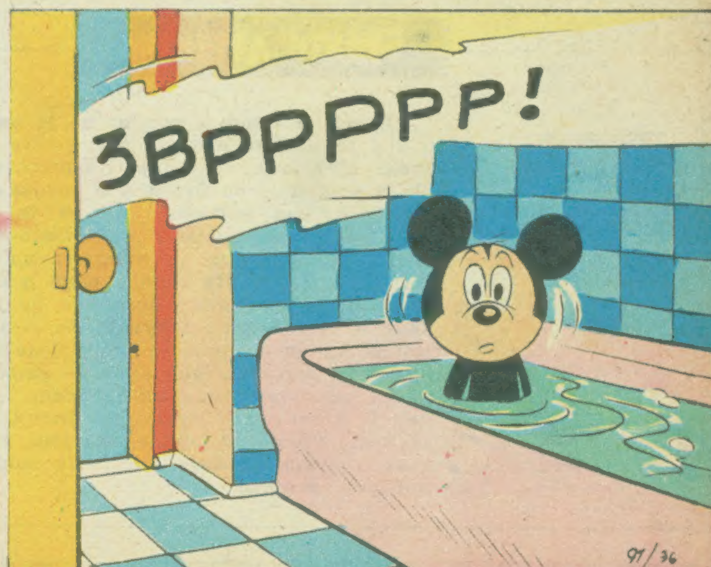
ЗВРРРРР!